

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
463

Subotica, 10. veljače 2012. Cijena 50 dinara

HRCKOV MASKENBAL 17. VELJAČE
U HKC »BUNJEVAČKO KOLO«

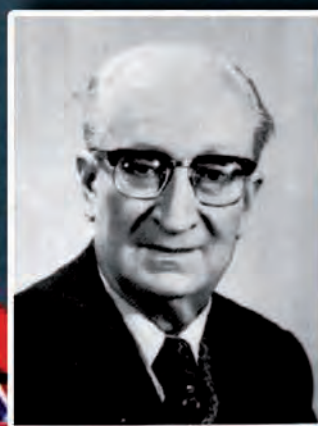

PROPALO GOSPODARSTVO
ZAPADNOBAČKOG OKRUGA

GOLUBINCI I RUMA:
HRVATSKI U ŠKOLAMA?

VODITELJICE HRVATSKOG
PROGRAMA NA RTV-U

INTERVJU
MAJDA ADLEŠIĆ

GODINA
OBLJETNICA
VELIKANA

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Energetska platna kartica

ŠTEDI NOVAC I ENERGIJU

infoTelefon
021 488 4452
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u
gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORDEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Izazov budućnosti

Snijeg je prouzročio izvanrednu situaciju, koju je u nedjelju proglasila srbijanska Vlada, ali ni s kulturom ovdje nije uvijek lako, jer vijesti o kulturnim događajima i djelima ne manjka, baš kao što ne manjka ni snijega. Čovjeku više nije lako ispratiti sve te vijesti, a dok razmišljam o današnjoj »nepodnošljivoj lakoći kulture«, nekako mi je žao što više ne viđam trgovačke putnike koji su prodavali knjige na otplatu. Kredit je kredit, pa makar i za knjigu. Kako to kaže stara narodna mudrost – bolje knjiga u ruci, nego vrabac na grani. Nadam se da će mi ovaj djelić romantičarskog prisjećanja na akvizitere iz vremena socijalizma biti oprošten, makar zbog knjige koju svi volimo.

Danas je u uobičajenoj poplavi vijesti iz područja kulture koje izbacuju srbijanske novinske rotacije i objavljuju internetski portali, nemoguća misija pronaći vijest koja se odnosi na kulturno postignuće nekog ovdašnjeg Hrvata, jer to izgleda nije vijest koja zavrjeđuje pažnju, što valjda ne bi bio slučaj da neki ovdašnji Hrvat kupi Hollywood. A ipak, jedna će vijest iz područja kulture izazvati pozornost hrvatske manjinske zajednice u Srbiji, ako ne i srbijanskih medija.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata započeo je projekt kojim će u ovoj godini biti obilježene obljetnice hrvatskih velikana u Vojvodini. U projekt obilježavanja tih značajnih datuma bit će uključena cijela hrvatska zajednica, a ovaj iznimno značajan pothvat bit će i vjerodostojan pokazatelj višestoljenog svjedočenja hrvatskog identiteta i kulture u Vojvodini. ZKVH je započeo projekt kojim će hrvatska zajednica promicati identificirane vrijednosti kulturne povijesti koju su stvarali Hrvati na ovim prostorima. Nije u pitanju bolećivo osvrtnje na prošlost, nego nešto posve drugačije. Značaj ovoga projekta ogleda se u činjenici da njegovanje kulturnog naslijeđa omogućuje kontinuirano življenje ljudi u povijesti i uspostavljanje odnosa među generacijama.

Ne smijemo smetnuti s uma da se s kulturnom poviješću često manipulira zbog politikantskih razloga. Što reći, primjerice, o svojatanju od strane »elita« i predstavnika građana koji se izjašnjavaju Bunjevcima nehrvatima, onih autora koji su pisali na ikavici i koji su sebe smatrali bunjevačkim Hrvatima. To je pokazni primjer predstavljanja lažnog kontinuiteta i njegovanja tradicije Divljeg zapada. No, kada se radi o instrumentalizaciji kulturne povijesti zbog političkih ciljeva, treba znati i da se takva prijevara u pravilu vraća bumerang efektom na adresu određene »elite« koja plasira takvu opsjenu.

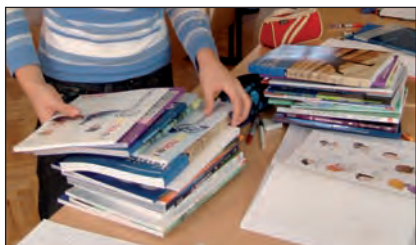
Možemo li prema kulturnoj povijesti biti ravnodušni? Ne možemo, jer je, među ostalim, u pitanju i izazov budućnosti, zbog toga što će započeti projekt predstavljati kulturne vrijednosti koje su poticajne za suvremeno stvaralaštvo, a ujedno će svjedočiti o opstojnosti Hrvata u Vojvodini i ukazivati na važnost kulturne memorije.

Z. S.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Iz ureda HNV-a

UDŽBENICI DO PRVOGA RUJNA.7

TEMA

Čitatelji o tjedniku »Hrvatska riječ«
KORISNI PODACI, SMJERNICE ZA DALJNI RAD.....10-11

PRELO PUČKE KASINE I MARINSKI BAL U LEMEŠU.....14-15

INTERVJU

Majda Adlešić, voditeljica projekta osnutka Centra za unapređenje znanja u ruralnom turizmu

PREPOZNATI POTENCIJALE SVOGA KRAJA12-13

SUBOTICA

Izvešće Poljoprivredne stručne službe »Subotica« o stanju ozimih usjeva
POTREBNO MANJE DUŠIKA ZA PRIHRANU.....20

Najpoznatije subotičko zdanje u 2012. na poštanskoj marki

NEKA GRADSKA KUĆA PUTUJE SVIJETOM.....21

DOPISNICI

Propalogospodarstvo Zapadnobackog okruga

VIŠE OD DESET TISUĆA RADNIH MJESTA UGAŠENO.....25

Gordana Jerković i Anita Žanić, voditeljice TV dnevnika

POTREBNO PUNO VOLJE I TRUDA.....26-27

KULTURA

Pokrajinski tajnik za kulturnu i javno informiranje Milorad Đurić

SAČUVATI BAŠTINU, MATERIJALNU I NEMATERIJALNU.....30

SPORT

Dunja Prčić, košarkašica ŽKK Partizan iz Beograda

KOŠARKA JE SAN KOJI ŽIVIM...49

POKRAJINSKI STOŽER ZA IZVANREDNE SITUACIJE

U stalnom zasjedanju

Zbog vremenskih nepogoda izazvanih snijegom i hladnoćom, a po naredbi Republičkog stožera o proglašenju izvanredne situacije u Srbiji, Pokrajinski stožer za izvanredne situacije u Vojvodini je u stalnom zasjedanju i redovitoj komunikaciji s općinskim, okružnim i Republičkim stožerom za izvanredne situacije. Na sjednici održanoj 6. veljače, kojom je predsjedavala *Ana Tomanova Makanova* – zapovjednica Pokrajinskog stožera, zaključeno je da stožeri u općinama koje su posebno ugrožene snijegom i hladnoćom, trebaju biti u stalnom zasjedanju i na osnovi aktualne situacije

na terenu dostavljati podatke o potrebnoj mehanizaciji, gorivu i drugoj opremi, kako bi se na vrijeme pružila neophodna pomoć ljudima u nevolji.

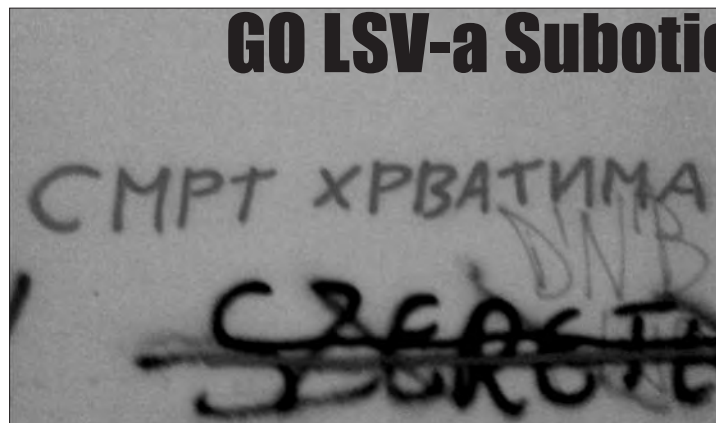

Načelnik Pokrajinskog stožera za izvanredne situacije *Dorđe Babić* upoznao je članove Stožera s aktualnom situ-

acijom u Vojvodini. S obzirom na preporuku upućenu lokalnim samoupravama da od 6. do 10. veljače ne rade škole, Pokrajinski je od Republičkog stožera tražio pojašnjenje režima grijanja u ustanovama koje neće raditi, s obzirom na povećanu potrošnju struje i plina. Crveni križ Vojvodine informirao je Pokrajinski stožer za izvanredne situacije da se bilježi povećanje humanitarnih potreba, koje se odnosi na dnevne prihvatne centre za beskućnike, osiguranje dopremanja namirnica za narodne kuhinje u 22 vojvođanske općine, a povećani su i zahtjevi za ogrjevnim drvetom.

»Vojvodinašume« su informirale Pokrajinski stožer za izvanredne situacije da su svim općinama koje su to zatražile, stavile na raspolaganje svoju mehanizaciju, kao i ljude koji znaju upravljati ovim teškim strojevima. Osim toga, ovo pokrajinsko javno poduzeće razmotrit će mogućnost da osigura ogrjevno drvo za najugroženije stanovništvo. »Vode Vojvodine« prate stanje na vodotokovima, koji su svi osim Dunava u Vojvodini zaleđeni, i podnijeli su zahtjev da se aktiviraju ledolomci i surađuje s nadležnim službama u Mađarskoj i Hrvatskoj.

GO LSV-a Subotica: Osuda grafita mržnje

Gradski odbor Lige socijaldemokrata Vojvodine najoštrije je osudio pojavu grafita mržnje »Smrt Mađarima« i »Smrt Hrvatima«, koji su se pojavili početkom veljače na pročelju »Trgoprometa« i trafostanice »Elektrodistribucije« u centru Željezničkog naselja.

»Ovaj oblik ispoljavanja međunarodne netrpeljivosti nije primjeren za Suboticu kao grad u kom stoljećima zajedno, jedni s drugima, a ne jedni pokraj drugih, žive građanke i građani različitih nacionalnih i konfesionalnih opredjeljenja. Također, ovaj pojedinačni slu-

čaj narušavanja javnog reda i mira nije samo tek manifestacija urbane nekulture, već i procesa fašizacije društva u kom živimo«, navodi se u priopćenju

LSV-a te se zahtijeva od MUP Subotica da »otkrije tko su počinitelji ovog prekršaja, kako nam se sutra ne bi dogodio jedan Novi Sad«.

CRNOGORSKA PARTIJA

Zahtjev za sudske tumače za crnogorski jezik

Crnogorska partija zatražila je od Ministarstva pravde Srbije da naloži Višem sudu u Subotici da imenuje dvije osobe koje će biti stalni tumači za crnogorski jezik u općini Mali Idoš.

Ta stranka je u priopćenju za javnost navela da je Višem

sudu u Subotici ovaj zahtjev podnijela još u listopadu 2010. godine, ali do danas nije pokrenut postupak za imenovanje sudskih tumača.

Ocjenjuje se da navedeni sud svojim nepostupanjem krši Ustav Srbije, otežava rad općine

Mali Idoš i »drastično povređuje« manjinska prava Crnogoraca u Srbiji.

Crnogorski jezik je u općini Mali Idoš uveden u službenu uporabu u prosincu 2010. godine. Da bi općina Mali Idoš dobila zvanične sudske tuma-

če potrebno je da predsjednik Višeg suda u Subotici dostavi Pokrajinskom tajništvu za nacionalne zajednice zahtjev za raspisivanje oglasa za postavljanje stalnih sudskih tumača, tj. stalnih sudskih prevoditelja.

(Autonomija)

IZ UREDA HNV-A

Udžbenici do prvoga rujna

Pripreme za upis djece u odjele s nastavom na hrvatskom jeziku, kada je riječ o osnovnim školama i vrtićima, uvelike traju, uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća. Plan je ovoga državnog tijela, skupa s ravnateljima škola, učiteljicama, te roditeljima, putem kampanje upisa predložiti članovima hrvatske zajednice koji imaju djecu odgovarajuće dobi, prednosti i kvalitetu nastave na hrvatskom jeziku.

Jedanaestu godinu zaredom udruga »Naša djeca« animira roditelje u vezi upisa djece u hrvatske odjele. Nakon svega, dvije se krajnosti ističu kada govorimo o nastavi na hrvatskom jeziku, kaže predsjednica ove udruge *Nevenka Tumbas*.

»Nismo zadovoljni brojem upisanih učenika. Ali, s druge strane, postojeći odjeli veoma lijepo rade. Rezultat toga su i brojna priznanja koja su učenici iz hrvatskih odjela osvojili na raznim natjecanjima, bilo gradskim, regionalnim ili republičkim. Među ostalim, imamo učenika koji je na jednom od republičkih natjecanja iz povijesti postao državni prvak.«

Nevenka Tumbas također je mišljenja da je razina nacionalne svijesti u našoj zajednici niska, ali i da postoji jedan očit problem: »Mislim da je asimilacija učinila svoje, htjeli mi to priznati ili ne. Svakim danom smo shrvani obvezama, poslom i kao da ljudi nemaju vremena misliti o drugim stvarima. Asimilacija nas nemilosrdno gazi i rezultati toga su postali očiti. Naši se ljudi često ne žele niti interesirati, potiskuje se nacionalna svijest, dobro nam je dok nismo gladni ili žedni, i sl.«

Hrvatsko nacionalno vijeće od ove godine još intenzivnije radi na potpori školovanju na hrvatskom jeziku. Prema riječima predsjednika Izvršnog odbora HNV-a *Darka Sarića Lukendića*, to je rezultiralo sljedećim:

»Udžbenici će ove godine biti u rukama učenika do prvoga rujna i to zato jer ih kupuje HNV, dok smo ranijih godina čekali na donacije. Problem je jer Republika Srbija ne želi 'odriješiti kesu' i financirati ono što je Hrvatska financirala za tamošnje Srbe. To je bit priče. Po tom pitanju se vrši priti-

sak, ali su rezultati neizvjesni. Imamo obećanja, ali udžbenike u rukama još nemamo.«

Dosada su održana dva radna sastanka s glavnim akterima kampanje upisa, na kojima je istaknuto da upis podrazumijeva i rad na stvaranju hrvatskih skupina u vrtićima. Stoga je na jednom od njih bio i ravnatelj Predškolske ustanove »Naša radost« *Jašo Šimić*, koji je potvrdio da će se i ustanova, na čijem je čelu, uključiti u kampanju upisa.

U predstojećem razdoblju, putem medijske kampanje i terenskog rada, ostvarit će se

izravna komunikacija s roditeljima kako bi im se omogućio učinkovit pristup informacijama.

Osim upisa, prioritet HNV-a je i stvaranje evidencije nastavnih kadrova zajednice, o čemu će se posebno starati nova članica Izvršnog odbora HNV-a *Andela Horvat*. HNV je ove godine osigurao i više sredstava za usavršavanje nastavnog kadra kao predujeta za još kvalitetniju nastavu u hrvatskim odjelima, kaže *Darko Sarić Lukendić*.

S. J.

Godišnje nagrade ZKV-a

Četiri godišnje nagrade za stvaralačke rezultate u kulturi i umjetnosti i unapređivanju kulturnog života, uvažavajući sve posebnosti AP Vojvodine, za 2011. godinu dodijelio je u četvrtak, 9. veljače, Zavod za kulturu Vojvodine.

Dobitnici nagrada za 2011. godinu su: prof. dr. sc. *Svenka Savić*, lingvistica (Medalja kulture za ukupno stvaralaštvo), *Gordana Draganić Nonin*, novinarka i urednica, (Medalja kulture za multikulturalnost i interkulturalnost), dr. sc. *Radmila Gikić Petrović*, književnica (Medalja kulture za očuvanje kulturnog naslijeđa) i *Boris Liješević*, redatelj (Iskre kulture za suvremeno stvaralaštvo - umjetniku do 35 godina). Nagrada se sastoji od umjetničkog predmeta i novčanog iznosa.

ODRŽANA IZBORNA SKUPŠTINA PODRUŽNICE DSHV-A JUŽNO PODUNAVLJE – SONTA

Na čelu podružnice ostaje Andrija Ađin

Za predstojeće izbore moramo svojim programima animirati birače iz hrvatske zajednice i na taj način se izboriti za participiranje u vlasti, rekao je Andrija Ađin

Na drugoj redovitoj izbornoj skupštini Podružnice DSHV-a Južno Podunavlje – Sonta, održanoj 3. veljače u maloj dvorani MZ Sonta, javnim je glasovanjem za idući četverogodišnji mandat na dužnost predsjednika Podružnice izabran *Andrija Ađin* iz Sonte. Od 35 zastupnika s pravom glasa skupštini je nazočilo 32. Skupštini je prisustvovao i predsjednik stranke *Petar Kuntić*.

UTJECATI NA RJEŠAVANJE PROBLEMA

»Iako je po brojnosti vaša podružnica jedna od manjih u sustavu DSHV-a, zasigurno se u njoj radi najpedantnije, a najviše se i pridržava odluka donesenih na sjednicama Predsjedništva i Vijeća stranke. Ovo je i jedna od najhrvatskijih podružnica, vjerojatno zbog teritorijalne naslonjenosti na matičnu državu. Pretpostavljam da upravo zbog toga nema previše asimilacijskih tokova, poput onih na sjeveru Bačke«, rekao je na početku *Petar Kuntić*, a potom je govorio o općoj situaciji u Republici Srbiji, te o ignorantskom stavu republičkih tijela spram mnogih potreba hrvatske zajednice, sa zasebnim osvrtom na podunavsku regiju. »Nekada moćno gospodarstvo u općinama Apatin i Bač, danas je na iznimno niskim granama. Stopa neuposlenosti na ovim prostorima vrlo je zabrinjavajuća, da ne kažem kako već predstavlja najveći politički problem. Potvrda ovoga je i zabrinjavajuća situacija koja prijeti zatvaranjem posljednjeg sončanskog poduzeća koje upošljava više desetina radnika, uz vrlo mlak angažman nadležnih tijela. Upravo stoga nakon predstojećih izbora moramo biti u vlasti. Jedino kao članovi vladajućih koalicija u vašim općinama možete utjecati na rješavanje bar nekih problema«, rekao je *Kuntić*, izrazivši i

nadu da svi žele ostati i opstati na prostorima na kojima obitavaju danas.

ČELNIŠTVO PODRUŽNICE

Izvjешća o radu mjesnih organizacija Sonta i Vajska prezentirali su predsjednici *Andrija Ađin* i *Željko Pakledinac*. »U Općini Bač za sada djeluje samo MO Vajska, a vrlo brzo će se formirati i MO Plavna. Na primjeru vrlo tijesne suradnje MO DSHV Vajska i mjesnog HKPD 'Zora' pokazali smo kako politika i kultura mogu djelovati zajednički. Inicirali smo i sastanak najviših dužnosnika naše nacionalne zajednice s predsjednikom Općine Bač *Tomislavom Bogunovićem*. Ovaj sastanak rezultirao je pokretanjem izučavanja hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, prvo u školi u Vajskoj, potom u Plavni, a od jeseni i u Baču, a emisija na hrvatskom jeziku 'Zvuci bačke ravnice' s jednoga sata produljena je na dva sata trajanja«, rekao je *Pakledinac*.

Na rad cijele podružnice osvrnuo se predsjednik *Ađin*. »Od osnivanja podružnice do danas bilježimo stalni uspon u radu. Naše najveće postignuće je to što smo uspjeli omasoviti i znatno pomladiti naše članstvo, a formirali smo i Forum žena. Vrlo aktivno sudjelovali smo u prikupljanju potpisa za preregistraciju stranke i za posebni birački popis, a naši članovi su sudjelovali i u popisu stanovništva. Primarna zadaća nam je formiranje bar još po jedne mjesne organizacije u općinama Bač i Apatin, a svakako sve snage moramo angažirati u aktivnostima vezanim kako za predstojeće izbore koji nas očekuju već u prvoj polovici godine, tako i za izbore za savjete mjesnih zajednica, koji bi trebali biti održani iduće godine. Moramo nastaviti i aktivnosti na upisu članova naše nacionalne zajednice u poseban birački popis, te rješavati probleme građana iz domene nacionalnih prava«, kazao je *Ađin*.

Javnim glasovanjem izabrano je čelništvo Podružnice za idući četverogodišnji mandat. Po dužnosti u novi Odbor podružnice ušli su predsjednik *Andrija Ađin*, dopredsjednik *Željko Pakledinac* i predsjednica Foruma žena *Snežana Vinko*, a jednoglasno su izabrani i: *Renata Kuruc*, *Stipan Siladev*, *Danijel Poturica*, *Marina Marinović* i *Ivan Šimunović*. Deveti član po funkciji bit će predsjednik Mladeži podružnice, čije je osnivanje u pripremi.

I. Andrašić

ZAJEDNIČKI PROJEKT HRVATA

Godina o

Nizom programa diljem

pokrajine, Hrvati u Vojvodini

obilježiti će ove godine stoljetne

obljetnice rođenja nekoliko svojih

kulturnih velikana

Ovo je godina stoljetnih obljetnica više hrvatskih velikana u Vojvodini. Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZKVH) je tim povodom započeo projekt kojim će biti obilježeni ovi značajni datumi. U projekt će biti uključena gotovo cijela hrvatska zajednica, od njezinih institucija, preko udruga i pojedinaca, do hrvatskih medija u Vojvodini. Prvi sastanci vezani uz ovaj projekt, na kojem su određeni koordinatori iz udruga i strategija medijskog praćenja, održani su prošloga tjedna u sjedištu ZKVH-a u Subotici.

Plan projekta podrazumijeva niz programa (svete mise, književne, glazbene i dramske večeri, predavanja, stručne skupove i okrugle stolove, projekcije filmova, literarni i likovni natječaj...) koji će biti priređivani u raznim vojvođanskim mjestima, u prvom redu onima iz kojih potječu ili u kojima su značajnije djelovali velikani »slavljenici«. Neki od programa bit će uključeni u već postojeće manifestacije, koje se tradicionalno održavaju u organizaciji hrvatskih udruga. Hrvatska zajednica podsjetit će se ove godine na sedmero značajnih imena iz svoje kulturne povijesti: bit će obilježena stota obljetnica rođenja kiparice *Ane Bešlić*, književnika i bibliografa *Ivana Kujundžića*, književnika i sakupljača narodne književnosti *Balinta Vujkova*, književnika *Ante Jakšića*, fra *Stjepana Beata Bukinca*, te 150

VATSKIH INSTITUCIJA I UDRUGA U VOJVODINI

obljetnica naših velikana

godina od rođenja pjesnika *Ante Evetovića Miroljuba* i 30 godina od smrti skladatelja i književnika *Stanislava Prepreka*.

RAD NA OPSTOJNOSTI

Glavna koordinatorka ovog projekta i menadžerica za kulturne djelatnosti u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata

Ona podsjeća kako je hrvatska zajednica do sada radila na podsjećanju na naše velikane, ali su to najčešće bili sporadični slučajevi, u kojima nije bio očitovan veći osjećaj pripadnosti istom narodu, povijesti i kulturi.

»Nažalost, u ta obilježavanja se nije uključivala šira zajednica, nego je to činjeno lokalno bez

BAŠTINICI DUGOTRAJNE KULTURE

Ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov* objašnjava kako se ovim zajedničkim projektom nastoji istaknuti da hrvatska zajednica nije »tikva bez korijena«, već da baštini dugotrajnu kulturu svojih predaka na ovim prostorima.

veće uspjehe ostvarile osobe čija djela korespondiraju s najvećim ostvarenjima u ukupnoj hrvatskoj, slavenskoj, pa ako hoćete i europskoj kulturi. Budući da su manjinske zajednice u Vojvodini, u čemu je hrvatska kao nova manjina u lošijem položaju od svih postojećih, lišene pomoći državnih institucija, one se moraju okrenuti ustrojavanju kulturnih 'mehanizama' i svojevrsnoj 'prosvjetiteljskoj' akciji kojima će se približiti bogata kulturna povijest«, navodi Žigmanov.

Inače, ovaj projekt ima korijene u aktivnostima ZKVH-a iz 2010. godine, kada je ta institucija pokrenula izradu baze s podacima o hrvatskim velikanima u Vojvodini.

»Ta baza zasad sadrži oko 150 imena, više i manje poznatih osoba, a iz koje je razvidno kako je početak 20. stoljeća bilo doba rađanja značajnog broja naših velikana«, kaže Tomislav Žigmanov. »Doba dvaju svjetskih ratova nije uništilo hrvatski narod, niti kontinuitet njegova postojanja na prostorima današnje Vojvodine. Kraj 19. i početak 20. stoljeća iznjedrili su velikane čiji su povijesni doprinosi veći od ovog prostora. Cilj nam je sada obnoviti sjećanje na njih obilježavanjem godišnjica njihova rođenja, ili smrti, osvijestiti njihovu i našu zajedničku nacionalnu pripadnost – bunjevačkom i šokačkom rodu, a hrvatskom narodu«, dodaje on. Na tragu ovogodišnjeg projekta, praksa obilježavanja obljetnica velikana bit će nastavljena i idućih godina, a ove se godine planira i tiskanje prateće publikacije o velikanima »slavljenicima«.

D. Bašić Palković

Radni sastanak u ZKVH

Katarina Čeliković kaže kako narod koji poštuje svoje velikane može računati na vlastitu opstojnost u vremenima globalizacije i u manjinskom položaju, izvan prostora države matičnog naroda kojemu pripada.

»Hrvatska je zajednica u Vojvodini tijekom povijesti iznjedrila brojne velikane koji su svojim djelovanjem, društvenim i crkvenim, ostavili neizbrisive tragove dajući primjer drugima kako se svjedoči odanost narodu, Crkvi i profesiji. A naša se veličina mjeri po tome koliko pamtim i znamo cijeniti one koji su nesebično ugrađivali svoje živote i svoj rad u napredak društva i razvoj naroda kojem pripadaju«, navodi Katarina Čeliković.

neke veće vidljivosti u javnosti. Odlučili smo stoga ove godine predložiti predstavnicima kulturnih udruga, njihovim predsjednicima zajednički, organiziran i planski nastup u obilježavanju obljetnica. Mislimo da je to za nas veliki izazov i dobar povod za demonstraciju zajedništva u javnosti, u hrvatskoj zajednici ponajprije, ali i u široj sredini u kojoj živimo i djelujemo. U tom kontekstu, o ovom projektu bit će riječi i na redovitom sastanku udruga krajem veljače, kada će udruge moći ponuditi u kojem segmentu mogu i žele sudjelovati, ili samo ugostiti neki od programa vezan uz obljetnice naših velikana«, kaže Katarina Čeliković.

»Baštinici smo višestoljetnog svjedočenja hrvatskog identiteta, tj. kulture na ovim prostorima koju su stvarali Hrvati i da nismo niti 'pali s kruške', niti smo ostaci Tuđmanovog režima, kako neki navode. Naprotiv, baštinici smo jedne dugotrajne kulture Hrvata na ovim prostorima, čije su naj-

Središnji datumi

Ana Bešlić – rođena 16. ožujka 1912. u Bajmoku
Ante Jakšić – rođen 22. travnja 1912. u Beregu
Balint Vujkov – rođen 26. svibnja 1912. u Subotici
Ivan Kujundžić – rođen 2. lipnja 1912. u Subotici
Ante Evetović Miroljub – rođen 12. lipnja 1862. u Aljmašu
Beato (Stjepan) Bukinac – rođen 31. srpnja 1912. u Baču
Stanislav Preprek – preminuo 13. veljače 1982. u Petrovaradinu

ČITATELJI O TJEDNIKU »HRVATSKA RIJEČ«

Korisni podaci, smjernice za daljnji rad

Čak polovica čitatelja koji su odgovorili na upitnik čita tjednik od »korica do korica« što je svakako podatak koji veseli. Većina čitatelja smatra da su teme dobro izbalansirane, da se piše dovoljno o različitim temama, a podaci o tome da je nedovoljno ekonomskih tema govore nam o trenutku u kojem živimo i svakako su smjernice za redakciju. S druge strane, pomalo iznenađuje podatak da čak 53 posto čitatelja smatra da se nedovoljno piše o ostvarivanju nacionalno-manjinskih prava, imajući u vidu da je veliki broj tema u tjedniku posvećen ovoj problematici.

Što čitatelji misle o tjedniku »Hrvatska riječ«, njegovom sadržaju, rubrikama i temama, pitanja su na koje smo pokušali dobiti odgovor anketom koja je sprovedena koncem prosinca. Na pismene upitnike koji su bili priloženi u tjedniku, odgovorilo je 69 čitatelja koji su nam svoje odgovore uputili poštom ili ih ubacili u kutiju na Otvorenom sveučilištu u Subotici.

Zahvaljujemo se svim čitateljima koji su ispunili upitnik i iznijeli svoja mišljenja o sadržaju tjednika. Ukratko, evo rezultata ovog prigodnog ispitivanja.

STRUKTURA ČITATELJA

U upitniku smo postavili nekoliko pitanja o socio-demografskim obilježjima naših čitatelja. Sudeći prema odgovorima čitatelji »Hrvatske riječi« pripadaju obrazovanim i starijim generacijama. U uzorku čitatelja koji su odgovorili na upitnik, do 35

godina ima 10 posto čitatelja, između 36 i 45 godina 16 posto, od 46 do 55 godina je 20 posto, od 56 do 65 godina je 22 posto, od 66 do 75 godina je 13 posto, a iznad 76 godina je njih 6 posto. Muškaraca koji su odgovorili na upitnik je 60 posto, a žena 40 posto.

Sa završenom osnovnom školom je 3 posto čitatelja, sa zanatskom (trogodišnjom) srednjom školom je 10 posto, s četverogodišnjom srednjom školom je 30 posto, s višom školom 23 posto i sa završenim fakultetom je 33 posto čitatelja koji su nam poslali svoje odgovore.

Postavili smo i pitanje na koji način dolaze do tjednika. »Hrvatsku riječ« redovito kupuje na prodajnim mjestima 54 čitatelja, a povremeno ih kupuje 20 posto. Pretplatnika na tiskano izdanje je 12 posto, a oko 15 posto tjednik dobiva besplatno ili na druge načine dolaze do njega.

Željeli smo saznati i koliko

osoba čita jedan primjerak tjednika. Samo u 9 posto slučajeva jedan primjerak tjednika čita jedna osoba. Da dvije osobe čita jedan primjerak tjednika odgovorilo je 30 posto čitatelja, tri osobe čitaju jedna primjerak u sljedećih 30 posto slučajeva, a u 30 posto slučajeva jedan primjerak tjednika čitaju od četiri do osam osoba.

Na pitanje čuvaju li (kompletiraju li) primjerke tjednika, 60 posto je odgovorilo potvrdno, s tim da neki čuvaju pojedine brojeve i članke, a neki su čuvali sve primjerke »dok nije postalo kabasto«, kako je odgovorio jedan čitatelj te sada čuvaju samo posljednje brojeve.

ČITANOST POJEDINIH RUBRIKA

Na pitanje koje rubrike redovito čitaju, polovica čitatelja je odgovorila da čita sve rubrike »od korica do korica«. Među drugom polovicom, čitatelji koji

su dali drukčiji odgovor i navele rubrike koje redovito prate, najčešće su navođene sljedeće rubrike: Subotička kronika, Kultura, zatim politička događanja, Uvodnik, Kronologija, Intervju, Sport, Dopisnici i drugo.

Među rubrikama koje ne prate (osim onih koji su rekli da čitaju sve rubrike) čitatelji su najčešće navodili sportsku rubriku, zatim teme iz vjerskog života, obiteljske stranice (Hrcko, Kuhinja), TV program i Dopisnike.

Postavili smo i pitanje koje rubrike smatraju da treba uvesti, te o kojim temama bi željeli čitati. Čitatelji su navodili teme kojima se potiče nacionalna svijest hrvatskog naroda, zatim rubriku »pisma čitatelja«, dok su pojedini smatrali da treba uvesti rubriku u kojoj bi se dao pregled najvažnijih vijesti iz politike, kulture i sporta u Srbiji, zatim slijede ekonomske teme – zapošljavanje, priče iz života o običnim ljudima, a bilo je i

konkretnih prijedloga o tome kako treba uvesti humorističnu rubriku s anegdotama, šalama iz života ovdašnjih ljudi – »žacka-lo«.

ČITATELJI KAO UREDNICI

Postavili smo i sljedeće pitanje: »Ukoliko bi iz objektivnih razloga došlo do smanjenja broja stranica u tjedniku, koje rubrike bi trebalo ukinuti ili ih smanjiti na manji broj stranica?« i smatraju li da su TV program i križaljku potrebne tjedniku.

Na prvo pitanje, ukoliko bi došlo do smanjenja broja stranica u tjedniku koje rubrike treba smanjiti na manji broj stranica ili ukinuti, najčešće su čitatelji odgovarali kako ne treba ništa mijenjati, niti smanjivati broj stranica i da je »sve dobro izbalansirano«. S druge strane, među onima koji su dali svoj prijedlog najčešći je odgovor bio: reklame, a zatim dječje stranice, vjerske teme, sport, križaljku, dopisnike – teme iz udaljenih sela. Neki smatraju da je »politike previše«, jer političke teme dominiraju svim medijima, a neki smatraju da je to TV program.

Na konkretno pak pitanje: »Smatrate li TV program potrebnim u tjedniku?« 62 posto čitatelja je odgovorilo potvrdno,

a 38 posto smatra da nije potreban. Na isto takvo pitanje u vezi s križaljkom, čak tri četvrtine čitatelja smatra je potrebnom dok jedna četvrtina smatra križaljku nepotrebnom u našem tjedniku.

Postavili smo i pitanja što smatraju čitatelji o zastupljenosti pojedinih tema u tjedniku i u tablici su prikazani svi njihovi odgovori izraženi u postocima. Vidimo da čitatelji koji su odgovorili na ova pitanja smatraju da je u tjedniku nedovoljno tema iz oblasti ostvarivanja nacionalno-manjinskih prava (53 posto), zatim ekonomskih tema (52

posto), tema o političkim događanjima u lokalnim sredinama (41 posto) i tema iz Subotice (37 posto).

S druge strane, čitatelji smatraju da su previše zastupljene teme iz crkve (42 posto), zatim reklame i kulinarstvo (36 posto), te teme iz sporta (32 posto).

I na koncu što zaključiti iz ovih podataka. Vidimo da čak polovica čitatelja koji su odgovorili na upitnik čita tjednik od »korica do korica« što je svakako podatak koji veseli. Većina čitatelja (od polovice do 3/4) smatra da su teme dobro izba-

lansirane (od oko 40 do 75 posto odgovora da se piše dovoljno o različitim temama), a podaci o tome da je nedovoljno ekonomskih tema govore nam o trenutku u kojem živimo i svakako su smjernice za redakciju. Pomalo iznenađuje podatak da čak 53 posto čitatelja smatra da se nedovoljno piše o ostvarivanju nacionalno-manjinskih prava, imajući u vidu da je veliki broj tema u tjedniku posvećen ovoj problematici. U svakom slučaju za nas je to koristan podatak i putokaz za daljnji rad.

H.R.

	Nedovoljno %	Dovoljno %	Previše %
1. Politička događanja u Srbiji	9	71	20
2. Politička događanja u Hrvatskoj	18	72	9
3. Politička događanja u lokalnim sredinama	41	50	9
4. Teme iz Subotice	37	47	18
5. Ekonomske teme	52	37	11
6. Teme iz poljoprivrede	38	55	6
7. Kulturna događanja	17	72	11
8. Društvene i socijalne teme	29	58	12
9. Hrvatske kulturno-umjetničke udruge	20	69	11
10. Ostvarivanje nacionalno-manjinskih prava	53	44	3
11. Crkva	8	50	42
12. Sport	14	54	32
13. Zabava	19	52	18
14. Kulinarstvo	10	53	36
15. Fotografije	18	75	6
16. Reklame	12	51	36
17. Dječje stranice	8	73	19
18. TV program	11	59	30

JP SUBOTICA-TRANS

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:
SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.
POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

MAJDA ADLEŠIĆ, VODITELJICA PROJEKTA OSNUTKA CENTRA ZA UNAPREĐENJE ZNANJA U RURALNOM

Prepoznati potencijale svoga kraja

Razgovorala: Ankica Jukić-Mandić

Suština projekta je bila senzibilizacija ljudi kako bi prepoznali potencijale svoga kraja i svoga kućanstva sa svime što nudi, bez obzira radi li se o nekom poljoprivrednom proizvodu, specifičnim proizvodima kojih ima i s hrvatske i sa srpske strane, ili se radi o starim zanatima koji su interesantni i već pomalo zaboravljeni, ili o različitim animacijama koje bi mogle biti zanimljive posjetiteljima

U sklopu IPA II. programa Prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija 2007. – 2013., Općina Bački Petrovac i Turistička zajednica grada Vukovara osigurale su sredstva za realizaciju zajedničkog projekta. Provedba projekta počela je u veljači prošle godine i trajat će 24 mjeseca. O uspješnom primjeru prekogranične suradnje Srbije i Hrvatske i detaljima oko samog projekta razgovarali smo s Majdom Adlešić, voditeljicom projekta osnutka Centra za unapređenje znanja u ruralnom turizmu.

HR: Kako je došlo do suradnje između općine Bački Petrovac i grada Vukovara i koliko je ljudi sudjelovalo u

izradi projekta?

Kontakti su uspostavljeni prije par godina kada sam prezentirala turističke potencijale općine Bački Petrovac na prvom Kongresu eko turizma na Fruškoj gori, što je privuklo pozornost Jasne Babić, ravnateljice Turističke zajednice grada Vukovara. U to vrijeme poziv za pisanje projekata je bio u najavi i po njegovom otvaranju – u ljeto kada je teže uskladiti Upravu grada Vukovara, odn. gradonačelnika i predsjednika općine Bački Petrovac – mi smo se ipak uspjeli sastati i dogovoriti projekt. U tri tjedna danonoćnog rada ostvarile smo zamisao i na iznenađenje mnogih koji su tada bili skeptični

projekt je prošao. Ovaj projekt je iz IPA II. predpristupnih fondova EU, komponenta – prekogranična suradnja. Projekt je dobiven iz prvog poziva ovog programa na koji smo aplicirali 2009. godine, kada smo se opredijelili za kategoriju ekonomskog razvitka i odabrali turizam koji ima gospodarskog potencijala s obiju strana. Zvanično nas je sedmero u timu, troje iz Hrvatske i četvero s ove strane. Bački je Petrovac funkcionalni lider-partner projekta i odgovoran je za provedbu svih projektnih aktivnosti čitavog projekta. Međutim, mnogo više ljudi je uključeno i mogu reći da imamo sigurno 25 osoba s obiju strana koje su aktivno uključene u projekt.

HR: Kako je zamišljen koncept projekta?

Zajednički smo radili aplikaciju, s tim da sam se ja više bavila narativnim dijelom. Suština projekta je istaknuti turističke potencijale i dovesti ljude u poziciju da oni kao lokalno stanovništvo sudjeluju u unapređivanju turizma. Treba nam i senzibilizacija stanovništva da bi ljudi prepoznali potencijale svoga kraja i svoga kućanstva sa svime što nudi, bez obzira radi li se o nekom poljoprivrednom proizvodu, specifičnim proizvodima kojih ima i s hrvatske i sa srpske strane, ili se radi o starim zanatima koji su interesantni i već pomalo zaboravljeni, ili o različitim animacijama koje bi mogle biti zanimljive posjetiteljima. Riječ je o širokom polju tema koje se mogu pokriti. Prvo smo se morali posvetiti samom prostoru, jer da bi projekt bio održiv obje strane moraju stvoriti kvalitetan prostor i uvjete za edukaciju i rad s ljudima. Sretna okolnost u našem slučaju jest ta da smo mi u Bačkom Petrovcu imali već spremnu dokumentaciju, dok su kolege u Vukovaru

imali dijelom izgrađen objekt. Uglavnom su to elementi koji otežavaju okolnosti podnošenja aplikacije. Ovo je ujedno i dobar primjer kako se na jedan projekt nadovezuje drugi, jer kada jednom uđete u projektnu aktivnost otvarate mogućnost da se taj projekt nastavlja iz godine u godinu i kroz druge projekte. Prvi dio projekta koncipiran je na osposobljavanju uvjeta, a drugi dio na edukaciji stanovništva. Iako smo predali aplikaciju u zadnjem danu, naša aplikacija je pored 116 drugih bila jedna od 11 koja je dobila potrebna sredstva. Ukupna vrijednost projekta je 378.000 eura. Kolege iz Hrvatske su dobili nešto manje novca, vrijednost projekta je 178.723 eura s vlastitim udjelom, ali je to bilo dovoljno da nešto počnemo. Pritom obje su strane imale obvezu osigurati po 15 posto vlastitog udjela što je svakako jedna od otežavajućih okolnosti za male lokalne samouprave jer su im proračuni oskudni i sredstva je teško izdvojiti. Nakon što je projekt prošao, Pokrajinsko tajništvo za međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu raspisalo je natječaj na komu su dodjeljivana bespovratna sredstva potpore projektima prekogranične suradnje gdje smo dobili 974.000 dinara. Na taj način smo servisirali troškove ovih godinu dana i tekuće stvari koje su prateći dio svakog projekta. Kolege u Vukovaru su također imali potporu Grada i njihovog projekta iz IPA III programa koji je Grad istodobno dobio, tako da su oni uradili infrastrukturu u Adici, eko-centru nedaleko od Vukovara, u Park-šumi Adica, šetalište. Na tim dijelovima je potpuno urađeno opremanje što je i bila njihova zadaća.

HR: S obzirom da je završena prva godina projekta, koje

M TURIZMU

se aktivnosti pripremaju za narednu godinu projektnog ciklusa?

U ovom dijelu projektnog ciklusa na obje strane krećemo s edukacijama. One će biti temeljene na obuci ljudi kao i njihovom senzibiliziranju, od osnovnih stvari, pitanja i dilema, pa do usavršavanja. Mi hoćemo kroz taj proces osposobiti jedan broj kućanstava za bavljenje ruralnim turizmom kako bi i oni koji su u dilemi baviti se time ili ne uspjeli otkloniti tu dilemu tako što će na nekim uvodnim predavanjima shvatiti što im je potrebno, npr. od dokumentacije, gdje ju nabaviti, kako napraviti biznis plan, kako istražiti tržište, kako se postaviti i sl. Nadalje, u edukaciji se ide na to da oni svladaju komunikacijske vještine, kao jedan od elemenata javnog nastupa ne bi li se predstavili na najbolji način. Tu ima puno detalja, kao što je opremanje soba, predstavljanje na sajmu, priprava suvenira... Sve to može izgledati nebitno ili se može činiti svima poznato, a da u biti nije. Zato smo za predavače odabirali ljude koji imaju praktična iskustva i koji će predavanja učiniti interaktivnim, a na kojima će sudionici moći govoriti i iznositi svoje probleme i iskustva, ukoliko je riječ o ljudima koji to već rade. Cilj nam je da kada izađemo iz procesa edukacije imamo jedan broj ljudi i kućanstava koji će stajati apsolutno čvrsto na nogama u tom poslu i koji će možda biti nositelji procesa edukacije za druge ljude. Naše dvije sredine imaju velik potencijal, Vukovar ima Dunav, Adicu, ima iznimno bogato i zanimljivo okruženje, a Bački Petrovac je specifična sredina, većinom naseljena slovačkim stanovništvom koje ima posebnu kulturu i tradiciju. Ove godine je počela izgradnja velikog aquaparka u Bačkom Petrovcu, pa se očekuje veliki broj turista, a sadašnji smještajni kapacitet je zanemariv. Trebamo biti spremni primiti ljude u restorane,

govoriti engleski, na različite načine zadržati te ljude kako bi dulje poželjeli ostati i dr.

HR: Kada su u pitanju edukacije postoje li neki kriteriji koje zainteresirani moraju ispunjavati kako bi sudjelovali u njima ili su one otvorene za sve zainteresirane?

Edukacije su otvorene za sve i nisu isključivo namijenjene kućanstvima. Mi se obraćamo i lokalnim samoupravama i svim ljudima koji rade na razvitku turizma. Često djelatnik u tijelu lokalne samouprave ne zna zainteresiranim osobama pojašniti na koji način se registrira

do sredstava da bi se zamišljeno i realiziralo i pridonijelo razvitku ruralnog turizma?

Sredstva se mogu prikupiti na razne načine. To će biti također jedna od tema na našim edukacijama. Obje države daju bespovratna sredstva za unapređenje turizma, a postoje i povoljni krediti, kao i mogućnosti da se, recimo, oprema soba po soba, tako da jedan kapacitet zarađuje, odn. isplaćuje drugi. Najvažnije je da ljudi donesu odluku i krenu u realizaciju. Turizam je fantastična igra, jednako interesantna i ljudima koji se njime bave, kao i gostima.

Magistra Majda Adlešić završila je poslijediplomski studij iz područja Pejzažna arhitektura. Radila je na raznim projektima u organizaciji Pokrajinskog tajništva za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova, angažirana je u Turističkoj organizaciji Općine Bački Petrovac. Osim projekta s Hrvatskom, autorica je i brojnih drugih projekata kao što su »Kreativne radionice za ruralni turizam«, »Naše ptice – naši prijatelji«, »Selo ispod duge«. Također je i autorica projekta »Obnavljanje baštine Panonskih parkova« kojim je općina Bački Petrovac skupa s općinom Nuštar aplicirala u drugom pozivu IPA II. programa suradnje Srbija-Hrvatska.

kućanstvo ili kako se vrši kategorizacija. Također, obraćamo se i turističkim organizacijama jer one trebaju znati tretirati ovu kategoriju turizma i na pravi način nuditi seoski turizam na tržištu.

HR: Kako vi zamišljate i prezentirate ponudu jednog kućanstva u Bačkom Petrovcu i što je ono što Vukovar prezentira kao svoje potencijale?

Taj dio planiramo vremenom profilirati. U ovom trenutku mogu reći da ono što je i s jedne i s druge strane primamljivo turistima jest tradicija, kultura, običaji i gastronomija. Vukovar je na Dunavu i ima veliki broj posjetitelja koji silaze s brodova, ali se ne zadržavaju niti se novac tu zadržava. Bitno je da postoji ideja. Npr., nazočila sam realizaciji jedne od ideja kada je par iz Vukovara, nakon naše prezentacije projekta, za samo par mjeseci od svoga doma napravio mali hotel.

HR: Jesu li dovoljne samo ideje? Kako nakon ideje doći

Gost je taj koji dolazi kako bi nešto doživio, a domaćin mu treba ponuditi što bolji ugođaj.

HR: Ovaj projekt je zasigurno primjer dobre suradnje. Kakva su vaša daljnja očekivanja?

Veoma sam zadovoljna suradnjom i taj prvi osjećaj koji sam imala kada sam upoznala Jasnu Babić i njezine suradnike ostao je nepromijenjen. Mi radimo kao harmoničan tim na razini dviju država. Poslije godinu dana nismo samo poslovni partneri nego i prijatelji. Mislim da smo pravi primjer i dokaz kako možemo skupa živjeti i raditi. Pred nama su sada godina, dvije u kojima ćemo morati puno raditi, što će nam se, nadamo se, vratiti. Cilj nam je da Centar postane rasadnik znanja i središnje mjesto na kojemu se mogu dobiti bilo koje informacije vezane za ruralni turizam u regiji. Prva edukacija je počela 30. siječnja, s 40 polaznika ne samo iz Bačkog Petrovca nego i iz drugih mjesta u Vojvodini.

Edukacije se naizmjenično održavaju i ovdje i u Vukovaru, jer to daje prave učinke prekogranične suradnje. Napravili smo brošuru na čijem smo tekstu radili skupa. Ona prati jednu vrlo ozbiljnu priču o ruralnom turizmu, o tomu što on predstavlja, koje sve vrijednosti nosi za seosku sredinu i sl. Naši kolege imaju zadaću izraditi i priručnike koji se odnose na deset starih zanata, šest iz Hrvatske i četiri iz Bačkog Petrovca. U pitanju su tkanje, zlatovez, bijeli vez, metlarstvo, korparstvo, izrada sapuna... Imat ćemo i gastro radionice za pečenje rakije i izradu zimnice. Cilj je da polaznici nauče neku zanatsku vještinu, ali i da iz te vještine dođu do vlastita suvenira ili zaštitnog znaka svojega kućanstva koji mogu dati turistima.

HR: Kruna vašeg rada i zalaganja je i otvorenje Centra za unapređenje ruralnog turizma, 23. siječnja u Bačkom Petrovcu gdje su nazočili i neki visoki zvaničnici...

Otvorenju je nazočio pokrajinski tajnik za međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu Tomislav Stantić kao i predstavnici izaslanstva EU u Republici Srbiji i to prvi savjetnik *Hose Antonio Gomes* koji je tematski savjetnik za turizam. On je veoma zadovoljan realiziranim projektom, pri čemu je naglasio da EU i ove godine planira izdvojiti oko milijun eura za turizam u Srbiji. Pokrajinski tajnik je također pohvalio naš rad i obećao da će Pokrajinsko tajništvo i dalje pomagati lokalne samouprave koje apliciraju za projekte prekogranične suradnje. Mislim da će se na našem projektu mnogo toga pokazati, da će se vidjeti vrijednosti malih sredina kao i to koliko im država treba dati potporu u provođenju različitih aktivnosti. Ovdje je posebno pozitivan primjer Pokrajinsko tajništvo za međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu. Mi doista imamo potencijala i vjerujem u ovaj projekt, unatoč svim nemalim i znatnim problemima s kojima se susrećemo.

VELIKO PRELO PUČKE KASINE 1878.

Pjesma, veselje i zajedništvo

Zajedništvo mora postati sinonim Hrvata u Vojvodini,

jer je jedino ono temelj na kojem je moguće očuvati

bogato kulturno naslijeđe i jezik, poručila je

konzulica-savjetnica RH u Subotici Vesna Njikoš-Pečkaj

Četvrtu godinu zaredom u Subotici je priređeno Veliko prelo Pučke kasine 1878. Ovogodišnje izdanje ove pokladne manifestacije okupilo je prošle subote u dvorani restorana KTC preko 300 ljudi. Goste i uzvanike pozdravili su predsjednik Organizacijskog odbora prela *Ivan Tumbas* i predsjednik Pučke kasine 1878. *Josip Ivanković*.

»Drago mi je da smo se okupili i po ovakvom vremenu. Zahvaljujem svima koji su pomogli da ovo prelo bude organizirano, a volio bih da skupa radimo više i da što veći broj pripadnika zajednice bude zajedno«, kazao je Josip Ivanković.

Konzulica-savjetnica Republike Hrvatske u Subotici *Vesna Njikoš-Pečkaj* istaknula je kako su prela mjesta pjesme, veselja, a prvenstveno zajedništva, te pozvala Hrvate da svoju djecu upisuju u hrvatske školske odjele.

»Zajedništvo mora postati sinonim Hrvata u Vojvodini, jer je jedino ono temelj na kojem je moguće očuvati bogato kulturno naslijeđe i jezik, prelijepu bunjevačku i šokačku ikavicu, kojom govore i Dalmatinci, odnosno Slavonci. Jezik je osnova očuvanja identiteta, stoga, hrvatska diplomacija u Srbiji podupire napore HNV-a da se što veći broj djece upisuje u vrtiće i škole na hrvatskom jeziku. Unatoč nedaćama u proteklih deset godina, naporima HNV-a djeca koja se

školuju na hrvatskom jeziku će od iduće godine imati svoje udžbenike. Zato dragi roditelji, bake i djede, dajte mališanima mogućnost i šansu da govore svojim jezikom«, poručila je konzulica-savjetnica Vesna Njikoš-Pečkaj. Nazočne je pozdravio i dopredsjednik Katoličkog instituta »Ivan Antunović« mons. *Marko Forgić* koji je podsjetio na značaj osoba i udruga što su vodile hrvatski narod u Bačkoj kroz povijest, ističući u tom kontekstu i značajnu ulogu Pučke kasine.

»Želim da budemo kao jedno, da se veselimo jedni drugima. Jer to je baština fratara koji su nas Bunjevce i Šokce doveli u ove krajeve i preporoditelja koji nas je učio da budemo braćak«, kazao je mons. Marko Forgić. Za večeru je služena krumpirača, u ponoć fanci. Priređena je i tombola čija je glavna nagrada bila – ljetovanje u Grčkoj za dvije osobe. Do kasno u noć gosti su se zabavljali uz glazbu tamburaških ansambala »Ravnica« i »Corona«.

Velikom prelu Pučke kasine 1878., među ostalim, nazočili su predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća *Darko Sarić Lukendić*, te predstavnici Bunjevačke matice iz Subotice.

I po teškim vremenskim uvjetima, na prelo je došlo i nekoliko gostiju iz susjednih država – Hrvatske (Osijeka) i Mađarske.

D. B. P.

Goste je pozdravio i Josip Ivanković

Kolo igra, tamburica svira

Organizirana je i tombola

MARIN BAL U LEMEŠU

Divna i nezaboravna noć

U Lemešu riječ prelo koristimo za obiteljska okupljanja u pokladama, a riječ bal za okupljanja u kavani s večerom, glazbom i plesom, u istom razdoblju

Prela su nekada održavana po salašima u krugu obitelji. Okupilo bi se deset do dvadeset osoba, uz »divan«, ručni rad i kartanje. Kućanica je počastila goste šeširićima ili pletenim kolačima, a malo spretnije su znale pripremiti kuglof. Domaćin je uvijek pripremio rakije i vina, da se čeljad imaju čime okrijepiti poslije pješačenja ili vožnje saonicama. Tko je u obitelji imao dobar glas zapjevao je, a ako zasniva tamburica bilo bi i plesa. Vremena su se promijenila, sve se globalizira i komercijalizira pa se tako i obiteljska okupljanja sele u kavane i restorane. U Lemešu riječ prelo koristimo za obiteljska okupljanja u pokladama, a riječ bal za okupljanja u kavani s večerom, glazbom i plesom, u istom razdoblju.

Prema tradiciji prva subota iza svijećnice rezervirana je za Marin bal. Tako je bilo i ove godine, u organizaciji HBKUD-a »Lemeš«, 4. veljače, u Domu kulture. Vrijeme je pokazalo svoju čudljivu stranu, pa su mnogi u zadnji tren otkazali dolazak. Unatoč snijegu, oni željni dobre zabave, lemeškog paprikaša i dobrih tamburaša našli su načina i smogli hrabrosti krenuti po zavejanim cestama do Lemeša. Tako su stigli gosti iz Sombora, Ridice, Stanišića, Čonoplje, Alekse Šantića, Male Bosne i, naravno, domaćini. Članovi udruge su se potrudili prirediti lijep program u kojem su se predstavile recitatorice *Marija Kovač* i *Kristina Kenej*. Najmlađi folklorasi su otplesali splet bunjevačkih plesova, a večer nije mogla proći

bez glumaca – *Kristijan Kovač* i *Ilija Ezget* su izveli kratku burlesku o balu nekada i danas. Članovi Tamburaškoga sastava »Bekrije«, pod vodstvom *Martina Vojnića Mijatova*, potrudili su se da gosti plešu cijelu noć i uživaju u dobro osmišljenom repertoaru.

Lemešani poznati kao dobri domaćini potrudili su se da svaki detalj bude dobro osmišljen. Goste je dočekivao par u bunjevačkoj nošnji (*Sandra Bagi* i *Željko Zelić*). Za lijep ugođaj u dvorani dekoraciju je osmislio i u djelo proveo *Daniel Kanjo*. Da bi večer bila što interesantnija priređen je ples srca u kome su najbolji bili *Mirjana Dulić* i *Nikola Ivanković*. Dok su u plesu oko stolica najumješniji bili *Jovana Dodić* i *Josip Knezi*. Priređena

je bogata tombola, a glavni zgoditak – putovanje za dvije osobe – dobila je *Anica Dulić*. Najinteresantniju tombolu je dala Udruga »Lemeški kulen« – pladanj pun njihovih proizvoda. Za dobru večer su se pobrinuli vrsni kuhari, a žene su za desert ispekle fanke na »pantljiku«. Kako ničega ne bi falilo pobrinuli su se mnogobrojni pokrovitelji, a članovi udruge su uložili svoj rad.

Zabava je trajala do ranih jutarnjih sati. Po izlasku iz dvorane goste je dočekalo hladno nedjeljno jutro i zavejani automobili, ali i to je dio ovoga pokladnog ugođaj. Oni koji nisu imali dovoljno avanturističkog duha propustili su jednu divnu i nezaboravnu noć.

Lucia Tošaki

Zabava uz ples, pjesmu, ali i »ilo«

10. veljače 2012.

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Lászla Hercega – Somborski Put 35

Piše: dr. Viktorija Aladžić

Parcela na kojoj se danas nalazi kuća na Somborskom putu 35, bila je 1838. godine dio velike parcele s kućama, danas pod brojevima 33 a i 33 b, u vlasništvu *Jakova Stipića*. I

bila u vlasništvu Karla Stipića. On je stanovao u današnjoj ulici Maksima Gorkog 54. Po svemu sudeći njega je, ne zadugo, naslijedio sin *Franjo* koji je prvo prodao parcelu s kućom na Somborskom putu, a potom i

izgradio skromnu građansku kuću prema projektu arhitekta Mátyása Salge⁴. Pokraj glavne kuće u projektu je bila predviđena izgradnja pomoćnog objekta u dvorištu. Kuća se sastojala od samo tri prostorije, od kojih su dvije orijentirane prema ulici, prema svemu sudeći bile su sobe, a prostorija u dvorišnomu kraku kuće kuhinja. Kuća nije imala trijem, nego se u kuhinju ulazilo uz nekoliko stuba. Kuhinja je vodila u jednu uličnu sobu koja je bila povezana s drugom sobom. Herczeg se, očito, i dalje bavio trgovinom drvima, te je 1912. godine doziđao još jednu veliku šupu za te potrebe⁵, u nastavku, iza ranije sažidanog pomoćnog objekta.

Značajno je pripomenuti da je i velika parcela, koja se od ugla pružala do današnje Gundulićeve ulice, također bila drvvara. Njezin je vlasnik bio *József Kunecz*, trgovac građevinskim i ogrjevnim drvetom, a broj telefona njegove drvare 1906. godine bio je 68. Ovakvo, promišljeno, grupiranje parcela na kojima se odvijaju slične aktivnosti, u Subotici, očito datira već iz toga razdoblja. Ovim grupiranjem, na jednom mjestu, uvećava se ponuda i raste konkurencija, te raznovrsnija i kvalitetnija ponuda uz povoljnije cijene – a sve to na jednome mjestu.

NIJEMI SVJEDOK MNOGIH PROMJENA

Ukoliko se uzme u obzir činjenica da su se od toga vremena na ovim prostorima dogodila dva svjetska rata, uz više turbulentnih društveno-političkih promjena, te da je kuća o kojoj je riječ promijenila šest država, ostajući na istome mjestu – zadivljujuće je što se oču-

vala, bezmalo, u onom stanju kao kada je izgrađena. Manje popravke i preinake dovele su do toga da je izgubila svoje izvorne dekorativne ukrase na pročelju. Ipak, njezin današnji izgled svjedoči da se gabarit pročelja očuvao, pa čak i profilacije iznad prozora, a poskidani su samo dekorativni sadreni ukrasi.

U tom kontekstu ovo je bila još jedna u nizu secesijskih kuća u Subotici, koju je Mátyás Salga dekorativno obradio. Kuća je imala vodoravni vijenac u visini gornje ivice prozora i na njemu sadrene cvjetove s asocijacijom na secesijska bečka pročelja. Iznad prozora je imala kružne arkade i dekorativna kvadratna polja koja također korespondiraju s geometrijskom secesijom Beča. Uz dodatak potkrovnog vijenca, u vrijeme kada je bila izgrađena, doimala se poput kuće od slastica iz priče o Ivici i Marici. I premda nema posebnih, izričitih arhitektonsko-graditeljskih razloga zbog kojih bismo trebali inzistirati na njezinu očuvanju, ova kuća je, ipak, nijemi svjedok mnogih promjena, te bi glede toga u našoj svijesti ona trebala zadobiti stanoviti značaj i poštovanje. Napose, i zbog mjerljivih vrijednosti koje, valjda, znamo prepoznavati, uvažavati i cijeniti. Utoliko bi bilo lijepo, ali i korisno ako bismo ju znali očuvati i za vrijeme koje dolazi.

Ukoliko ste i vi mišljenja da bi stare i vrijedne kuće u Subotici trebalo sačuvati i budućim naraštajima, možete potpisati peticiju za usvajanje »Subotičke deklaracije o zaštiti kulturnog naslijeđa u okvirima urbanističkog razvoja«, u subotičkom parlamentu, na sajtu www.savesubotica.org ili u knjižari »Plato«.

susjedna parcela koja se pružala do današnje Gundulićeve ulice bila je njegovo vlasništvo. Na prvospomenutoj parceli nalazili su se: jedna seoska kuća, orijentirana prema današnjem Somborskom putu, jedan dugi pomoćni objekt i suhača. Druga parcela je bila prazna. Jakov Stipić je bio imućni zemljoposjednik koji je imao i vlastitu suhaču, a ova je parcela, u vlasništvu njegove obitelji, ostala sve do početka XX. stoljeća. O ovome postoji izravna potvrda i u Maluševevu adresaru¹, budući da njegova sina *Karla Stipića*, nalazimo na istoj parceli i 1906. godine. Dvije velike parcele Jakova Stipića podijeljene su na četiri i u međuvremenu prodane, osim dijela na kojemu se nalazila seoska kuća, a danas zgrada na Somborskom putu 35, koja je 1906. godine

kuću u današnjoj ulici Maksima Gorkog 54. Novi vlasnik parcele u ulici Maksima Gorkog 54 postao je *Géza Prokes* i na ovoj parceli sagradio, prema projektu Mátyása Salge, jednu od najranijih kuća u stilu nadolazeće moderne u Subotici.²

TRGOVCI DRVIMA

Parcela s kućom na današnjem Somborskom putu 35 postala je vlasništvo Lászla Herczega koji 1907. godine podnosi molbu kako bi ondje podigao drvenu nadstrešnicu za drva, a prema projektu *Milana Zarića*³ može se zaključiti da je uistinu bio trgovac drvima. Godine 1910. predao je molbu za dobivanje građevinske dozvole kako bi na svojoj parceli, umjesto postojeće prizemne seoske kuće,

¹ Malusev, S., *Czim és lakjegyzeke*, Szabadka: Kladek és Hamburger, 1906, str. 172.

² Prčić V. G., Aladžić V., Grlica M., *Gradotvorci II*, Subotica: Gradski muzej, 2006, 122 – 125.

³ HAS, F:2, ép. eng. IV kör 10/1907.

⁴ HAS, F:2, ép. eng. IV kör 14/1910.

⁵ HAS, F:2, ép. eng. IV kör 9/1912.

Od naseljavanja do Pacta Convente

Najstariji arheološki nalaz na temelju kojeg se može rekonstruirati izgled hrvatskog ratnika datira s kraja 8. i početka 9. stoljeća. Ovaj nalaz pronađen je 1911. godine na području Zagreba, gdje je u jednom od četiri pronađena groba bio pokopan ratnik sa svom bojnom opremom i konjem

Rekonstrukciju izgleda hrvatskih ratnika od razdoblja naseljavanja pa sve do Pacta Convente (1102.) omogućuju nam nalazi oružja polaganih u grobove ratnika, a nakon napuštanja tog običaja izvore o ratnicima daju nam uglavnom razni ikonografi. Najstariji arheološki nalaz na temelju kojeg se može rekonstruirati izgled hrvatskog ratnika datira s kraja VIII. i početka IX. stoljeća. Ovaj nalaz pronađen je 1911. godine na području Zagreba, gdje je u jednom od četiri pronađena groba bio pokopan ratnik sa svom bojnom opremom i konjem.

HRVATSKI RATNIK U DRUGOJ POLOVICI IX. STOLJEĆA

Stvaranjem hrvatske države raste i njena borbena moć potrebna za očuvanje granica i identiteta. Zahvaljujući arheološkim nalazima može se ustvrditi kako su hrvatski ratnici bili izuzetno dobro naoružani. Središte hrvatske države u to se doba nalazilo na području između dviju rijeka – Zrmanje i Cetine, pa stoga i najviše arheoloških nalaza potječe s ove lokacije. Hrvatski su ratnici koristili mačeve karolinškog oblika, koji su korišteni gotovo u cijeloj Europi. Sječiva na ovim mačevima bila su dvosjekla, a razlikovali su se po obliku glavice. Velika većina mačeva pronađenih na području Hrvatske imaju glavicu (dio na kraju drške) koja se sastoji od pet režnjeva te po Petersonovoj klasifikaciji pri-

padaju tipu K mačeva. U grobovima su pronađena i dugačka koplja čije sječivo ima krilca ili jednostavni oblik lista. Pokraj mača, za borbu izbliza korištene su i borbene sjekire različitih oblika, među kojima prevladava franački model sjekire »francijska«. Ratnici nižeg staleža pretežno su bili naoružani ratnim noževima te lukom i strijelom. Arheološki nalazi s područja Donje Panonije svjedoče nam o razlikama u naoružanju ratnika s ovih protora u odnosu na prostor između Zrmanje i Cetine. Nalazi iz Brodskog Drenovca pokazuju nam uporabu sablje s blago zakrivljenim sječivom i glavicom sa željeznom kapom umjestio mača tipa K. Osim mačem, ratnik je još bio naoružan tobočcem s lukom i strijelama, kopljem i kratkim nožem, od dodatne opreme posjedovao je vrećicu s kamenjem i ognjilom, vrećicu sa soli i miješ s pićem.

HRVATSKI RATNIK U X. STOLJEĆU

Tijekom X. stoljeća oružje hrvatskih ratnika nije se puno promijenilo – promjena se može vidjeti u boljoj opremljenosti ratnika, kao u i pojavi drugačijeg tipa mača na panonskom prostoru. Pokraj mača tipa K dolazi do pojave (mada ne masovne kao na području Mađarske) tipa X koji ima kraće i šire sječivo, a glavica je polukružnog oblika. Ovi mačevi nisu bili ukrašeni, stoga nisu predstavljali statusni simbol ratnika, korica mačeva je bila drvena i presvuče-

Ratnik iz druge polovice IX. stoljeća

na kožu, a na kraju je imala metalni okov. Osim mačem kao glavnim oružjem, ratnici su bili opremljeni kopljem, bojnim nožem, lukom i strijelom te su posjedovali sjekiru ili topuz. Ratnici bogatijeg podrijetla bili su opremljeni pancirnim oklopom ili pancirnom košuljom, kacigom i štitom.

HRVATSKI RATNIK U XI. STOLJEĆU

Premda je hrvatska država svoj vrhunac dosegla u XI. stoljeću, arheoloških nalaza oružja iz tog razdoblja nema previše, razlog tome je napuštanje običaja polaganja oružja u grob s ratnikom. Najznačajniji dio vojske toga doba svakako je bilo konjaništvo, a zahvaljujući tome što se običaj polaganja ostruga (uzengija) u grob još zadržao, arheološka iskapanja nam svjedoče o velikom broju

konjanika u hrvatskoj vojsci. Svjedoci izgleda i opremljenosti hrvatskih ratnika (bogatijeg staleža) iz tog doba su ikonografski prikazi pronađeni na ruševinama crkve svete Marije pokraj Knina i crkve svetog Martina u blizini Novigrada. Najbolji prikaz pronađen je na brončanoj ploči pokraj Splita, na kojoj je prikazan ratnik u cijelosti naoružan i oklopljen. S prikaza se vidi kako je ratnik naoružan kopljem i mačem, a zaštićen kacigom koja ima štitnik za nos i pancirnim oklopom koji pokriva tijelo od vrata do koljena, te posjeduje i štit izduženog srčolikog oblika. Rekonstrukcijom malobrojnih arheoloških nalaza i ikonografa može se zaključiti kako je hrvatski konjanik bio opremljen kacigom, pancirnom košuljom, štitom, kopljem, bojnom sjekiricom te mačem s lečastom (ovalnom) glavicom.

PREDIZBORNA OBEĆANJA: DECENTRALIZACIJA LOKALNE SAMOUPRAVE

Jesu li rješenje gradske općine?

U Subotici je već više puta bila inicirana ideja formiranja gradskih općina, posljednji put tijekom prethodne predizborne kampanje

Sudeći po predizbornim obećanjima, Subotici u predstojećem razoblju predstoji decentralizacija gradske uprave, odnosno formiranje nekoliko gradskih općina. Ovakva inicijativa postojala je i prije četiri godine, u to vrijeme pokrenuta u Čantaviru

ukupno 7500 Bajmočana, te osobno i predsjednik URS-a Mlađan Dinkić.

NAJPRIJE MIJENJATI STATUT

»Pokrenuli smo inicijativu za decentralizacijom Grada

Čantavir i Palić, kako bi sami rješavali svoje probleme, imali svoj proračun, svoju imovinu, a naravno neke velike projekte i dalje treba raditi Subotica. Na taj će se način racionalnije trošiti sredstva i naravno bit će veća motiviranost da se u mjestu u kojemu su ljudi rođe-

građana. On je rekao kako je za formiranje gradskih općina i konkretnu decentralizaciju potrebno izmijeniti Statut, a za to je neophodno osigurati većinu u Skupštini grada. Dodao je kako će najprije biti formirano stručno povjerenstvo koje će analizirati sve aspekte opravdanosti formiranja gradskih općina u Subotici, te poslije toga raspisan referendum na kojemu će se građani izjasniti žele li da Bajmok bude općina ili ne. »Ostaje puno posla da ovu inicijativu, koja se sada odnosi na jedno naselje, proširimo na cijeli grad, u smislu sagledavanja njezine mogućnosti, ali i drugih koje su nekada stizale kada je riječ o Paliću i Čantaviru. Naravno, ostaje pitanje što onda s ostatkom grada. Bismo li taj dio formirali kao još jednu, četvrtu općinu u gradu ili ne?«, rekao je Vučinić.

BAJMOK, ČANTAVIR I PALIĆ

Predsjednik Skupštine MZ Čantavir i član LSV-a Tibor Murenyi kaže kako 2008. godine, kada je iz Čantavira bila pokrenuta inicijativa za decentralizacijom gradske uprave, u Subotici nije bilo političke volje da se ona provede, te da su danas jasno vidljive posljedice takvog stava. »I poslije četiri godine svi problemi poput demografskih, socijalnih, kulturnih, u svim tim izvangradskim mjesnim zajednicama sve su ozbiljniji. U Čantaviru je, primjerice, danas gotovo tisuću stanovni-

Mlađan Dinkić, Dragan Rokvić, Hrvojka Stantić, Branko Francićković i Saša Vučinić

od strane Lige socijaldemokrata Vojvodine. Sada su je ponovno aktualizirali bajmočki odbori Socijaldemokratske partije Srbije i Ujedinjenih regiona Srbije čiji su članovi prošloga tjedna predali gradonačelniku Subotice Saši Vučiniću zahtjev za pokretanjem procedure kojom bi to naselje postalo gradska općina. Inicijativu je svojim potpisima poduprlo oko 1400 od

Subotice, jer su građani Bajmoka svojim potpisima rekli da žele biti samostalna gradska općina u okviru Subotice. To je prirodna težnja, jer se žale da nemaju adekvatne uvjete liječenja, jer moraju na neke preglede dolaziti u Suboticu. Jasno je kako Grad treba omogućiti da što više poslova rade one cjeline koje su zainteresirane i ljudi koji žive tamo kao što su Bajmok,

ni zadrže kada završe školu i ne odlaze ka nekim većim gradskim sredinama«, rekao je Dinkić, te najavio kako će URS dati i konkretan prijedlog za izmjenu Statuta Grada.

Gradonačelnik Saša Vučinić je podsjetio kako je u Subotici već više puta bila inicirana ideja formiranja gradskih općina, ali da je sada prvi put ova kva inicijativa podržana konkretnim zahtjevom i potpisima

ka manje u odnosu na 2002. godinu. Ovakav trend centralizma će dovesti do toga da će naša sela skroz nestati. LSV smatra da samo decentralizacija može pridonijeti razvoju ovih mjesnih zajednica tako što će one imati vlastitu ulogu u odlučivanju o tomu gdje će se što raditi, kako će se graditi, imat će svoje razvojne programe, itd.», ističe Murenyi.

Stoga, i u Ligi smatraju kako je došlo vrijeme da obnove svoju inicijativu, te najavljuju kako će se zalagati da gradska skupština izmijeni Statut grada, ali i da se građani izjasne jesu li zainteresirani za formiranje gradskih općina. Prijedlog Lige je da se pojedine mjesne zajednice povežu u jednu administrativnu cjelinu, bez toga da se formiraju paralelne institucije, nova javna poduzeća, upošljava još ljudi. »U Čantaviru su se građani već jednom prilikom izjašnjavali o tome da su spremni na formiranje gradskih općina, ali s obzirom na puno proteklog vremena tu inicijativu ćemo ponoviti. Prema našem prijedlogu, u sastavu gradske općine Čantavir ušle bi mjesne zajednice Đurđin, Bikovo, Novi Žednik, Stari Žednik, Bačko Dušanovo, Verušić i Višnjavac. Kada je riječ o Paliću općinu bi mogle sačinjavati Bački Vinogradi, Hajdukovo, Šupljak i Palić, a Bajmok bi po našem viđenju trebale činiti MZ Bajmok i Mišićevo«, kaže *Veljko Vojnić*, predsjednik subotičke Lige, te dodaje kako će takva inicijativa ipak teško naići na razumijevanje u gradskoj upravi jer, kako kaže, »grad želi voditi računa o svemu i svačemu i neće željeti formiranje ovih općina jer on tako gubi dio vlasti, kontrole i nadzora«.

»Vidimo da se na teritoriju cijeloga grada vrši neravnomjeran razvoj, vidimo kako se u pojedinim mjesnim zajednicama ulaže u iznimno veli-

ke i skupe investicije, dok se ostale mjesne zajednice potpuno zapostavljaju. Vidimo u kom smjeru je krenuo razvoj turističkog naselja Palić, u kom smjeru se razvijaju stvari u Čantaviru, Bajmoku, itd. Svi stanovnici ovih mjesnih zajednica znaju koliko su zapostavljeni, a upravo je gradska općina mjesto na kojemu bi oni mogli rješavati svoje probleme«, smatra Vojnić.

... I TAVANKUT

Za decentralizaciju lokalne samouprave zalagat će se i Savez vojvodanskih Mađara,

ju kojom se predviđa način decentralizacije.

»To znači da će poslije 50 godina potpuno biti prekomponirana struktura lokalne samouprave i to je jedan veoma ozbiljan projekt koji treba vrlo detaljno razraditi, a ne koristiti ga kao predizborno obećanje. Mislim da se on može realizirati 2014. ili 2015. godine formiranjem tri gradske općine i prenošenjem nadležnosti na te buduće gradske općine. S druge strane, ne smatram da je samo formiranje gradskih općina rješenje svih problema. Mislim da buduće gradske općine trebaju imati i tijela

no, sposobnosti da se planirano organizira«, kaže Maglai.

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić* kaže da se o inicijativi i konkretnoj decentralizaciji grada još ne razgovara, ali da njegova stranka smatra kako nije najbolji trenutak za to. »DSHV smatra da zbog teške gospodarske situacije u kojoj se nalazi država i zbog težnji ka smanjivanju troškova administracije, a ne povećanju, najbolje je da zasad ostane jedna gradska uprava. Ukoliko se naš grad počne teritorijalno dijeliti na nekoliko općina, sigurno je da ćemo inzistirati

odnosno oni će, kako kažu, decentralizaciju i izvršiti, jer očekuju da će njihova stranka poslije izbora biti stožer vlasti u Subotici. Predsjednik Gradskog odbora SVM *Jenő Maglai* ističe kako se ne može zasebno rješavati pitanje Bajmoka a ne rješavati Palić, Čantavir, Žednik i druge mjesne zajednice, te kako SVM ima pripremljenu strategi-

republičke vlasti – katastar se treba vratiti, porezna uprava i Fond mirovinskog osiguranja trebaju imati svoje ispostave, moraju se formirati policijski uredi gdje će ljudi moći dobiti svoje osobne iskaznice, putne isprave, itd. Danas, uz modernu tehnologiju, mislim da to uopće nije problem samo je pitanje političke volje i ozbiljne namjere da se to uradi i, narav-

na onome o čemu je i prijašnjih godina bilo riječi u lokalnoj samoupravi, a to je da stanovnici Tavankuta, Skenederova, Ljutova, Đurđina i Male Bosne formiraju jednu općinu. Siguran sam da Tavankut ni po koju cijenu neće htjeti ići pod Bajmok, to je čvrsti stav ljudi u Tavankutu«, kaže *Petar Kuntić*.

S. Mamužić

IZBORI 2012.

UJEDINJENI REGIONI SRBIJE povodom prelaska četiri vijećnika i člana Gradskog vijeća zaduženog za sport *Nemanje Simovića* iz URS-a u Demokratsku stranku, iz URS-a priopćavaju kako »sada potpuno isfiltrirani i prošireni novim snagama, bez ambicija za samoreklamom i osobnim interesima, svojim programom departizacije i decentralizacije nalaze svoj put do građana Subotice«. URS je inače predstavio i svoju programsku deklaraciju za Suboticu, a prema riječima koordinatora za Suboticu *Dragana Rokvića*, ukoliko ne ispune svoja predizborna obećanja, građanima će ponuditi ostavke, a na to će se obvezati i putem svojevrstnih ugovora s građanima.

DEMOKRATSKA STRANKA će putem informatora, koje će dijeliti oko 600 aktivista ove stranke, upoznati građane s rezultatima rada gradske vlasti u ovom mandatu, odnosno s onim što je od predizbornih obećanja ispunjeno. Kako je istaknuo predsjednik GO DS-a *Modest Dulić*, najveći dio obećanja je ispunjen, a informator će ih na jednom mjestu dokumentirati. DS želi kroz razgovore s građanima saznati njihove konkretne probleme, kako bi oni našli svoje mjesto u predizbornoj programu DS-a za sljedeće lokalne izbore.

SAVEZ BAČKIH BUNJEVACA I SRPSKI POKRET OBNOVE nazivaju »novim maltretiranjem građana« najavu Demokratske stranke da će njihovi aktivisti osobno obilaziti građane i podnositi im izvješće o radu. SBB i SPO zahtijevaju od DS-a da u informatoru navedu imovno stanje člana DS-a: *Olivera Dulića*, *Modesta Dulića*, *Saše Vučinića*, *Nebojše Janjića* i drugih. »Pravo je građana da vide koju su imovinu dužnosnici DS-a stekli baveći se deset

godina politikom u ime boljeg života građana Subotice«, navodi se u priopćenju, te podsjeća kako je podnošenje izvješća o imovnom stanju dužnosnika i zakonska obveza.

SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA SRBIJE podržala je inicijativu gradske uprave da se mađarski jezik ponovno uči u školama kao izborni predmet koji će ulaziti u prosjek ocjena. U SDPS-u kažu da je u multinacionalnoj i multikulturalnoj sredini kakva je Subotica, nedopustivo da se mladi sporazumijevaju međusobno na engleskom jeziku.

SAVEZ VOJVODANSKIH MAĐARA neće poduprijeti Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika ukoliko ne bude prihvaćena njihova inicijativa da se smanji vrijednost od petnaest tisuća dinara, ispod koje se kazneno djelo krađe kvalificira kao sitna krađa. »Krajnje je vrijeme da država, umjesto ohrabrujuće poruke koju važećom regulativom šalje izvršiteljima kaznenih djela, pokaže odlučnost da štiti imovinu svojih građana«, navodi se u priopćenju SVM-a, te dodaje kako će ova stranka pokušati putem amandmana osigurati smanjenje cenzusa za djelo sitne krađe.

LIBERALNO DEMOKRATSKA PARTIJA povodom stalne kampanje gradskih dužnostika u vezi izgradnje bazena na Proizivci postavlja pitanje – koliko grad Subotica svojim postupanjem radi na zaštiti prava uposlenih? LDP u svom priopćenju od 2. veljače postavlja pitanja položaja uposlenih na gradilištu? Kada nastupaju uvjeti u kojima grad mora zabraniti rad na otvorenom, zbog opasnosti po zdravlje uposlenih? Zar 10 stupnjeva Celzijevih ispod ništice nisu nehumani uvjeti?

Temeljem članka 38. stavak 5. Zakona o udrugama (»Službeni glasnik RS«, br. 51/09) i članka 7. Pravilnika o načinu i postupku ostvarivanja prava na dodjelu sredstava iz proračuna Grada Subotice za programe i projekte u području društvenog i humanitarnog rada (»Službeni list Grada Subotice«, br. 35/10), Gradonačelnik dana 3. 2. 2012. godine raspisuje

Javni natječaj

za financiranje ili sufinanciranje programa i projekata u području društvenog i humanitarnog rada za 2012. godinu

Natječaj je objavljen na web stranici Grada Subotice (www.subotica.rs)

Prijava za natječaj može se preuzeti u Gradskom uslužnom centru, odnosno s web sajta Grada Subotice: www.subotica.rs

Prijava za dodjelu sredstava po ovom Natječaju dostavlja se neposredno Povjerenstvu za dodjelu sredstava u području društvenog i humanitarnog rada s naznakom »Prijava na natječaj za financiranje ili sufinanciranje programa i projekata u području društvenog i humanitarnog rada«, predajom u Gradski uslužni centar, Subotica, Trg slobode 1 ili poštom.

Natječaj je otvoren do 20. 2. 2012. godine.

Detaljnije informacije u vezi Natječaja mogu se dobiti u Tajništvu za društvene djelatnosti Gradske uprave, Trg slobode 1, III. kat/307, ili na telefon 626-885.

SKUPŠTINA GRADA SUBOTICE

Komisija za planove

OGLAŠAVA

Javni uvid u

Nacrt izmjene Plana detaljne regulacije centra Grada Subotice – zona III.

Javni uvid može se obaviti od 13. veljače do 13. ožujka 2012. godine, radnim danima od 8-14 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg Slobode 1.

Zainteresirana pravna i fizička lica mogu izvršiti uvid u Plan i dobiti informacije o Planu u Gradskoj upravi Subotice, u Službi za građevinarstvo, Gradska kuća, ured br. 202-2.

Primjedbe na planirana rješenja u tijeku javnog uvida, mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), do 13. ožujka 2012. god.

Javna sjednica Komisije za planove održat će se 16. ožujka 2012. god. u 13 sati u zgradi Gradske kuće (u Plavoj dvorani), Trg Slobode br.1. Pravna i fizička lica mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku poslane tijekom javnog uvida.

Komisija za planove Skupštine Grada Subotice je donijela Odluku da se Nacrt izmjene Plana detaljne regulacije centra Grada Subotice – zona III., uputi na javni uvid, na osnovu članka 50. stavak 1. Zakona o planiranju i izgradnji (»Sl. glasnik RS«, br. 72/2009, 81/2009-isp. i 24/2011).

IZVJEŠĆE POLJOPRIVREDNE STRUČNE SLUŽBE »SUBOTICA« O STANJU OZIMIH USJEVA

Potrebno manje dušika za prihranu

*Snijeg koji je pao spasio jesenske usjeve i dobro će doći žednom tlu * Nakon njegova otapanja, potrebna prihrana*

Ako se za nekoga s priličnom dozom sigurnosti može reći kako su u proglašenom vanrednom stanju pronašli korist, onda su to prije svega djeca i poljoprivrednici. Prvi, jer su zbog izuzetno niskih temperatura i velikog snijega neplanirano dobili najmanje tjedan dana ferija, a drugi iz prostog razloga što im navedeni vremenski uvjeti više nego pogoduju.

SUŠA NIJE OMELA SJETVU

Ravnatelj Poljoprivredne stručne službe »Subotica« Damir Varga, koji je početkom ovoga tjedna izradio »Izvjješće o stanju ozimih usjeva na teritoriju Subotice«, podsjeća da je suša poljoprivrednike pratila od kolovoza do prosinca prošle godine što je umnogome otežavalo ne samo sve predstajevne i sjetvene radove nego i planiranje jesenske sjetve. Pa ipak, pogledamo li strukturu zasijanih površina, vidjet ćemo da većih odstupanja u odnosu na ranije godine nije bilo: od planiranih oko 25.000, jesenas je zasijano blizu 23.000 hektara. Prema tradiciji, najzastupljenija kultura je pšenica (19.650 ili 98,25 posto planiranih hektara), a zatim slijede ozimi ječam (2.300, tj. 92,08 posto) i raž i tritikale (590 ili 98,33 posto), dok je jedino uljana repica s 310 hektara podbacila u odnosu na planiranih 1.000. Ovu posljednju kulturu, bar prema riječima Vargine kolegice Hajnalke Bognár-Pásztor, na proljeće svakako čeka izoravanje, jer nije uspjela preživjeti ekstremne vremenske uvjete koji su je pratili tijekom

kratke vegetacije.

Uz sušu, podsjeća Varga, i razmjerno niske temperature u studenome (niže u odnosu na proteklih nekoliko godina) što je dodatno otežavalo rast zasijanih usjeva, a tek su visoke temperature u prosincu (preko 10 stupnjeva Celzijevih) omogućile nicanje usjeva iz kasnije sjetve (kraj listopada i prvih 10 dana studenoga). Nakon toga slijede sve niže temperature uz već uobičajene dane bez oborina sve do konca siječnja kada počinje kritično razdoblje za sve ozime usjeve.

Kako je poznato, naglo zahlađenje, uz minimalne temperature od minus 12 do 15 stupnjeva Celzijevih, četiri dana proteklog tjedna nisu pratile i oborine tako da je golomrazica dovela u pitanje daljnju sudbinu jesenskih usjeva.

»Pregledom usjeva, poslije podne 1. veljače, na ozimom pšenici nisu zabilježena nikakva oštećenja od niskih temperatura, a na ječmu samo nekroze na vrhovima listova, ali dok ne dođe do otapanja snježnog pokrivača nitko sa sigurnošću ne može reći jesu li i u kojoj mjeri niske temperature mogle nauditi ječmu i dovesti do njegovoga djelomičnog ili potpunog izmrzavanja«, kaže Varga. Ono što je sigurno jest da je snijeg svim zasijanim kulturama, pa i onima budućim, pao kao mana s neba. Varga kaže da je zbog intenzivne i dugotrajne suše količina vlage u zemljištu do dubine od 90 centimetara niža za oko 30 posto od potrebne tako da će, nakon otapanja, snijeg dati dodatne korisne učinke zemljištu, jer će u značajnoj mjeri pridonijeti vlaže-

nju dubljih slojeva tla. S tim u vezi, on dodaje kako je sljedeći posao koji ratare očekuje prihrana zemljišta, ali, s obzirom na mnoge prognoze, ne treba ga očekivati prije ožujka.

ANALIZA, ZA NAJBOLJU PREPORUKU

Kako bi se za taj posao što bolje pripremili, Poljoprivredna stručna služba je od 18. do 31. siječnja obavila analizu 120 uzoraka s parcela pod pšenicom i ječmom na površini od 892 hektara (4 posto ukupno zasijanih površina u Subotici). Na temelju tih analiza Varga kaže kako je jesenas upotrijebljeno oko trećine potrebnog dušika kao i više no dovoljna količina fosfora što, uz povoljne vremenske prilike ovog prolje-

količine dušika za prihranu«, kaže Varga.

On ipak dodaje kako vlada veliko šarenilo u sadržaju dušika od parcele do parcele – koje je prije svega uvjetovano samim značajkama zemljišta, prinosima predusjeva i unijetom količinom dušika jesenas – tako da je veoma teško dati općenitu preporuku za prihranu. Također, on navodi kako je fizički nemoguće uraditi N-min analizu na svim parcelama tako da je sljedeću preporuku najbolje uzeti u obzir kao općenitu:

Kod prihrane ječmova, kaže Varga, navedene količine potrebno je umanjiti za 25 do 30 kilograma po hektaru, a hoće li se raditi jedna ili dvije prihrane ovisi o količini dušika koju treba primijeniti: do 40 kilograma jedna prihrana koncem

Uneto N osnovnom gnojdbom kg/ha	Potrebno uneti čistog N u kg/ha	
24 kg prosječno N/ha (17-31)	107	120
45 kg prosječno N/ha (17-88)	90	105
60 kg prosječno N/ha (17-111)	73	90
70 kg prosječno N/ha (31-108)	50	70
75 kg prosječno N/ha (44-120)	0	40

Preporuka za prihranu ozime pšenice teritoriju općine Subotica u proljeće 2012. godine

ća i povoljan raspored oborina, može osigurati visoku i stabilnu proizvodnju.

»Manjak oborina u protekloj godini (420 mm po četvornom metru), izrazito sušna jesen, prosječno unijeta količina od 51,9 kg čistog dušika i slabiji razvoj usjeva uvjetovali su da je u siječnju 2012. izmjeren veliki sadržaj nitrarnog dušika u zemljištu tako da ovoga proljeća neće biti potrebne uobičajene

veljače ili početkom ožujka, od 40 do 60 kilograma jedna prihrana nakon topljenja snijega, 80 kilograma dvije prihrane (60+40 posto N) i preko 80 kilograma dvije prihrane (80+20 posto N).

Ipak, ukoliko niste među onim poljoprivrednicima koji su uradili analizu, prije same prihrane zacijelo neće smetati konzultacija sa stručnjacima.

Z. R.

PRIHVAĆEN PRIJEDLOG LJUDEVITA VUKOVIĆA LAMIĆA DA SE NAJPOZNATIJE SUBOTIČKO ZDANJE

Neka Gradska kuća putuje svijetom

*Subotičko Društvo filatelista obaviješteno od Ministarstva kulture, informiranja i informacijskog društva Republike Srbije da je prijedlog o motivu Gradske kuće uvršten u plan izdavanja poštanskih marki u 2012. godini * Zalaganjem zaljubljenika u filateliju Vukovića Lamića grad će u kratkom razdoblju od jednog desetljeća dobiti i jedanaesto predstavljanje motiva s ovog područja na pismima koja putuju zemljom i svijetom*

»Odlučeno je da se Planom izdavanja prigodnih poštanskih marki i vrijednosnica za 2012. godinu obuhvati prijedlog s motivom Gradske kuće...«, kaže se u dopisu iz Ministarstva kulture, informiranja i informacijskog društva krajem prosinca 2011. godine upućenom predlagatelju Subotičaninu Ljudevitu Vukoviću Lamiću. Tim povodom Vuković Lamić obavijestio je gradonačelnika Sašu Vučinića da će se u povodu stoljetnice podizanja najpoznatije subotičke građevine tiskati poštanska marka i predložio da se formira povjerenstvo za izbor motiva kao i pripremi plan promocije najnovije marke. Također, predlaže da se tim povodom organizira izložba o Gradskoj kući gdje bi se prikazale knjige, makete, slike, dio postavke Povijesnog arhiva o tri gradske kuće, kao i vrijedne zbirke starih razglednica kolekcionara Szabolcsa Prokesa, Józsefa

Horvata, Vukovića Lamića i drugih poštovatelja sačuvanih tragova prošlosti. Povjerenstvo za izbor motiva prigodne poštanske marke povodom jubileja izgradnje Gradske kuće u Subotici, imenovano je 26. siječnja u sastavu: *Bela Duranci* (predsjednik), *Stevan Mačković*, *Mirko Grlica*, *Ljubica Kiselički*, *Slobodan Čamprag* i *Ljudevit Vuković Lamić*.

SERIJA MARKI IZ SUBOTICE

Vrlo skoro tiskati će se marka posvećena Gradskoj kući, čime je prihvaćen segment prijedloga filatelista iz Subotice. Naime, Ljudevit Vuković Lamić prvo je usmeno, a potom i pismeno nadležnim institucijama dostavio prijedlog da se u znaku stoljetnice izdaju dvije marke Gradske kuće i po jedna u znaku istog jubileja »Ženske kupaonice« i »Velike terase« na Paliću. Kada Gradska kuća

u poštanskom prometu krene putovati zemljom i svijetom bit će to još jedna potvrda da je Subotica među gradovima u vrhu promoviranosti na inicijativu filatelista, jer su motivi s ovog područja za 11 godina na PTT markama ovjekovječeni 11 puta: Ludaško jezero i bijela čaplja, simbol ovog zaštićenog prirodnog rezervata, u seriji »Europska zaštita prirode za zaštitu čovjekove sredine« 2001. godine (1 marka), Zoo vrt 2001. (4 marke) u seriji »Zaštićene životinje«, bunjevačka nošnja 2001. (2 marke) na temelju fotografija originalnih nošnji obitelji *Pijuković*, *Ivan Sarić* 2010., Dužijanca 2011. (2 marke) i u ovoj godini, prema najavi, Gradska kuća.

»Želja mi je da se Subotica na što ljepši način ovjekovječi na poštanskim markama, jer se tada glas o našem gradu prenosi svijetom. Svaka objavljena marka unosi se u svjetski katalog što je kvalitetna pro-

midžba, osobito među filatelistima koji prate sva događanja u ovoj oblasti. Osim toga, svako pismo koje iz zemlje izađe s poštanskom markom s motivom iz Subotice, netko će imati u rukama, pred očima...«, kaže Ljudevit Vuković Lamić koji će za sebe reći da je »ludo zaljubljen« u svoj grad, što je razlog brižnog čuvanja i stvaranja zbirke iz različitih segmenata povijesti grada.

VRIJEDNE ZBIRKE O POVIJESTI

»Ne skupljam razglednice, no ipak se iz ljubavi prema slikama i dokumentima iz prošlosti u mome katalogu sakupilo 400 razglednica samo Gradske kuće. Tu su i knjige i drugi dokumenti. Kada se bude promovirala nova poštanska marka volio bih da se priredi izložba kako bi ljudi vidjeli što sve imamo sačuvano o gradu. Smatram da o Subotici trebamo više znati i

DANJE U 2012. OBJAVI NA POŠTANSKOJ MARKI POVODOM STOGODIŠNJICE IZGRADNJE

da je potrebno da ju svi volimo i cijenimo mnogo više, te da na adekvatan način promoviramo njezine vrijednosti, ljepote i potencijale».

Izučavajući povijest filatelije u Subotici Ljudevit Vujković Lamić piše da ovdašnja filatelistička asocijacija postoji još od 1920. godine, te ima bogatu tradiciju, ali da ranije, prije nekoliko desetljeća, subotički motivi nisu često predstavljani na poštanskim markama.

»Poštanska marka jedna je od najboljih veleposlanika, jer se pošiljke šalju po cijelom svijetu«, ističe sugovornik razloge što se posljednjih godina intenzivno radilo na predlaganju motiva iz ove regije što je urodilo i učestalijem pojavljivanju imena Subotice na markama.

Gradska kuća, iako najpoznatija i najupečatljivija građevina u Subotici, u prošlosti je samo u dvama navratima našla

mjesto na poštanskoj marki. Jednom 1991. godine u povodu 600. obljetnice prvog spomena imena grada u spisima i tada je prikazana u vitražu, a godinu dana kasnije u povodu 100 godina od uvođenja prvih javnih telekomunikacijskih veza između Subotice, Novog Sada i Zrenjanina, kada se našla uz Katoličku crkvu u Novom Sadu i most na Begeju u Zrenjaninu. Očekuje se prijedlog na koji način će biti predstavljena na poštanskoj marki ove, 2012. godine.

Katarina Korponaić

Uvjeti u Golubincima postoje

odjela na hrvatskom jeziku u ovim dvjema zajednicama.

Trenutačno u župnoj zajednici Uzvišenja Svetog Križa u Rumi katolički vjeronauk pohađa oko 30 djece, dok je u župnoj zajednici svetog Juraja u Golubincima taj broj nešto veći i tamo vjeronauk trenutačno pohađa 45 djece. U osnovnim školama u Golubincima isti broj djece ide i na katolički vjeronauk, dok u Rumi oko 45 djece pohađa vjeronauk pri osnovnim školama. Uvjeti za nesmetano organiziranje vjeronaučne nastave postoje u oba mjesta, jer i u Rumi i u Golubincima imamo svoje vjeroučitelje.

Odgovarajući na pitanje postoje li uvjeti za otvorenje odjela na hrvatskom jeziku u Golubincima i Rumi, vlč. Tovilo je odgovorio: »Za Golubince bih mogao sa sigurnošću reći da takvi uvjeti postoje, imajući u vidu broj vjernika koji su ujedno i pripadnici hrvatskog naroda i stupanj njihove nacionalne svijesti i osjećaj pri-

padnosti hrvatskom narodu. Mladi katolici su u Golubincima veoma aktivni u svojoj župnoj zajednici, redovito dolaze u crkvu i moglo bi se reći da imaju vrlo izgrađen vjerski i nacionalni identitet. Što se Rume tiče situacija je malo drukčija i mislim da tu bez većeg angažiranja roditelja teško da se nešto može napraviti. U Rumi imamo situaciju da ima dosta djece katoličkih vjernika Hrvata, ali mali broj njih pohađa vjeronauk i uopće dolazi u crkvu. Određen broj katoličke djece, njih oko tridesetak, se u školi opredijelilo za građanski odgoj, a ne za vjeronauk dok imamo i primjera da djeca iz katoličkih obitelji pohađaju pravoslavni vjeronauk. U Rumi danas ima više katoličkih vjernika nego u Golubincima, ali bez poticaja roditelja i njihove aktivnije uloge ne vidim da bi se u Rumi, u ovom trenutku, mogli formirati odjeli za nastavu na hrvatskom jeziku«.

N. Jurca

PREDAVANJE U HKPD »MATIJA GUBEC« IZ RUME

Prezentacija poljoprivrednih proizvoda

Prezentacija proizvoda tvrtke »Agrimatco Group-Dipkom« koja se tradicionalno, petu godinu za redom organizira u prostorijama HKPD »Matija Gubec« iz Rume, održana je u četvrtak 2. veljače. Ovoga puta proizvode svojih tvrtki prezentirali su dipl. ing. Jovan Živić iz Rume i dipl. ing. Zoran Džilitov iz Novog Sada.

Jovan Živić je govorio o sortama sjemenskog kukuruza u ovogodišnjoj ponudi tvrtke »R.A.G.T. Seeds«, potom o ponudi herbicida i insekticida u ovoj poljoprivrednoj sezoni da bi na kraju govorio i o ponudi kompleksnih đubriva tvrtke »Yara« i folijarnih đubriva tvrtke »Novalon«.

Dipl. ing. Zoran Džilitov je u svom predavanju predstavio paletu sjemena povrća tvrtke »Sakata« tijekom kojih je predstavio sjemena raznih sorti dinja, lubenica, krastavaca, paprike, rajčica, tikvica, špinata, rotkvica, kelerabe i dr.

N. Jurca

IZBORI ZA ČLANOVE SAVJETA MJESNE ZAJEDNICE BAČKI MONOŠTOR

Veliki broj kandidata

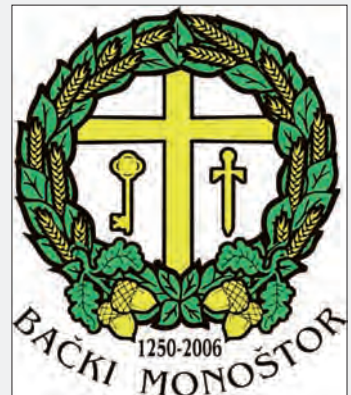
Mještani Bačkog Monoštora glasovat će 19. veljače za novi Savjet Mjesne zajednice. Dosad je na izbore prijavljeno osam lista s prijedlozima članova, a da bi se kandidirali moraju predati liste s najmanje trideset potpisa građana koji ih podržavaju.

Izbori će biti vrlo zanimljivi i iz razloga što je zapanjujuće velik broj mještana koji žele biti izabrani na čelo seoske vlasti. Naime, Savjet Mjesne zajednice Bački Monoštor ima jedanaest mjesta za koja će se nadmetati pedesetak kandidata.

Grupe građana koje su zasad predale svoje liste su: GG »Solidarnost, pravda, istina« (Socijalistička partija Srbije), GG »Monoštor za sve« iza koje je Udruženje građana »Sombor za sve« bivšega gradonačelnika Sombora Dušana Jovića, GG »Svi zajedno« Demokratske stranke, GG »Za naše malo mjesto« (Demokratski savez Hrvata Vojvodine), GG »Reda za preokret« (Liberalno demokratska partija), GG »Za napredni Monoštor« (Srpska napredna stranka), GG »Liga za Monoštor« (Liga socijaldemokrata Vojvodine) i jedna neovisna kandidatkinja, Zdenka Mitić.

Glasovanje će se obavljati u trima izbornim jedinicama, a mandat sadašnjemu Savjetu MZ Bački Monoštor ističe 25. ožujka.

Z. M.

PROPALO GOSPODARSTVO ZAPADNOBAČKOG OKRUGA

Više od deset tisuća radnih mjesta ugašeno

*Žrtve su oni koji nemaju nikave veze sa svim onim što je njihova poduzeća dovelo do propasti * U nekim slučajevima dio vlasništva imala je i država, ali se nikada nije zainteresirala što se događa u tim poduzećima*

Zapadnobački okrug je od 2002. godine izgubio oko 11.000 radnih mjesta, a Sombor kao središte tog okruga više od 4.000. To ne iznenađuje, jer su u ovom periodu brojna poduzeća zatvorena, mnoga su otišla u stečaj ili likvidaciju, mnoga prošla neuspjelu privatizaciju. Upravo je Zapadnobački okrug i Sombor sredina koja u Vojvodini prednjači po broju neuspjelih privatizacija. Ako se sadašnje stanje uspoređuje s onim s kraja 80-ih godina prošloga stoljeća slika je još sumornija jer je tada, primjera radi, u privredi Sombora radilo više od 31.000 zaposlenih, a sada ih je tek oko 10.000.

IZGUBLJENO 11.000 RADNIH MJESTA

Pogubnu sudbinu srbijanskoga gospodarstva nije izbjegao ni Sombor. Nestala su mnoga poduzeća koja su nekada bila poznata i u razmjerima bivše države. Ugašena je somborska tekstilna industrija, oba brodogradilišta, metalurški kompleks koji je nekada zapošljavao 3.000 radnika, građevinski gigant, propale su zadruge i poljoprivredna poduzeća po okolnim selima. Propale su tvrtke »Bane Sekulić«, »Dušan Staničkov«, »Crvena zvezda«, »Panonka«, Trgovinsko poduzeće »Prehrana«, »Vetprom«, »Tehnoteks« iz Sombora, tiskara »Vojvodina« i brodogradilište »Dunav« iz Bezdana, brodogradilište »Brodoremont« iz Bačkog Monoštora. Slična je situacija i u Odžacima, Kuli i Apatinu, a spisak propalih poduzeća je i dulji. Nekadašnje industrijske zone sada su puste, a da su tu nekoć postojala poduzeća svjedoče samo prazne i devastirane hale. »Analiza zaposlenosti u Zapadnobačkom okrugu od 2002. do 2011. godine pokazuje da je broj zaposlenih s 49.770

spao na 38.686. Prepolovljen je broj radnika u prerađivačkoj industriji, poljodjelstvu, građevinarstvu. U tom razdoblju broj stanovnika u ovom okrugu smanjio se za više od dvadeset tisuća«, kazala je stručna suradnica Regionalne gospodarske komore Sombor *Vesela Savin* na sjednici Skupštine RPK Sombor.

NEUSPJELE PRIVATIZACIJE UPROPASTILE PODUZEĆA

U Somboru je raskinuto dvadesetak privatizacija. Posljedica toga su propale tvrtke koje sada spašava država, pri čemu oni koji su ih doveli u takvu poziciju ne odgovaraju za načinjenu štetu koja se mjeri milijunima eura.

vrijednosti poduzeća. U sličnoj su situaciji i dva velika poljoprivredna poduzeća, »Graničar« i »Aleksa Šantić«, čiji je vlasnik također bio Jerković. Zbog milijunskih dugova za korištenje državne zemlje, ova dva poduzeća po Zakonu o poljoprivrednom zemljištu nisu imala pravo sudjelovati na natječajima za zakup državnih oranica. Da nije bilo volje lokalne samouprave i Ministarstva poljoprivrede da se i pored svega ovim poduzećima da na korištenje državna zemlja, vrlo upitna bi bila radna mjesta i sudbina oko 500 zaposlenih. Međutim, nije Jerković jedini kontroverzni poduzetnik koji je upropaštavao somborska poduzeća. Poljoprivrednim poduze-

»Bane«, više od dvije godine je u likvidaciji. Do toga ju je doveo vlasnik *Petar Đorđević*. U samo nekoliko dana oko 450 radnika dobilo je otkaze. Naravno, na burzu rada su upućeni bez otpremnine. Period u kojem su primali naknadu s burze za mnoge je davno prošao, ali oni još uvijek nisu dobili svojih 5,5 zaostalih plaća. Više od 200 radnika nekadašnje Banetrgovine traže i povezivanje staža, a kod nekih se »rupe« u stažu mjere godinama. Međutim, i pored izvršnih sudskih presuda ne uspijevaju naplatiti svoje, pa mnogi od njih, kako bi otišli u mirovinu, sami pokrivaju taj staž. Bizaran je i slučaj brodogradilišta Teratrade-Brodoremont iz Bačkog Monoštora. Poslije višemjesečnog štrajka zbog neisplaćenih plaća, tijekom kojega se vlasnik iz Beograda *Nenad Golijanin* nije nijednom oglašio radnicima, njih 131 izlaz je potražilo u stečaju. I ne samo da su predložili stečaj već su sami sakupili pola milijuna dinara koliko je trebalo platiti sudu. Uspjeli su pokrenuti stečaj, otišli na burzu i još čekaju svoje zaostale plaće. U međuvremenu završena je procjena vrijednosti brodogradilišta i ovih dana se očekuje oglas o prodaji.

U svim ovim pričama najveće žrtve su radnici koji nemaju nikave veze sa svime što je njihova poduzeća dovelo do propasti. Na njihove molbe nitko nije reagirao. U slučajevima aukcijskih prodaja, kada su poduzeća kupovana na ime fizičkih osoba, kupovana su s rokom otplate od šest godina, pa time još čudnije djeluje da je nekomu tko je platio samo dio kupovne cijene dozvoljeno gazdovati kao da je u potpunosti isplatio sve što je kupio. U nekim slučajevima dio vlasništva imala je i država, ali se nikada nije zainteresirala što se događa u tim poduzećima.

Zlata Vasiljević

Prosvjedi somborskih radnika

Ilustrativan je primjer poduzeća koja je u Somboru, pa i u Kuli i Odžacima pokupovao *Mile Jerković*. Na dražbama je licitirao iznose koji su nadilazili realne cijene, pa je već tada pozornom promatraču to bio znak da se ova poduzeća ne kupuju da bi se razvijala i nastavila poslovati. Ovih dana u tijeku je nova privatizacija somborskog autoprevoznikova poduzeća Severtrans, a informacija je da je za samo 18 mjeseci, koliko je Jerković gazdovao ovim poduzećem, dug gotovo dostigao iznos od sedam milijuna eura i veći je od

ćem »Stanišić« iz Stanišića gazdovali su redoviti gosti crnih kronika, prvo *Anton Stanaj*, a potom i *Zoran Čopić*. Tog poduzeća više nema. Stotinjak radnika je na burzi, a više od 900 hektara stanišićkih njiva nezakonitim radnjama preneseno je na druga poduzeća.

DRŽAVA NEZAINTERESIRANA

Nekada poznata tvrtka koja se bavila proizvodnjom brava i okova »Bane Sekulić«, u međuvremenu je promijenila ime u

Potrebno puno volje i truda

Anita: Imamo edukacije u vezi uporabe jezika u koje je uključeno i naše uredništvo. Također, išla sam i na edukaciju kada su predavači bili kolege iz BBC-a * Gordana: Stresno je i moraš se pomiriti s tim da ne možeš planirati slobodno vrijeme, ali ipak volim svoj posao i sretna sam što se Anita pojavila jer odlično funkcioniramo

Hrvatska redakcija Radiotelevizije Vojvodina uskoro će proslaviti dvogodišnjicu postojanja i rada. Dvije mlade žene, *Gordana Jerković* i *Anita Žanić*, jedna od osnutka, a druga gotovo godinu dana voditeljice su i novinarke u uredništvu. O radu, uvjetima, odnosima s drugim uredništvima, problemima, željama i planovima razgovarali smo s njima.

Kako izgleda radni dan u hrvatskom uredništvu?

Gordana: Radni dan nam uvijek počinje šalicom kave, ako smo skupa. Anita obično dođe ranije i montira materijale, nakon čega se uz pomenutu kavu dogovaramo što će koja raditi, priloge kao što je npr. vrijeme, ili neki njezin autor-ski prilog. Dogovaramo kako ćemo podijeliti posao. Ukoliko jedna vodi Dnevnik, druga radi montažu, a ako ima puno stvari za montažu tada dijelimo posao.

Anita: Nakon toga odlazimo u šminkernicu. Svi misle da je riječ o najljepšem dijelu ovoga posla, ali je to u stvari gubljenje vremena. Iako nas šminkaju profesionalni šminkeri nekada se događa da nam ne ostane dovoljno vremena i onda to stvara dodatnu nervozu. Nekada, kada je gužva u šminkernici ili kada radim sama, i taj dio bude veoma napet.

Gordana: I šminkernica i garderoba su zajedničke svim uredništvima. U prvo vrijeme odvojeno su bile garderobe namijenjene manjinskim redakcijama i redakciji na srpskom jeziku, tako da često nismo imale odgovarajuću gar-

derobu. Sada je drukčije, na raspolaganju nam je 4 do 5 sakoa koje razmjenjujemo nas dvije i svaka od nas ima po jedan vlastiti sako.

Kako izgleda ulazak u studio i tih 15 minuta ispred kame-re? Postoji li trema?

Anita: Ja sam imala tremu u početku, ali nisam odmah ušla u studio nego je to išlo postupno tako što sam čitala jednu, pa dvije i više vijesti.

Gordana: Meni je bilo drukčije jer kada sam počinjala imala sam samo tri dana probe, a kada je prvi Dnevnik emitiran bila sam sama u studiju. U prvim pregovorima oko rada na hrvatskom uredništvu dobrovoljno sam išla na jednu kratku obuku gdje mi je puno pomogla novinarka iz srpskog uredništva, *Aleksandra Janić*. Taj dan, poslije proba, kada sam prvi put išla uživo nekako nisam imala tremu ni prije, ni za vrijeme trajanja Dnevnika. Ipak, poslije toga nisam mogla ustati sa stolice. S obzirom da poslije našeg ide Dnevnik na slovačkom jeziku kolegica nije mogla ući u studio od mene. Sada nemam ni ja tremu. Dogodi se nekada, kada je težak dan i kada nisi siguran kojim će redom sve ići, da imam taj neki osjećaj, ali to nije trema nego osjećaj da nisi spreman, nisi pročitao vijesti ili će biti neko iznenađenje.

Kako pripremate priloge i vijesti koje čine Dnevnik?

Anita: Glavne vijesti skupljaju se s Tanjuga i Bete, a više su fokusirane na našu manjinsku zajednicu koja se nalazi na ovim prostorima. Imamo priloge iz Subotice koje šalje

kolega *Stantić* svakodnevno, a i ja radim dosta priloga vezanih za Srijem. Počela sam raditi i autorske priloge gdje sama idem na snimanje. To su prilogi o našim društvima ili nekim od članova, a počela sam raditi i polusatne emisije koje zahtijevaju snimanje cijeli dan jer je neophodno mnogo više materijala i vremena za montažu. Jedan dio provedem na snimanju, a drugi dan pregledajući taj materijal i jedan na montažu svega toga.

Ono što veliki broj ljudi interesira je kako voditeljice znaju sve vijesti napamet?

Gordana: Mi čitamo vijesti s telepromtera. On se nalazi ispred nas, a ispod stola za kojim sjedimo nalazi se papučica kojom kontroliramo brzinu teksta koji čitamo.

Početak rada hrvatske redakcije nije bio nimalo lak i još uvijek ima dosta problema. Pored toga Hrvata ima u različitim dijelovima Vojvodine i često su negativni komentari upućeni redakciji jer se ne pokrivaju sva događanja. Kakvo je vaše viđenje tih komentara?

Gordana: Nas trenutačno u redakciji ima četvero. Nas dvije, glavni i odgovorni urednik *Dragan Jurakić* i *Ivan Benašić* također urednik. U početku nas je bilo troje i realizator koji je iz Radiotelevizije Vojvodina i kolega *Stantić* s terena. Od priloga bili su njegovi prilogi iz Subotice, ali ni on nije mogao pokriti tu regiju jer je jedan, a dok Anita nije stigla nismo imali nikakvu pokrivenost Srijema. Nekada se dogodi da u jednom danu

bude više manifestacija na različitim mjestima, a tu se javljaju dva problema – ne možemo fizički sve pokriti, a i kada bismo mogli opet svi prilogi ne bi mogli stati u Dnevnik. Nekada nedjeljom, iako nam je neradni dan, svi idemo na teren i Dragan i Anita i ja. Također, dijelimo kako kamer-mane tako i prijevoz s drugim redakcijama. Za snimanje pišemo naloge o kojima dalje odlučuje organizator i sve se mora dosta ranije najaviti, jer ukoliko je gužva dogodi se da ne dobijemo ekipu. Iako nam se upućuju kritike, mi često zaista ne možemo sve ispratiti.

Rad redakcije pratili su i kritike u vezi uporabe jezika. To je još jedan od problema s kojim se susrećete...

Gordana: Ja sam imala najviše kritika. Problem lektora i jezi-

DIOTELEVIZIJE VOJVODINE

ka je velik. Na početku rada govoriš onako kako misliš da treba, tako da su stizale mnoge zamjerke. Željela sam i onda, a i sada želim čuti ono što je pravilno. Trebala sam ići na obuku u Hrvatsku i prije nego je počelo emitiranje Dnevnika, ali se

to nije uspjelo realizirati. Svaka redakcija bi trebala imati lektora što bi olakšalo sve jer bi se mogli konzultirati, imali bismo lektorirane vijesti. U velikom broju slučajeva imamo dvojbu kako što reći, kakav je naglasak i sl. Trudim se što više pratiti vijesti na Novoj TV i HRT-u. I dalje usvajam svaku dobronamjernu kritiku kao i sugestiju kako što treba reći.

Kakva je suradnja naše i drugih uredništava na Radioteleviziji Vojvodine? Ima li i uredništvo na hrvatskom jednak tretman kada su u pitanju edukacije zaposlenika?

Anita: Često razmjenjujemo priloge s drugim redakcijama. Radila sam priloge i za Vojvođanski dnevnik koji je išao nedjeljom. Suradujemo i s ostalim uredništvima, posebice kada su susreti mladeži gdje bude pripadnika različitih manjinskih zajednica. Idemo na snimanja zajedno. Radila sam prilog u Zemunu kada je Papa Ivan XXIII. svojedobno boravio u Zemunu i taj prilog je

kolegica iz mađarskog uredništva tražila za njihovu emisiju. I oni kada imaju priloge iz Hrvatske daju nama. Imamo edukacije u koje je uključeno i naše uredništvo. Tako sam ja išla na edukaciju kada su predavači bili kolege iz BBC-a.

Vaš posao je dinamičan i zanimljiv. S obzirom da idete uživo događaju li se nekada nepredviđene situacije?

Gordana: S obzirom da ja više vodim Dnevnik meni se više i događa takvih situacija. Često se dogodi da promter zakaže i tada se moram snaći u trenutku te pronaći u papirima ispred sebe vijest koja ide. Događa se i da djelatnici stalno ulaze u studio, što ne bi smjeli jer utječe na koncentraciju, a dogodilo mi se i da kameraman padne sa stolice što se i čulo u jednom Dnevniku.

Vas dvije ste podijelile posao – jedna više voli raditi u studiju, a druga na terenu. Čini se da dobro funkcionirate, što je bitan preduvjet, no što je još bitno za dobro obavljanje

ovoga posla?

Anita: Zaista se lijepo slažemo. Pronašla sam se u ovom poslu, ali činjenica jest da treba puno volje i truda jer za jednu minutu TV programa potrebna su dva sata aktivnoga rada. Tu su pripreme oko snimanja, snimanje, montaža, stres jer svi ovisimo jedni o drugima. Radi se o velikom broju ljudi i zbog toga je na televiziji veoma bitno vrijeme. Priprema Dnevnika nije jednostavna stvar – dok pronađeš vijesti, dok ih dobiješ, ako se rade prilogi, čekanje u montaži jer ima tri montaže, a nas je puno itd. Sve to zahtijeva dosta vremena. Međutim, ljubav prema novinarstvu se ipak nametnula usprkos svemu.

Gordana: Ponekad, kada su vijesti i spremne, ne znači da neće biti izmjena. Vijesti su nešto vrlo aktualno, nešto što se unese u posljednjem momentu i mijenja se sve. Stresno je i moraš se pomiriti s tim da ne možeš planirati slobodno vrijeme, ali ipak volim svoj posao i sretna sam što se Anita pojavila jer odlično funkcioniramo.

Ankica Jukić-Mandić

Stoje: Ivan Benasić i
Dragan Jurakić
Sjede: Anita Žanić i
Gordana Jerković

POSLIJE 39 DANA ŠTRAJKA VLASNICA »APO FASHION SYSTEMA« POSJETILA SVOJE PODUZEĆE

Isplatit ću vas, ali ne znam kada

Iako je 4. veljače bila neradna subota, sončanske tekstilke, koje su već šest tjedana u štrajku, okupile su se u blagovonici svojega poduzeća zbog najavljenog dolaska suvlasnice »Apo fashion systema«, francuske državljanke Zdravke Božanić. Poslodavka je radnicama jasno stavila do znanja da uopće ne namjerava pregovarati sa sindikatom, a njihov štrajk nazvala je neradom koji je, prema njezinim riječima, izazvao velike financijske dubioze. Na pitanje zaposlenih kada će im biti isplaćene zaostale zarade, izbjegavala je izravno odgovoriti uz opaske kako su

radnici mjesec dana dovoljno pričali po novinama i televiziji, te kako sada ona ima riječ.

Vlasnica Zdravka Božanić
u sončanskoj tvrtki

U više je navrata prozivala i medije, prebacujući svu krivnju na njihovo, prema njezinim riječima, nekorektno izvještavanje. Na kraju je izjavila kako je u somborskom sudu pokrenula stečajni postupak, radnici će na tržište rada, a ona namjerava reorganizirati poduzeće i od travnja iznova pokrenuti proizvodnju. Na ponovljeno pitanje hoće li im i kada biti isplaćene zaostale zarade, njezin odgovor bio je kratak: »Isplatit ću vas, ali ne znam kada.«

Tajnik Pokrajinskog odbora SSSV Goran Milić rekao nam je u telefonskom razgovoru: »I dalje zagovaram pošten dugo-

vor s poslodavcem, ali isključivo u Vladi Vojvodine i uz prisustvo predstavnika sindikata i lokalne uprave Apatina. Međutim, ukoliko odbija svaki kontakt i želi u stečaj, mora mu biti jasno da dalje poteze neće vući on, nego država.«

I. Andrašić

ISPRIKA

U prošlom broju objavili smo reportažu o Lemeškoj banji. Omaškom smo izostavili ime autorice. Tekst je napisala Lucia Tošaki. Dobro je to uradila, baš.

Uredništvo

Donjogradska kobasijada

Prvo natjecanje proizvođača slavonskog kulena nastalo je u Hrvatskoj 1980. godine na inicijativu zagrebačkog »Večernjeg lista«, odnosno novinara i urednika Ive Lajtmana

Domaći proizvodi od mesa imaju dugu tradiciju u Hrvata, posebice na prostorima Slavonije, Baranje i Srijema, pa tako i udruge koje okupljaju proizvođače kulena i kobasice traju u Hrvatskoj od njezina osamostaljenja, a otada počinju i natjecanja tih proizvođača glede kvalitete tih proizvoda. Natjecanje koje je pokrenula Udruga »Donjogradski kobasičari« jedna je od najstarijih i po 9. put okupila je proizvođače domaće slavonske kobasice kao izvornoga, tradicionalnog proizvoda i to njih pedesetak, s isto toliko uzoraka, 35 domaće kobasice i 15 kulenovih seka.

Istina, bilo je toga i ranije i prvo natjecanje proizvođača slavonskoga kulena nastalo je u Hrvatskoj 1980. godine na inicijativu zagrebačkog »Večernjeg lista«, odnosno novinara i urednika *Ive Lajtmana*. U proteklih tridesetak godina nije održano samo ratne 1991. godine, a okupljalo je do stotinjak proizvođača ove slavonske delicije diljem Slavonije, Baranje i Srijema.

INICIJATIVA DONJOGRADSKIH KOBASIČARA

»Počelo je inicijativom nas desetak donjogradskih proizvođača kobasica, gotovo kao šala, i donijeli smo kobasice u kulni kafić 'Petica', no pobjednika nismo utvrdili. Tada smo riješili okupiti sve u udruzi kako bismo organizirali natjecanja, ali da o kvaliteti odlučuje stručno povjerenstvo, a nazvali smo ga 'Donjogradska kobasijada'. Povjerenstvo smo povjerali prof. dr. *Antunu Petričeviću*, provjerenom

stručnjaku iz oblasti prerade mesa, a svake godine okupimo sve više sudionika i što je najvažnije, kvaliteta kobasica iz godine u godinu je sve bolja. Trebate znati da mi ne okupljamo samo Osječane, već smo udruga koja ima članove iz svih 5 slavonskih županija, a od druge godine našeg djelovanja s nama je i grupa proizvođača iz bosanske Posavine«, rekao je *Damir Lukač*, predsjednik Udruge i nagovijestio jubilaru 10. kobasijadu, što svjedoči da ova divna zamisao osječkih kobasičara polako i sigurno prerasta u tradiciju.

O kvaliteti ovogodišnjih kobasica pitali smo prof. emeritusa *Antuna Petričevića*, čovjeka koji je navršio 83. i još uvijek je aktivan kada je u pitanju ova slavonska tradicija, čiji počeci sežu u vrijeme Granice i Graničara. Dobar dio svojega radnog vijeka proveo je u poznatoj prerađivačkoj industriji »Belje«, a danas prati gotovo sva natjecanja kobasičara i kulenara diljem Hrvatske. Pohvalio se da već 8 godina vodi ovo natjecanje i nikada nije bilo sumnje u pravednost ocjenjivanja. Svake je godine sve više sudionika, ali svake je godine i kvaliteta kobasica bolja, što govori da proizvođači prihvaćaju sugestije struke, a od 1999. godine imaju i stručnu literaturu, jer izašla je iz tiska knjiga »Slavonski domaći kulen i kobasica« koju potpisuju prof. dr. *Krsto Benčević* i on. Natjecanje je prije tri godine bogatije za ocjenjivanje kulenove seke, posebnog proizvoda iznimne kvalitete od biranoga mesa, slično kvaliteti slavonskoga kulena. I to je vezano za tradiciju, jer nekada se pro-

izvodio jedan kulen od jedne svinje, a ostalo je punjeno u debelo crijevo. Naravno, danas se na tržištu može naći i kulen i debelo crijevo, ali ova je proizvodnja opstala.

PRIZNANJA

Nakon obavljenog ocjenjivanja svi sudionici su prešli u »Peticu«, gdje su dodijeljena priznanja, a nagrade za I., II. i III. mjesto uručio je predsjednik gradskog Vijeća, *Gordan Matković*. Među nagrađenima je i *Marko Lukač* iz Domaljevaca, kod Orašja, zlatna medalja i drugo mjesto, i priznao da su već od druge godine njih petorica iz bosanske Posavine članovi osječke udruge. Isti narod, isti običaji pa su riješili provjeriti kvalitetu njihovih kobasica, a večeras su dogovarali da dogodine orga-

niziraju slično natjecanje kod njih, prvo takvo u BiH.

Darko Katić iz Osijeka pobjednik je u kategoriji domaće kobasice, no otkrio je da taj posao ne radi u Osijeku već u Vuki kod oca. Imaju svoje križance, uvijek se trude da budu stariji od godine i da budu preko 150 kg, kolju po 5, 6 komada i sve to završi u prerađevinama. Posrećilo mu se, i već na prvom natjecanju osvojio je titulu šampiona.

I *Miroslav Milas* iz Osijeka prvi je put na natjecanju i odmah je osvojio prvo mjesto u kategoriji kulenove seke. Počeo je s ocem, u početku su klali kod prijatelja po selima, ali su stvorili uvjete i imaju zavidnu proizvodnju kulena i kobasica. Hvali inicijativu Donjograđana i ponovno će dolaziti na natjecanje.

Slavko Žebić

TRADICIJA ŽAKARD TKANJA U BEZDANU DUGA 140 GODINA

Ekskluzivni damast iz muzejske radionice

*U selu Bezdan, pokraj Sombora radi tkaonica damasta koja sliči pravoj muzejskoj radionici * U njoj se i danas radi na razbojima iz XIX. stoljeća, na način na koji su tada radili majstori koji su žakard tkanje u Bezdan donijeli iz Češke i Mađarske*

Radionica sličnih bezdanskog ima u Francuskoj i Egiptu, no njihovi su razboji tek muzejski eksponati, za razliku od bezdanske radionice u kojoj se i danas proizvode damastni stolnjaci, salvete i posteljina. Povijesni podaci kazuju da je u Bezdanu 1772. godine – kada je mjesto od carice Marije Terezije kupilo status »slobodne kraljevske varošice« – bio 51 zanatlija, među kojima i 15 tkalaca. Ipak, najzaslužniji za jedinstvenu tradiciju tkanja damasta je umjetnički tkalac Janos Smidt, koji je u Bezdan došao 1871. godine izučivši prije toga zanat u Kesmaruku. Dobivši državnu potporu, s obvezom da zaposli najmanje pet novih radnika, on je napustio dotadašnji rad s kudjeljom i lanom i prešao na tkanje damasta od uvoznoga, posebno obrađenog lana iz Češke i Engleske. Tehnologija ručnog tkanja, koja se tada smatrala najsuvremenijom, održala se u bezdanskoj tkaonici »Novitet-Dunav« do danas. I danas se tka na 18 ručnih razboja i dvije motalice koji su, iako iz XIX. stoljeća, i dalje u dobrom stanju.

BUŠENE KARTICE – PRETEČE RAČUNALA

Princip rada je takav da tkalac sinkroniziranim pokretima obavlja tkanje naizmjeničnim radom objema rukama i nogama. Lijevom rukom brdom razboja nabija se gustina niti, desnom rukom trzajem se pokreće čunak koji nosi potku lijevo-desno po širini. Desnom nogom na šamli otvara se zijev. Lijevom nogom se diže i spušta šamla koja ubacuje karticu desena. Šamle ili podnoške su drvene letve, jedna do druge osam komada. Noga klizeći prelazi s jedne na drugu, svaku treba pritiskom odraditi za

Katica Krušković za razbojem

prepletaj žakard tkanja. Da bi se otkao jedan dužinski centimetar potrebno je opisane pokrete ruku i nogu uraditi 28 puta. To nije nimalo jednostavan posao, pa su tkalci nekada imali i beneficirani radni staž. »Kada sam počinjala raditi nisam ništa znala o ovome zanatu. Učila sam šest mjeseci i otada sam 17 godina za razbojem. Radi se s objema rukama i nogama, a morate pažljivo i gledati. Recimo, za jedan stolnjak od metar i pol treba tri sata rada na razboju«, priča Katica Krušković ne prekidajući tkanje. Stolnjaci, salvete i posteljina izrađuju se u bijeloj ili pastelnim bojama,

a kakva će biti šara ovisi o bušenim karticama. »Kartice su u jednom nizu od 250 do 300 komada sašivene i one nose informaciju. Ta jedna kartica nosi informaciju kako se tka jedan red. Zamislite 1871. godine napravljene su kartice koje su nosile informacije, kao što to danas rade kompjutori. Osim starih kartica mi pravimo i nove jer imamo mehanički stol, također iz XIX. stoljeća, na kome se buše kartice i majstora koji to zna raditi. Za tkanje se koristi 100 postotni merkelizirani bijeljeni pamuk i rajon svila u različitim pastelnim bojama. Sirovina je prilično skupa, ako tu

dodamo ručni rad onda četvorni metar našeg proizvoda ne može biti ispod 2.400 dinara, kaže ravnateljica »Noviteta« Kornelija Kovač.

KULTURNO DOBRO POD ZAŠTITOM DRŽAVE

Bezdanici s puno ljubavi čuvaju ovu jedinstvenu tradiciju pa je osnovano i Udruženje »Suveniri Podunavlja« koje organizira obuku zainteresiranih za tkalački zanat. Trenutačno se u »Novitetu« obučava osmero mladih ljudi. »U tkaonici sam provela 33 godine i sada ovomu zanatu učim druge. Mislim da će za šest mjeseci, koliko traje obuka, uspjeti ući u sve tajne ovoga zanata«, priča majstorica Ana Major.

Bezdanski damast proizvodi se na razbojima koji su kulturno dobro pod zaštitom države, a tkaonica je dobila Turistički cvijet za luksuzni suvenir Srbije. Bezdanski je damast proizvod sa zaštićenim geografskim podrijetlom i smatra se proizvodom starog zanata. I pored svega toga najveća im je briga kako osigurati tržište. »Domaće se tržište raspalom nekadašnje države suzilo. Naši proizvodi su ekskluzivni, namijenjeni restoranima i hotelima. Za njih je to investicija, ali nažalost imaju sve manje novca. Sada su nam sve češće kupci pojedinci koji kupuju za osobne potrebe ili kao dar. Na primjer, garnitura za šest osoba i šest salveta stoji 7.220 dinara«, kaže Kovačeva i kvalitetu bezdanskog damasta ilustrira podatkom da se stolnjaci i posteljina mogu prati 1000 puta. Stoga i ne čudi što se bezdanski damast nalazi u mnogim ekskluzivnim hotelima, restoranima, rezidencijama i veleposlanstvima.

Zlata Vasiljević

Ana Major tkalačkom zanatu sada uči druge

POKRAJINSKI TAJNIK ZA KULTURNU I JAVNO INFORMIRANJE MILORAD ĐURIĆ

Sačuvati baštinu, materijalnu i nematerijalnu

*Vlada APV Vojvodine radi na očuvanju jezika, glazbe, folkloru i narodnih običaja Srba u susjednim zemljama **

*Posvetili smo pozornost i podsjećanju na velike ličnosti iz srpske kulture koje potječu iz tih krajeva **

Najveću finansijsku potporu imaju projekti vezani za zaštitu materijalnog naslijeđa

Milorad Đurić

Kao dobar primjer potpore svojim sunarodnjacima u susjednim zemljama svakako je potpora koju Vlada AP Vojvodine iz godine u godinu osigurava za projekte Srba u Hrvatskoj, Mađarskoj i Rumunjskoj. Ulaže se u zaštitu kako nematerijalnog, tako i materijalnog naslijeđa srpskog naroda u susjednim zemljama. U prošlom broju Hrvatske riječi predstavili smo dio projekata koji su realizirani uz pomoć Vlade Vojvodine, a u ovome broju o njihovu značaju i realiziranju govori pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje *Milorad Đurić*.

Koje je projekte srpske zajednice, koja ne živi u Srbiji, finansijski pomagala Vlada APV u 2011. godini?

Radi se, uglavnom, o projektima čiji je cilj zaštita nematerijalne kulturne baštine, odnosno očuvanje nacionalnog identiteta Srba koji žive u Rumunjskoj, Mađarskoj i Hrvatskoj. Dakle: očuvanje jezika, glazbe, folkloru, narodnih običaja... Posvetili smo pozornost i podsjećanju na velike ličnosti iz srpske kulture koje potječu iz tih krajeva, kao što su *Dositej Obradović* i *Sava Tekelija*. Srpska kultura,

naročito na početku 19. stoljeća, bila je pod snažnim utjecajem Srba »prečana«, i ove su ličnosti doista važni stupovi našega identiteta, a njihovi su životopisi i danas vrlo inspirativni. Treću skupinu čine projekti koji su vezani za zaštitu materijalnog naslijeđa, i oni su finansijski najznačajniji – Tekelijanum, Srpska kuća u Temišvaru, crkve...

Koliko je sredstava izdvojeno za te namjene?

Sredstva namijenjena redovitim godišnjim natječajem više su nego simbolična – milijun dinara. Međutim, mislim da u ovakvim projektima novac nije najvažniji – jednako su tako važni i svi drugi oblici potpore.

Na koji se način odabiru projekti koji će biti podržani?

Projekti se biraju na natječaju koji jednom godišnje raspisuje Tajništvo za kulturu i javno informiranje. Osim toga, jedan dio projekata se realizira i u suradnji s pojedinim ustanovama kulture – s Galerijom Matice srpske, Maticom srpskom, muzejima...

U Budimpešti je krajem kolovoza 2011. svečano otvoren obnovljeni učenički internat Tekelijanum. Vlada APV je finansijski poduprla obnovu Zadužbine Save Tekelije. Koliko je do sada urađeno i koliko je sredstava uloženo u ovaj projekt?

Tekelijanum je zadužbina koju je 1838. godine osnovao *Sava Tekelija* u Pešti, s ciljem da se u njoj obrazuju srpski đaci i studenti. Tekelijanum je postao glavno stjecište srpskih intelektualaca koji su dali veliki doprinos kulturnom i civiliza-

cijskom napretku srpskog naroda. Od 1838. do 1914. godine u ovoj Zadužbini je boravilo oko 350 učenika i studenata. Zgrada je nacionalizirana 1952., a tek 1996. je vraćena Srpskoj pravoslavnoj eparhiji budimskoj. Budući da je zgrada u međuvremenu prilično propala, bilo je neophodno donijeti plan revitalizacije. Izvršno vijeće AP Vojvodine je 2005. godine s Eparhijom budimskom potpisalo Sporazum o suradnji u realizaciji programa obnove i korištenja dijela zgrade Zadužbine Save Tekelije. Od 2005. godine rekonstruiran je sav predviđeni prostor, izuzev velike svečane dvorane u prizemlju. Do sada je u rekonstrukciju Tekelijanuma Vlada AP Vojvodine investirala 63 milijuna dinara. Poslije Hilandara, Tekelijanum svakako predstavlja najznačajniju srpsku zadužbinu izvan granica Srbije.

Vlada APV vrlo konkretno pomaže svakodnevni život, ali i očuvanje kulture i tradicije Srba izvan Srbije. Koliko je za tu namjenu iz pokrajinskog proračuna izdvojeno za 2012. godinu?

Na žalost, i dalje smo u zoni finansijske krize i samim tim, proračuni su svake godine vrlo restriktivni. Ovogodišnji proračun je za 20 posto manji od prethodnog. To važi i za projekte očuvanja kulture i tradicije Srba izvan Srbije. Ipak, vjerujem da ćemo i pored ograničenih sredstava uspjeti i ove godine podržati projekte koji su važni za kulturu srpskih zajednica u okolnim državama.

Koje projekte srpske zajednice izvan Srbije planirate realizirati u ovoj godini?

Natječaji su u tijeku, tako da još uvijek nemamo konačne rezultate.

Kakvu suradnju imate s Vladom Srbije u odabiru projekata, te sufinanciranju njihove realizacije?

Nemamo neku posebnu koordinaciju. Naravno, vodeću ulogu ima Ministarstvo za dijasporu i najveći dio potpore dolazi od ovoga Ministarstva. Mada, u mnogim slučajevima zajednički sudjelujemo u projektima podrške.

D. D.

SPECIJALNA PONUDA:

- Internistički pregled sa EKG, opšti pregled, dermatolog, psiholog, akupunkturolog 900
- Ginekološki pregled sa UZ i PAPA 2200
- Urološki pregled sa UZ 1900

"MEDIC" poliklinika
SUBOTICA,
GEORGI DIMITROVA 5
Tel: 024/553-959, 024/551-595

Gupčev bal i dodjela Povelje

TAVANKUT – »Gupčev bal« u organizaciji HKPD-a »Matija Gubec« bit će održan sutra, u subotu 11. veljače, u sportskoj dvorani Osnovne škole »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu. Na svečanoj akademiji, koja počinje u 19 sati, tavankutskoj udruzi bit će uručena Povelja Republike Hrvatske koju je ovome društvu dodijelio hrvatski predsjednik dr. *Ivo Josipović* u povodu 65 godina rada društva i 50 godina od nastanka prve slike od slame i organiziranog rada u umjetnosti u tehnici slame.

Uz reprezentativnu postavku slika u tehnici slame nastalih tijekom 50 godina, bit će upriličen i prigodni program. Gupčev bal se nastavlja nakon svečane akademije u 20 sati. U programu će nastupiti članovi HKPD-a »Matija Gubec«, TS »Bekrije« i TS »Legende« iz Velike (Republika Hrvatska). Cijena ulaznice s neograničenom konzumacijom iznosi 1500 dinara. Ulaznice se mogu rezervirati na telefon: 064/2015274.

Maškare u Vajskoj

VAJSKA – HKUPD »Dukat« Vajska – Bođani organizira tradicionalne, ovoga puta jubilarne, desete Maškare. Pod geslom »Svi pod maskama i staro i mlado« manifestacija će biti održana u subotu 11. veljače, u Vatrogasnom domu u Vajskoj, s početkom u 17 sati. Za dobro raspoloženje bit će zadužen DJ Bacila iz Bača. Predviđena je i bogata tombola, a za djecu razne igre. Program će voditi *Marija Ihas*, voditeljica radijske emisije »Zvuci bačke ravnice«. Za sudjelovanje su obvezni samo maska i dobro raspoloženje, najavljuju organizatori.

Šokačko prelo u Bačkom Bregu

BAČKI BREG – Tradicionalna pokladna zabava, »15. Šokačko prelo« u organizaciji HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« održat će se u subotu, 11. veljače, s početkom u 19 sati, u prostorijama Doma kulture u Bačkom Bregu. Gosti će imati priliku uživati u svirci TS »Dike« iz Vinkovaca, a u folklornom dijelu programa, pored domaćina, nastupit će i folklorna sekcija i tamburaši KPZH-a »Šokadija« iz Sonte.

I. A.

Tony Cetinski u Beogradu i Novom Sadu

BEOGRAD/NOVI SAD – Hrvatski pop pjevač *Tony Cetinski* nastupit će 14. veljače u Beogradskoj areni, a 8. ožujka u Velikoj dvorani novosadskog Spensa.

Za Dan zaljubljenih u Beogradu organizatori najavljuju poseban program pod nazivom »Otkrivanje strasti« u kojem Tony sublimira svoju strast prema rocku, koju nosi iz mladosti, popu s kojim živi i raste i strast prema klasici koju je otkrio u svojoj zrelijoj glazbenoj fazi. Sve pjesme koje će Tony otpjevati na beogradskom koncertu prearanžirane su i izvjest će ih uz pratnju gostiju i Zagrebačke filharmonije.

Za osmoožujki nastup u Novom Sadu jedan od najboljih muških vokala s ovih prostora najavljuje fantastičnu atmosferu i vrhunsku svirku.

Ulaznice možete kupiti na blagajnama Arene i Spensa, te u lancu Gigstixa: Pariski magazin i Bulevar Books u Novom Sadu.

Predstavljanje knjige Stipana Bešlina

SOMBOR – Zbog loših vremenskih uvjeta, predstavljanje knjige »Tajanstveni trag« pjesnika *Stipana Bešlina* bit će održano u četvrtak, 16. veljače, na lokaciji u ulici Rade Končara 12 (bivši Andrić, Wiena), poručuju organizatori UG »Urbani Šokci«. Knjigu će predstaviti priređivačice dr. sc. *Sanja Vulić* i *Marija Šeremešić*. Početak je u 19 sati.

Prelo Mladeži DSHV-a

SUBOTICA – Peto po redu, Prelo Mladeži DSHV-a održat će se u petak, 17. veljače, u restoranu tržnog centra KTC u Subotici (Pačirski put 61), s početkom u 19 sati. Goste će tijekom večeri zabavljati više tamburaških sastava, između ostalih i »Ravnica«. Organizatori pozivaju sve članove Mladeži DSHV-a, simpatizere, te zainteresiranu omladinu da se prijave na vrijeme zbog preuzimanja ulaznica. Prijave za 5. Prelo Mladeži vrše se u Uredima DSHV-a: u Subotici (Beogradski put 31) br. tel. 024/551 348; u Somboru – br. tel. 025/ 23 933; u Sonti br. tel. 025/ 793 560; u Srijemskoj Mitrovici br. tel. 022/ 618 537.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« organizira »Veliko bunjevačko-šokačko prelo«, koje će biti održano u iduću subotu, 18. veljače, u Hrvatskom domu u Somboru. Ulaznice za prelo po cijeni od 1.500 dinara su u prodaji, a mogu se kupiti u prostorijama Društva, Vijenac Vojvode Radomira Putnika broj 26, od 17 do 21 sat.

»Prelo na Đurđinu«

ĐURĐIN – HKPD »Đurđin« organizira manifestaciju »Prelo na Đurđinu« koje će se održati u iduću subotu, 18. veljače, u restoranu »Panvita Novabrazda« u Đurđinu. Ulaznice za prelo, čija je cijena 800 dinara, mogu se rezervirati na telefon 024/768157.

Prelo sićanja u HKC-u »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – Prošle godine ustanovljena manifestacija »Prelo sićanja« bit će održana i ove godine, u iduću nedjelju 19. veljače u velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« u Subotici. Ulaz je slobodan, a jedini uvjet za sudjelovanje je da osoba bude odjevena u bunjevačku nošnju. Početak je u 17 sati.

Književno prelo Hrvatske čitaonice

SUBOTICA – U povodu 10. obljetnice svoga rada, Hrvatska čitaonica Subotica priređuje Književno prelo u HKC-u »Bunjevačko kolo« u ponedjeljak, 20. veljače, s početkom u 18 sati.

Ovogodišnje Književno prelo bit će u znaku 10. obljetnice djelovanja, podsjećajući na rad s djecom, mladima, pjesnicima, nakladničku djelatnost, priređivanje Dana Balinta Vujkova. Tijekom večeri predstaviti će se i gosti koji desetak godina surađuju s Hrvatskom čitaonicom, a na poseban će način svoje desetogodišnje djelovanje obilježiti i Hrvatsko društvo za pomoć učenicima »Bela Gabrić«. Publiku će recitatori, glumci, pjevači i tamburaši povesti u medijsku avanturu: knjigom, riječju, suvremenim prezentacijama, igrama i ponekim iznenađenjem, najavljuju organizatori.

Glumci Male scene Hrvatske čitaonice izvest će predstavu »Tamburaški oproštaj« *Marjana Kiša*.

U POŽEGI PREDSTAVLJENA NAJNOVIJA KNJIGA IVANA BONUSA

Zapis o stradanjima Hrvata u Srijemu

Čitateljima koje zanima život Hrvata u Srijemu, Bonus je poklonio obilje građe i zanimljivoga štiva, uključujući i turbulentne devedesete godine, ocijenjeno je na promociji

Prošle je subote u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Požegi predstavljena najnovija knjiga pučkog pjesnika, glazbenika i društvenog djelatnika *Ivana Bonusa* »Moj voljeni i kićeni Srijeme«. Knjiga je to memoara izašla kao dio Biblioteke »Srijemski Hrvat« u povodu obilježavanja dvadesete obljetnice Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, u kojoj je autor na 347 stranica stvorio djelo koje je nadišlo njegov život i postalo zapis o stradanjima nedužnih Hrvata u Srijemu, njihovom progonu, prognaničkim traumama i nalaženju novih domova, ali i trajno svjedočanstvo

je kao vrlo mlad počeo samouko pjevati i pisati stihove. Kao sedamnaestogodišnjak uključio se u rad KUD-a 'Stjepan Radić' u Novom Slankamenu, gdje je kroz dramsku i glazbenu sekciju počelo njegovo javno djelovanje, a kasnije je u okviru tog društva osnovao i literarnu sekciju. Odglumivši na desetine uloga u dramama i raznim skečevima te pjevajući pred publikom, postao je vrsni amaterski zabavljač, a skladao je i nekoliko tamburaških pjesama za KUD 'Stjepan Radić' u kojem je djelovao«, rekla je Ana Kiš i dodala da je Bonus i jedan od osnivača DSHV-a u Subotici 1990. i član njegove

ustvrdivši kako je ona nastala od Bonusovih zabilježaka s raznih skupova, sastanaka, priredbi i manifestacija koje je svojedobno vodio, ili im prisustvovao, i sjećanja su na zajedničku prošlost Hrvata u Vojvodini.

»Čitateljima koje zanima život Hrvata u Srijemu, Bonus je poklonio obilje građe i zanimljivoga štiva, uključujući i turbulentne devedesete godi-

tio kako je ona prvobitno bila zamišljena kao njegov vlastiti osvrt na rad Zajednice i njezin osnutak.

»Kada sam kao autor shvatio da je Zajednica na neki način proizišla iz DSHV-a, odnosno da je njegov srijemski dio bio vezan uz naše KUD-ove i Katoličku crkvu, u čemu sam i sam bio sudionik, obuhvatio sam i to vrijeme. Kada sam, pak, sve to posložio, ispalo je

Predstavljanje je održano u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Požegi

o njihovom samoorganiziranju kroz Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, u Republici Srbiji, i Zajednicu protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, u Republici Hrvatskoj.

O AUTORU

Književnu večer je otvorila ravnateljica Gradske knjižnice i čitaonice Požega prof. *Jasenka Bešlić*, dok je autora predstavila *Ana Kiš*, potpredsjednica Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. »Ivan Bonus je rođen 4. ožujka 1943. u srijemskom mjestu Stari Slankamen, a još

vog Vijeća te osnivač Ogranka DSHV-a Slankamen. Zbog prijetnje ubojstvom odselio se u Zagreb 1991., gdje je 28. prosinca s istomišljenicima osnovao Zajednicu, a nešto kasnije i Zavičajni klub Slankamenaca. U svom književnom opusu izdao je 22 knjige, a član je Uredničkog vijeća lista »Zov Srijema« i njegov stalni kolumnist, te piše i za druge listove zavičajnog značaja.

SKUP ZABILJEŽAKA

O knjizi »Moj voljeni i kićeni Srijeme« govorio je njezin izvršni urednik *Zlatko Žužić*,

Zlatko Žužić, Ivan Bonus i Ana Kiš

ne kada su Hrvati u Vojvodini željeli sudjelovati u demokratizaciji svoje države kao narodna manjina«, rekao je Žužić i zaključio da bi knjigu osim Hrvata iz Vojvodine trebali pročitati svi ostali, jer Bonus u njoj govori o univerzalnim vrijednostima, govori da se svaki čovjek samo u svom rodnom kraju osjeća kao dijete u toplom krilu svoje majke, te da pripadati nekom narodu znači živjeti i promicati njegovu cjelovitu ljudsku i domoljubnu baštinu i dijeliti sudbinu svih onih koji su hrabro koraćali vizijom vlastitog srca.

VLASTITA PROŠLOST

Zadnji je govorio autor Ivan Bonus zahvalivši se svima koji su na bilo koji način pomogli u realizaciji knjige te podsje-

da sam zapravo opisao veliki dio svog života isprepletenog kroz društveni život Hrvata u Srijemu, te sam onda dodao i osobni, obiteljski dio kako bih zaokružio svoje življenje zaronivši u vlastitu prošlost, zaključivši da bez prelistavanja vlastite prošlosti knjiga ne bi bila kompletna i dorečena«, pojasnio je razloge pisanja knjige Ivan Bonus.

Na samom kraju *Ante Plivelić*, utemeljitelj i počasni predsjednik Zajednice, ustvrdio je kako je u knjizi vidljivo da Zajednica ima važno mjesto i veliki značaj za njezine članove te se zahvalio prisutnom gradonačelniku *Zdravku Ronku* i Gradu Požegi koji su to prepoznali i pomogli prognanim Srijemcima u najtežim trenucima njihove povijesti.

Z. Ž.

PROMOCIJA KNJIGE LAJČE PERUŠIĆA U SUBOTIČKOJ GRADSKOJ KNJIŽNICI

»Iza lica« svi smo drukčiji

Prošloga petka, 3. veljače, u čitaonici Gradske knjižnice predstavljena je knjiga poezije Lajče Perušića »Iza lica« koju je organizirao subotički ogranak Matice hrvatske

U kraćoj izjavi nakon promocije, autor knjige je iznio svoja promišljanja:

»Nostalgija koja je oduvijek tinjala u mojim grudima iskazivala se različitim metaforama, doživljajima i razgovorima.

»I dok smo s prvom zbirkom pjesama Lajče Perušića 'Brazde na licu', kako u pogovoru zapaža Nevenka Nekić, 'prolazili bačke ravnice, tonuli u svitanja na salašima, svjedočili tajnoj ljubavi pjesnika prema Subotici, gradu njegove mladosti, susretali prošlost u očima čiče kao dva nabujala jezera, izvlačili njegove stope utonule u brazde otaca', u drugoj knjizi, zapažamo, prevladava refleksija nad smislom puta što ga je trebalo proći. Ovdje lirski subjekt – dok govori u hodu, kao u pjesmi naslova 'Tu gdje sam sada' – nastoji pružiti opis vanjskog svijeta iz novootkrivenih pozicije, s mjesta gdje nestaje i gdje nastaje ljudskost, tražeći unutar suprotnosti što se sjedinjuju, nadopunjuju, poistovjećuju i poništavaju, iz slojevitosti kontekstualnog 'mi', jedino važan, pače prevažan put, onaj koji vodi prema 'ti' i 'ja'«, konstatirao je književnik i moderator večeri Milovan Miković, dodajući da pjesma, kako je danas shvaća Lajčo Perušić, treba biti poput metafore svih naših nastojanja, ali ipak neovisna i mimo naše

Lajčo Perušić i Milovan Miković

uloge u toj igri. Radi toga nas stihovi i višestrukost njihovih značenja, dotiču i obuhvaćaju i onda kada im mi svojim čitanjem pokušavamo izmaknuti.

Obraćajući se brojnoj publici koja je unatoč hladnom zimskom vremenu posve ispunila auditorij Gradske knjižnice, Lajčo Perušić, autor knjige, rođeni Subotičanin koji već dugo živi u Zagrebu, nije pro-

pustio naglasiti:

»Promocija knjige u mom rodnom gradu je za mene velika stvar, ponajprije zbog toga što sve ideje koje sam živio kroz svoj život i koje sam uspio napisati kroz ove stihove imam priliku pokazati sugrađanima. Subotica u kojoj sam nekada živio i ova današnja, govoreći o osjećajima koji me prožimaju, dva su posve različita grada, a riječi su prilika da ih zauvijek sačuvam. Kao što slikari imaju svoj kist, ja imam riječi kojima 'slikam' ono što osjećam duboko u sebi«.

Autor je i pročitao nekoliko svojih pjesama koje su tematski usko vezane za Suboticu i njezinu okolicu za koje je, unatoč dugogodišnjem izbjavanju, ostao neraskidivo vezan. Glazbenim su nastupom Antonija Piuković (vokal) i Nela Skenderović (glasovir) obogatile ovu lirsku večer skladbama »Ima jedan svijet« i »Tango za Cesariu Evoru«.

U mojim se pjesmama upravo tematizira nekadašnji život, kako na salašima i poljima, tako i u gradu u kojemu sam proveo djetinjstvo. Tijekom vremena u meni se iskristalizirala ideja, tj. želja za razvijanjem nečega vječnog i izvanvremenskog koje se nalazi u čovjekovoj duši, ali ne ispred lica, gdje vidimo stvarnost onakvom kakva jest, nego iza lica gdje smo svi drukčiji nego što jesmo. Prema mom mišljenju to je mjesto gdje se stječu pozitivne osobine svakog čovjeka, točka u kojoj se sijeku sve dobre i loše osobine – ljubav, mržnja, dobrota, zloća. Stoga, ako iz nje izvadimo samo one dobre stvari, čovjek je bliži željenom savršenstvu i zbog toga je i naziv moje knjige na tragu želje za buđenjem svijesti o onomu što se skriva 'Iza lica' svakoga od nas«, pojasnio je Lajčo Perušić.

Dražen Prčić

**SA NAMA STE UVEK
NA DOBROM PUTU**

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

»VODIČ KROZ HRVATSKE MUZEJE I ZBIRKE« PREDSTAVLJEN U SUBOTICI

Bogato kulturno naslijeđe na jednom mjestu

Ravnateljica MDC-a Višnja Zgaga posjetila i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata

U subotičkom Gradskom muzeju prošle je srijede predstavljen Muzejsko dokumentacijski centar (MDC) iz Zagreba kao i njihovo reprezentativno izdanje – »Vodič kroz hrvatske muzeje i zbirke«.

Muzejsko dokumentacijski centar je središnja informacijsko-dokumentacijska i komunikacijska točka hrvatske muzejske mreže, osnovana 1955. godine. Spomenuti »Vodič«, kojega su objavili prošle godine, na jednom mjestu nudi najvažnije informacije o muzejima i zbirkama u Hrvatskoj. U toj je publikaciji predstavljeno tristotinjak muzeja, zbirki, stalnih izložbi i crkvenih zbirki, podijeljenih prema regijama zbog lakšeg snalaženja, navela je urednica »Vodiča« i ravnateljica MDC-a Višnja Zgaga.

»Riječ je o fondusu od gotovo sedam milijuna predmeta koji se nalaze u zbirkama arheoloških, etnografskih, povijesnih, tehničkih i umjetničkih muzeja. Oni su manjim dijelom izloženi u stalnim postavima i na prigodnim, povremenim i tematskim izložbama. Prikupljena građa

Promocija je održana u subotičkom Gradskom muzeju

odražava naš kulturni, nacionalni i civilizacijski identitet i dio je korpusa europske kulturne baštine«, rekla je Višnja Zgaga.

Unatoč velikim štetama nastalim tijekom Domovinskog rata, hrvatska je muzeologija uspjela razviti i unaprijediti svoju djelatnost. »Stalni su muzejski postavi obogaćeni novim prezentacijskim oblicima, suvremenim temama, modernim dizajnom, snažnom i raznovrsnom izdavačkom aktivnošću te primjenom novih informacijskih tehnologija. Ovakva djelovanja muzejske struke povećala su atraktivnost

muzejskih prezentacija, što je pridonijelo i većoj posjećenosti muzeja«, rekla je Zgaga dodavši kako je »Vodič« postao nezaobilazno pomagalo u istraživanju hrvatskog naslijeđa i suvremenog stvaralaštva, posebice u području kulturnog turizma.

Nazočni su imali prilike pogledati i film o hrvatskim muzejima i zbirkama. Predstavljanju MDC-a u Subotici, nazočili su i članovi zajednice muzealaca u Srbiji, među ostalim, i predsjednik Muzejskog društva Srbije Čedomir Jančić.

Ravnateljica MDC-a Višnja

Zgaga je ovom prigodom posjetila i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, gdje je s djelatnicima te ustanove razgovarala o mogućim vidovima potpore zaštiti kulturne baštine Hrvata u Vojvodini.

»Naglašena je potreba popisa materijalne i nematerijalne kulturne baštine koja pripada hrvatskoj zajednici, što dosad nije učinila nijedna institucija osnovana od strane države Srbije«, kaže za HR ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov. »Izrazili smo spremnost da uđemo u taj proces po sličnom modelu kako je to učinila Republika Hrvatska za srpsku zajednicu u Hrvatskoj. Istaknuli smo da tu, osim od ove države i strukovnih institucija, očekujemo pomoć ustanova u Hrvatskoj. U tom smislu, najavili smo daljnju komunikaciju i vrlo brzo preciziranje naših potreba, te očekujemo da će struka u Hrvatskoj, u domenu svojih mogućnosti, odrediti osobe i ustanove koje će biti uključene u osmišljavanje i realizaciju popisa kulturne baštine Hrvata u Vojvodini«, kaže Žigmanov.

D. B. P.

NOVI DOKUMENTARISTIČKI URADAK RAJKA LJUBIĆA

Premijera filma »Vrijeme otkupa«

U četvrtak 23. veljače, u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 18 sati bit će prikazan dokumentarni film »Vrijeme otkupa« čiji je autor Rajko Ljubić. Film se bavi temom iz razdoblja od 1946. do 1953. kada je donesen Zakon o agrarnoj reformi. Tada su velike površine zemlje u privatnom vlasništvu bile oduzete i država je provodila nasilan »otkup« poljoprivrednih viškova, kaže autor filma.

»Nastale su strašne promjene koje su utjecale da se slika sela

potpuno promijeni – rekvizicije, agrarna reforma i kolonizacija. Demografske, ekonomske, socijalne i političke promjene na selu i poljoprivredi. Izmijenjena je posjedovna struktura i uništavala se privatna svojina u poljoprivredi. Masovna i nasilna kolektivizacija. Inzistiranjem na industrijalizaciji nastao je bijeg sa sela, a kroz niske cijene i obvezatan otkup, prelijevanje kapitala iz poljoprivrede u industriju. Time je započeo utopistički proces 'novog razvoja' koji je

doveo do razaranja i sloma gazdinstva«, navodi Ljubić.

On dodaje kako su u subotičkom kraju najviše stradali Hrvati koji su bili najvećim dijelom vlasnici zemlje, sitni i srednji zemljoposjednici.

»Njihovo stradanje je i najupečatljivije jer je osim zemlje njima oduzet i nacionalni identitet koji se stoljećima gradio i čuvao upravo na zemlji. U filmu govore ljudi koji su bili osobno prisutni ovoj oštroj i nemilosrdnoj kampanji protiv seljaka i prenose nam sjeća-

nja na to traumatično vrijeme«, kaže autor filma.

Ovo je četrdeseti film redatelja Rajka Ljubića s tematikom iz života Hrvata Bunjevaca u subotičkom kraju. Film je snimljen u produkciji Hrvatskog akademskog društva koje je i organizator projekcije.

D. B. P.

NAKON OTKRIĆA DVIJE STARE SLIKE U CRKVI SV. JAKOVA U PLAVNI, PRONAĐENA JE I RESTAURIRANA JOŠ JEDNA SLIKA IZ XVIII. STOLJEĆA

Likovnost kao bitan element u malim seoskim crkvama

Zanimljivost pronađene i restaurirane slike Gospe s malim Isusom je tim veća, jer se nadovezuje na nedavno otkriće notnog zapisa uglazbljene molitve Zdravo Marijo za Plavnu, dr. Josipa Andrića

Završetak prošlogodišnjeg uskršnjeg vremena u Plavni je ostao upamćen po nesvakidašnjem događaju koji se zbilo u tamošnjoj župnoj crkvi. Pripremajući podlogu za oslikavanje crkve majstori su, pod vodstvom akademskog slikara *Zlatka Tešana* iz Bačke Palanke, skidajući naslage sa zidova, pronašli dvije stare svetačke slike u samom središtu crkve. Slike će se uskoro početi restaurirati, ali zasad se pouzdano zna da jedna predstavlja sv. Stjepana Đakona, a druga sv. Apoloniju, djevicu i mučenicu iz III. stoljeća. Još do danas nije pouzdano utvrđeno tko je autor ovih slika niti kada su nastale, iako je u potpisu *Andrija Latković*, što po mišljenju slikara Tešana može biti i pseudonim.

Koncem prošle godine mljivi umjetnik *Zlatko Tešan* uspio je uljepšati i božićne blagdane župljanima Plavne, završivši oslikavanje stropa crkve, što je crkvu učinilo ugodnijim duhovnim prostorom u kome vjernici mogu provjeravati svoje vjersko znanje, otkrivajući značenja i detalje oslikanih površina zidova i stropa crkve. U svakom slučaju dobro je za početak odgonetnuti imena svih dvanaest apostola koje je Tešan na svoj likovni način prikazao. U tome im često pomaže i potiče ih na razmišljanje agilni župnik *Josip Štefković*.

Vlč. Josip, koji od svog dolaska u ovaj kraj obnavlja čak 5 crkava i župnih zajednica, priredio je uoči Prikazanja Gospodinova – svetkovine

koju u Plavni najčešće nazivaju Marindan – još jedno ugodno iznenađenje svojim župljanima. Privremeno je postavio na zid sliku Gospe s malim Isusom, staru više od 250 godina, koja je sada restaurirana i izgleda kao nova. Sliku je u svom privatnom ateljeu u Subotici restaurirala *Zsuzsana Papp Korhec*.

OPIS ZATEČENOG STANJA SLIKE

Navedenu sliku i još nekoliko drugih, od kojih se neke još restauriraju, našao je župnik u potkrovlju sadašnje crkve. Slika dimenzije 98,4 x 72 cm prikazuje Gospu kako uspavljuje malog Isusa. Ona nosi crvenu haljinu s plavim plaštom, marama joj je siva, a iznad njezine je glave oreol sa zvijezdom. Mali Isus golišav leži u naručju svoje majke, koja ga obavlja sivkastom maramom. U pozadini ispred

sivog zida je naborana zelena draperija. Po zatečenu stanju ram je izrađen od jelovine, pun je crvotočine i u stanju je raspadanja. Nositelj je grubo, ručno tkano laneno platno, originalni rubovi platna su sačuvani, a na slijepi ram platno je nategnuto pomoću kovanih čavala. Nositelj je deformiran, a postoji još nekoliko oštećenja, zakrpa i razderotina. Oštećena su prouzročena starenjem i neadekvatnim restauracijama.

KONZERVACIJA, ČIŠĆENJE I RESTAURACIJA

Tijek konzervacije je započeo zaštitom bijelog sloja na koji je lijepljen japan papir s metilcelulozom. Zakrpe su odstranjene, a rupa je zakrpljena umetanjem platnene intarzije. Nakon toga je slika nategnuta na radni ram, a postupnim ulaganjem i španiranjem su sve deformacije otklonjene.

Čišćenje je pratilo slikane forme, preslik je pratio original, najveće su se razlike uočile kod zavjese koja je preslikana na zeleno, a u originalu je bila crvena. Nakon odstranjenih preslika pojavila se originalna, mnogo kvalitetnija slika s nečitim potpisom u donjem lijevom kutu: »P.PH???????«. S novim ukrasnim ramom slika djeluje doista impresivno.

Ova i još nekoliko drugih starih slika – koje na restauraciju čekaju u istom ateljeu, kao npr. slika sv. Jakova, zaštitnika Plavne – nalazile su se prvotno u crkvi koju su franjevci u ovome mjestu sagradili 1721. godine, a koja je izgrađena od pletena pruča duljine 7 i širine 2,5 hvata (oko 28, odnosno 10 m) i koja je, kao i današnja župna crkva, posvećena sv. Jakovu Starijemu.

Zanimljivost pronađene i restaurirane slike Gospe s malim Isusom je veća jer se nadovezuje na nedavno otkriće notnog zapisa uglazbljene molitve Zdravo Marijo za Plavnu, dr. *Josipa Andrića*, koja se sada već redovito pjeva na sv. misama. Majku su Božju, dakle, stari Plavanjci duboko poštovali, a svoje poštovanje iskazivali su na različite načine.

Zvonimir Pelajić

(Prema: Restauratorska dokumentacija *Korhec Papp Zsuzsanna*; Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, sv. X. (I), Hrvatsko akademsko društvo, ur. Slaven Bačić, Subotica, 2010., str. 9.)

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merković

KRONOLOGIJA od 10. do 16. veljače

10. VELJAČE 1912.

U Subotici je rođen *Mate Brčić Kostić*, matematičar, sveučilišni profesor, svjetski poznat i priznati esperantist, ugledni javni djelatnik bačkih Hrvata. Studij matematike i fizike završio na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, gdje je obranio i doktorsku radnju. Isprva je srednjoškolski profesor u Subotici, ali je zbog zalaganja za hrvatske odjele u gimnaziji prinuđen napustiti rodni grad i od 1958. je asistent, a ne zadugo sveučilišni nastavnik u Sarajevu. Od početka 60-ih je profesor na višim školama i fakultetima beogradskog i novosadskog sveučilišta. Uz znanstvena djela i udžbenike iz matematike, objavio je veći broj znanstvenih radova u matematičko-fizičkoj i astronomskoj periodici. Iselio se u Hrvatsku 1994. godine. Umro je u Zagrebu 10. svibnja 2010.

10. VELJAČE 2003.

Premинуo *Gustav Šimoković*, apsolutni prvak države u hrvanju, kasnije dugogodišnji trener Hrvackog kluba »Spartak« i istaknuti sportski djelatnik. Rođen 1913. godine.

11. VELJAČE 1992.

Premинуo je *Stjepan Bartolović*, profesor jezika i književnosti, spisatelj i publicist. Suradivao u mnogim međuratnim listovima i časopisima gdje objavljuje kritiku, jezikoslovne i radove iz povijesti književnosti i etnografije, posebno se zanimajući za šokačke Hrvate u Bačkoj i Podunavlju. Službovao je u Karlovcu, Splitu, Sinju, Dubrovniku, Subotici, Rijeci i Zagrebu. Pedesetih godina je lektor subotičkom kazalištu. Rođen je u Baču, 23. studenog 1909. godine.

12. VELJAČE 1869.

U 80. godini preminuo *Ivan Ambrozović Nepomuk*, odvjetnik,

inženjer, pedagog, gradski senator i zastupnik u požunskom Zemaljskom saboru Ugarske. Uz mnoge lirske pjesme na (iliričkom, dalmatinskom) hrvatskom jeziku, mahom u rukopisu, napisao je u desetercu pjesničku knjigu »Žalostica žalostna ...« o vlastitom i stradanjima drugih somborskih Hrvata u vrijeme mađarske revolucije 1848. kada mu je što opljačkana, što spaljena iznimno bogata knjižnica. Sa srpskog na hrvatski jezik prevodi drugo izdanje *Muškatirevićevih* djela iz 1807. godine »Proricsja i narecsenja ...«, i na taj način upozorava na razlike između srpskog i hrvatskog jezika. Rođen je 9. lipnja 1789.

12. VELJAČE 1974.

Premинуo *Mirko Ivković Ivandekić*, odvjetnik, sudac i javni djelatnik. U vrijeme raspada Austro-Ugarske, s drugim bunjevačkim intelektualcima poput *L. Budanovića*, *B. Rajića*, *I. Evetovića*, *S. Vojnića Tunića*, *M. Mandića*, *B. Malagurskog*, *M. Ispanovića* i dr. potiče Hrvate i Srbe iz Bačke na odcjepljenje. U novostvorenoj državi glavni je gradski odvjetnik Subotice (1918. – 1921.) i čelnik Bunjevačko-šokačke stranke, a potom subotičkog kotara u Glavnom odboru HSS-a. Po ukidanju diktature 1931. pristupa Jugoslavenskoj radikalnoj zajednici, ali ga birači kažnjavaju na izborima 1935. kada glasuju za *Josipa Vukovića Đidu*, koji je subotički čelnik udružene oporbe *Vlatka Mačeka*. Umro je 13. prosinca 1974.

12. VELJAČE 2002.

Premинуo dr. *Dragutin Franković*, od 1944. glavni i odgovorni urednik subotičkog dnevnog lista »Slobodna Vojvodina«, koji ubrzo postaje »Hrvatska riječ«. Po obrazovanju pedagog, studij završava u Zagrebu gdje je i obranio doktorsku radnju. Sve-

učilišni je predavač u Zagrebu, Sarajevu i Beogradu, tajnik pedagoško-književnog zbora u Zagrebu, urednik više pedagoških časopisa, suradnik Enciklopedije Jugoslavije, dva puta jugoslavenski izaslanik u Općoj skupštini UNESCO-a, član mnogih izaslanstava u Europi i SAD-u. Prevodio je s engleskoga, francuskog i ruskog jezika. Dobitnik je mnogih nagrada i priznanja. Rođen je u Osijeku, 3. srpnja 1913.

13. VELJAČE 1891.

Rođen je *Matko Vuković*, nadničar, sindikalni čelnik, predvodnik velikog štrajka agrarne sirotinje 1936. godine u Subotici. Kao sudionik ilegalnog antifašističkog pokreta, mađarske okupatorske vlasti su ga uhitile i na smrt pretukle u zloglasnoj »Žutoj kući«, 31. listopada 1941.

14. VELJAČE 1890.

U Bikiću (Mađarska) rođen je *Josip Vuković Đido*, političar, publicist i pjesnik. Pjesništvo mu je rodoljubno i domoljubno intonirano. Nakon raspada Austro-Ugarske preseljava se u Suboticu i angažira u radu Bunjevačko-šokačke stranke, kasnije HSS-a. Od 1935. godine, kada dobiva veliku većinu glasova bunjevačkih Hrvata, njihov je politički čelnik, kasnije hrvatski senator. U vrijeme II. svjetskog rata izbjegao u Zagreb, gdje unatoč deklarativnoj potpori bačkim Hrvatima, koje predstavlja, jedno vrijeme provodi u zatvoru jer se usprotivio *Anti Paveliću*. Umro je u Subotici 4. ožujka 1950. godine.

14. VELJAČE 1991.

Nakon višegodišnjeg odlaganja, Skupština općine Subotica konačno usvaja prijedlog da se oformi zaklada dr. *Vinka Perčića* (1911. – 1989.), uglednog liječnika i strasnog sakupljača, koji je rodnom gradu ostavio iznimno bogatu i značajnu zbirku umjet-

ničkih djela, kao i zgradu u kojoj je živio. U njoj je 5. svibnja 1996. otvorena »Zavičajna galerija dr. Vinko Perčić«.

15. VELJAČE 1933.

Izlazi prvi broj »Bunjevačkog kola«, omladinskog časopisa kojega je pokrenuo *Balint Vujkov* s grupom istomišljenika. Ovo glasilo koje izlazi do 1936. godine odigralo je značajnu ulogu u poticanju bunjevačkohrvatske književnosti između dva svjetska rata.

15. VELJAČE 1985.

Veoma niske temperature od oko minus 26 stupnjeva Celzija nanijele su veliku štetu, posebice nasadima vinove loze. Prije toga Suboticu je zahvatio val ledenoga, olujnog vjetra, koji je puhao brzinom od preko 100 kilometara na sat, te je dosta kuća i zgrada ostalo bez krovova.

16. VELJAČE 1939.

Rođen je *Petko Vojnić Purčar*, pjesnik, pripovjedač, romanopisac, dramski pisac, kritičar, esejist i sineast. Studij jezika i književnosti završio je u Beogradu, a u Parizu je studirao multimedijalnu režiju. Napisao je više zbirki pjesama, pripovjedaka, romana i kritika. Za roman »Dom sve dalji«, 1977. godine dobio je NIN-ovu nagradu. Novela »Hrast lužnjak« / »Snivajući pod snijegom«, na godišnjem natječaju zagrebačkog »Večernjeg lista«, uvrštena je među deset najboljih hrvatskih kratkih priča. Djela su mu prevedena na više jezika. Vojnić Purčareve drame izvedene su na kazališnim scenama Subotice i Osijeka, a radijske drame na vodećim radio-postajama u Zagrebu, Novom Sadu, Beogradu i dr. Za filmske ostvaraje nagrađivan je »Pulskom arenom« i »Zlatnim medvjedom« na berlinskom filmskom festivalu.

Miris i okusi hrvatske kuhinje

Podravska kuhinja

Podravina ima kristalno plavo nebo. Ponegdje se čuje šuštanje breza i vrba u tišini, prekinuto jutarnjim glasanjem pijetla i crkvenim zvonima navečer...

od najprepoznatljivijih podravskih specijaliteta su prge – sušeni, dimljeni kravliji sir začinen crvenom paprikom i oblikovan u stošce.

Svakodnevno jelo, čiji se sastav mijenja s obzirom na godišnje doba i pristupačnost namirnica, jest varivo ili »čušpajz«.

Krumpir, mahunе, grah, grašak, kupus, kiselo zelje, repa, krastavci, tikvice,

Slatka jela inspirirana su slasnim domaćim kruhom i uglavnom se rade od tijesta: pogača s vrhnjem, dizanog tijesta, rezanaca, »cvečknedle«, prkačeca.

Žitarice su nekada činile osnovu prehrane, a od njih su se radile jednostavne kaše: od heljde, pšenice, raži i ječma. Žito se kuhalo na vodi i začinjalo mašću, crvenom paprikom, vrhnjem i pečenim lukom ili se od njega pravila juha s dodatkom krumpira i svinjetine. Od kukuruza se rade žganci koji se kombiniraju s mlijekom, vrhnjem, bijelom kavom ili pojačavaju špekom, čvarcima ili dinstanim zeljem.

Hajdinom kašom nadijeva se perad, pune se krvavice ili se pak miješa s mljevenim bundevinim košticama, a od nje rade kašnjacki. Varivo od graha i ječmene kaše zove se ričet. Djeci se priprema pšenični griz na mlijeku ili kašica od svježe ribane tjestenine skuhane na mlijeku.

Govorimo li o kruhu, ukusnom, mirisnom, domaćem, reći ćemo da se radi od kukuruznoga ili pšeničnog brašna koje se miješa s kvascem, vodom i solju te peče u krušnoj peći. Kruh cipov, zbornak i vrtanji peku se za blagdane ili svadbe, i to nisu obične štruce kruha već ih se pažljivo oblikuje i ukrašava (pletence, poluosmice, ptičice i sl.).

Mlijeko se pije svježe ili kiselo, a od njega se rade vrhnje, maslac i sir. Jedno

kuhaju se sami ili s komadićima mesa, stvarajući lagano krepko jelo koje se poslužuje za ručak.

Pretepena juha gusta je juha s brašnom, vrhnjem i suhim mesom. Za svečane prigode priprema se kokošja juha s rezancima od bijelog brašna, sarma, šunka, picek na saft.

Prosta trnovečka makovnjača

Potrebni sastojci:
Tijesto:
Pšenično brašno 350 g /
Ulje 1 žlica / Jaje 1 / Sol

Nadjev:
Mak 300 g / Mlijeko 3,5dl / Kiselo vrhnje 3dl /
Maslac 5 dag / Šećer 250 g / Šećer za posipanje

Priprema:

Zamijesiti glatko tijesto od svih sastojaka i ostaviti da odstoji pol sata. U međuvremenu zakuhamo mlijeko, šećer i mljeveni mak. Kada se ohladi, dodamo vrhnje. Tijesto treba razvući koliko najtanje možemo. Poškropimo rastopljenim maslacem i tanko namažemo nadjevom. Savijemo to kao savijaču i stavimo u tepsiju namazanu maslacem. Premažemo kiselim vrhnjem i pečemo 40 minuta. Pečenu makovnjaču posipamo šećerom i poslužimo toplu.

Piše i uređuje: Branka Dulić

Uz mesna jela obvezatne su salate od svježeg povrća: krastavac s vrhnjem i češnjakom, zelena salata, salata od rajčica, paprike i luka, »debeli grah« začinen bučnim uljem...

Šaran na podravski način

Potrebni sastojci:
šaran 1-1,5 kg
3 češnja češnjaka
10 dag slanine
1 manji celer
3 žlice kukuruznog brašna
2 dl bijelog vina
½ kg krumpira
2 dl kiselog vrhnja
sol

Priprema:

Opranu i očišćenu ribu zarežite s jedne i druge strane okomito na dva dijela, do tri centimetra razmaka, ne preduboko. Posolite je. U prerez udjenite sitno kosani češnjak i sasvim tanke rezance slanine. U trbušnu slaninu stavite tanke kriške celera i rezance slanine. Ribu stavite na nauljenu tavu. Posipajte kukuruznim brašnom, pecite je u pećnici na oko 200 stupnjeva celzijevih trideset minuta i podlijevajte bijelim vinom. Posebno skuhaite krumpir, narežite ga na kriške i položite oko pečene ribe. Sve to prelijte kiselim vrhnjem i još deset minuta pecite u pećnici. Za prilog poslužite zelenu salatu!

Priprema domaće zimnice običaj je koji pomalo zamire, ali u podravskom kraju punom plodova zemlje ta tradicija još uvijek traje. Kiseli se zelje, miješana salata (mrkva, luk), krastavci, paprike punjene kupusom, cikla te slaki džemovi, marmelade od šljiva, šipka ili marelica.

Slatka jela inspirirana su slasnim domaćim kruhom i uglavnom se rade od tijesta: pogača s vrhnjem, masti ili čvarcima, dizanog tijesta nadjevenoga svježim sirom,

džemom, makom ili orasima, rezanci posuti makom, mljevenim orasima, marmeladom. Jedu se i cvečknedle (parene okruglice od krumpirova tijesta sa šljivom u sredini), prkačeci (prhki kolačići).

Štrukli se pune zeljem ili hajdinom kašom, a zlevanke se rade od kukuruznog brašna sa žufom (tekućinom koja ostaje nakon kuhanja bundevinih koštica). Kuglof se nadijeva orasima ili makom i obvezatni je dio božićnog menija. Kukuruznjača, perica, buhtli, krafne, orehnjača i makovnjača nekada su se jeli za svečane prigode, a danas ih sve više zamjenjuju moderne »kremaste« slastice.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopija, Laboratorij, Alergotest

Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox,

Ellman-Radiotalasna kirurgija, tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...

20 godina sa vama

Poliklinika za vašu obitelj

	NAJLJEP- SI DIO STAROG ZAVJETA	ČUVENI BRAZILSKI PILOT FOR- MULE 1	KADIJINA PRESUDA (obmuto: MALI)	DREVNI GRAD NA TIGRISU	KALCIJ	SKLADA- TELJ MOR- RICONE	... ILI ON	TRAJEKT (FERRY- BOAT)	WALTER MATTHAU	GRAD U ITALIJI	MALA ŠPA- NJOLSKA KAZALIŠNA PREDIGRA	SREDNJO- VJEKOVNI NIZOZEM- SKI FILOZOF	NEKAD POZNATI FRANCUSKI TENISAČ
TITULA PRINCA CHARLESA (IZVOR.)													
AMERIČKA GLUMICA (SATI)													
CRNO TVRDO DRVO					MOGRANJ, ŠIPAK SPOJNICA TOČAKA KRIVULJE				ŠVEDSKA MARKA AU- TOMOBILA ZETELAČKA ALATKA				
SEMOVI POTOMCI							OTOK KOD MOLATA				NIJE "PROTIV" BILJKA LJUTA KORIJENA		
MANGAN			KOPRENA GOGOLJEV BULJBA				NJEMAČKI SKLADA- TELJ, JO- HANNES RIBA SLEP						
KEMIJSKI ELEMENT (ASTATIN)						UZVIK PRI SKOKU (OPA) NAGOVORI- TI (REG.)				NJEMAČKA RIJEKA TRUNJE SIJENA, TRINA			
BRYANTO- VA LIGA				PRKOS					GLUMICA HATCHER POTPUNI NERED				
DVOGLAVI GERMANSKI ORAO				ZAVAREN SPOJ MARLJI- VOST				KANUI (REG.) PTICA SLIČNA LASTAVICI					
DRAMSKI PISAC											TUNIS OTOK UZ PAG		
GRUDI					ROCKER VUČETA GLUMICA FISHER					GLUMICA RYAN POLJOP- RIVREDNO VOZILO			
JEREMY IRONS			BUBNJAR BEATLESA "OER"										
NAPISAO IME RUŽE, UMBERTO				KLIP STAPNOG STROJA IMOVINA (MNOŽ.)					RUDA ZAPREGE BIVŠI TENISAČ FRASER				
NEKADAŠ- NJI HIT TOMMYJA ROEA (obri ALIE+HS)							SOČAN TROPSKI PLOD "TAKOZVA- NI"						
MILA ELEGOVIĆ			GLUMAC DAMON ... ASPERA AD ASTRA					EMILIJA KOKIĆ UDISAJ + IZDISAJ			"MJESTO" DRUGO, OSTALO		
NAJVIŠE EUROPSKO GORJE					ODATI SE ISLAND								
NAŠ STARI NAZIV ZA VENECIJU						VALONSKA BELGIJKA "TONA"							
PROŠLO SVRŠENO VRIJEME (GRAM.)							SMRTO- NOSNA DROGA						

prince of wales, julianne moore, eban, nar, saab, semiti, ist, za, mn, veo, brahms, astat, hop, rot, nba, inat, teri, aar, var, kanoe, dramatičar, tn, prsa, ento, meg, ji, ringo starr, eco, stap, rudo, sherla, ananas, me, matt, ek, mj, alpe, izdati se, mlec, valonka, aoris, heroin.

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hreka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

LEKTOR:

Vladan Čutura

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

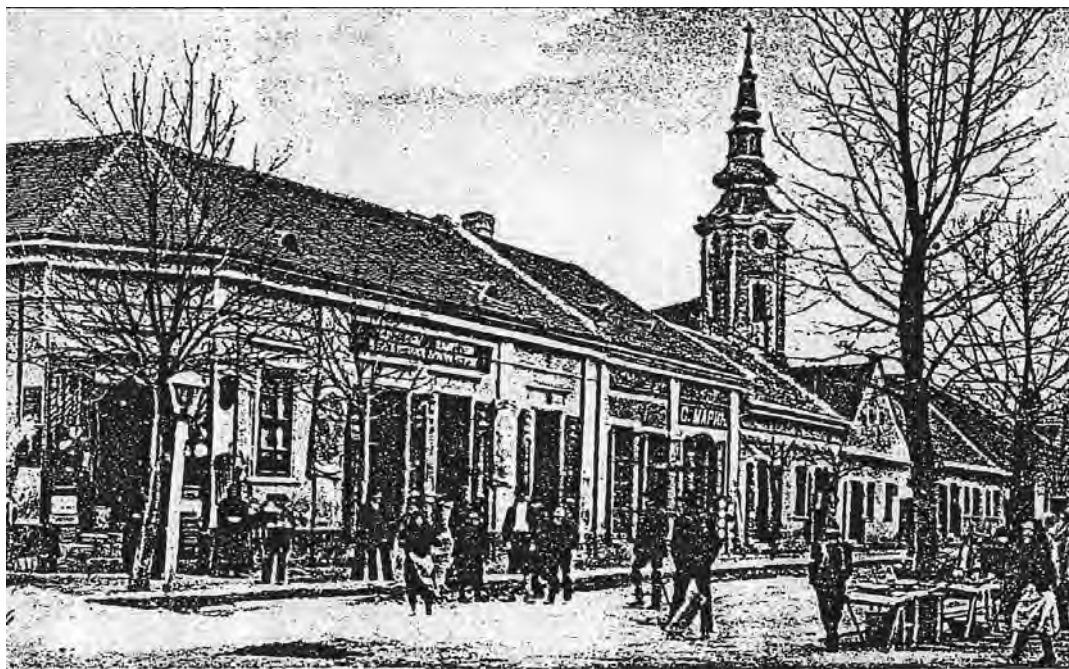
TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Šid s početka 20. stoljeća

Šid, Glavna ulica, početak XX. st., Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb

Povijesni izvori kazuju da je Šid mlado naselje i u prvim se listinama pojavljuje tek početkom 18. stoljeća, kada je prema mr. Radovanu Đurčiću, zabilježeno da je u Šidu 1702. godine umro apostolski nuncij *Luka Natali*, koji je tu stolovao. No Šid se ubrzano razvija i već početkom 19. stoljeća broji gotovo 3 tisuća žitelja, a na početku 20. stoljeća 5 tisuća. Danas je Šid sjedište općine s 19 naseljenih mjesta, gdje je gotovo 40 tisuća žitelja, a grad Šid danas ima gotovo 20 tisuća. Fotografija koja je pred vama datira s početka 20. stoljeća i prema kroničaru *Simi Tomoviću* Šid je imao tri crkve, pravoslavnu, grkokatoličku i evangelističku, te grkokatolički samostan sestara Vasiljevki, pučku i građansku školu, kolodvor – jer je željeznica kroz Šid, od Vinkovaca prema Zemunu, prošla još 1891. godine – poštu, koja je bila u zaku-pu ing. *Milutina Šumanovića*, dvije ljekarne, dva liječnika i jedan novčani zavod. Šid je ukazom *Marije Terezije* još 1773. godine proglašen slobodnim komorskim trgovištem

s dozvolom da svake godine održava tri velika sajma – na Josipovo (19. ožujka), za svetog Lovru, (10. kolovoza) i za Sve svete (1. studenoga). Od toga vremena on bilježi ubrzani razvitak. U knjizi »Opšina Šid«, mr. Đurčića stoji da je Šid uvijek bio multikulturalna i multinacionalna sredina i da je 1900. tu živjelo 4654 žitelja, 1948. njih 6710, a 1981. 13450, od čega 20 posto Hrvata, 6 posto Slovaka i 1 do 2 posto ostalih (Crnogoraca, Makedonaca, Mađara, Nijemaca, Roma) i najviše Srba, više od 60 posto. Vremenom se ta slika mijenja, posebice 90-ih godina kada je većina Hrvata prognana iz svojih sela, pa je danas u Šidu manje od 4% Hrvata, a u cijeloj općini ni toliko, izuzev naseljenih mjesta Sot i Batrovci. Još jedan kroničar, dr. *Rudolf Horvat* piše o Šidu i to baš početkom 20. stoljeća i bilježi da je Šid katoličku crkvu dobio tek početkom istog, jer je ideja ponikla 1905. godine. Osigurano je zemljište za gradnju,

a projektna je dokumentacija naručena kod zagrebačkog arhitekta *Hermana Bolea*, autora mnogih crkava diljem Srijema. Vremena su složena, sredstva nedostatna, pa se odustalo od ponuđenog koncepta i biskup *Akšamović* naručuje projekt kod vukovarskog arhitekta *Frana Funtaka*, te se gradnja nastavlja i radovi završavaju 1931. godine, a blagoslovljena je 1932. godine. No, još u vrijeme gradnje, u porti iza crkve gradi se župni dvor, ali kako Šid tada nije imao župnika i bio je ispostava župe sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu, na tisućljeće hrvatskog kraljevstva,

1925. godine u toj se građevini otvara Hrvatska čitaonica. Šid je sredina i različitih političkih svjetonazora, pa tu još početkom 20. stoljeća na izborima za Hrvatski sabor pobjeđuje socijalistički kandidat *Vitomir Korać*, obrtnik, čizmar i poslije odvjetnički pisar, ali je jak i HSS i na izborima pobjeđuje kandidat *Živan Kuveždić*, seljak iz Ilače. Nakon stvaranja kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u Šidu su najjači Radikali, ali već 1919. u Šidu se osniva i Komunistička partija, pa je za predsjednika općine izabran komunistički kandidat *Živan Pajić*. Na fotografiji je glavna šidska ulica koja danas nosi naziv Svetog Save, ulica u kojoj je pravoslavna crkva sv. Nikole, a nešto dalje i galerija poznatog šidskog umjetnika *Save Šumanovića*. Malo dalje, pa lijevo, je i obiteljska kuća *Šumanovićevih* u ulici koja nosi ime glasovitog umjetnika, no podaci kažu da je Sava rođen u Vinkovcima. Na samome uglu je trgovina, a tu je poslije bila i šidska ljekarna, a odmah iza, ako pažljivo gledate, vidi se trgovina *Save Marića*, koju su poslije nastavili i razvili sinovi *Jovan* i *Luka*. Tu je poslije, u vrijeme koje pamti i potpisnik ovih redova, bila urarska radnja »Timarac«. Riječ je o samomu središtu Šida, a s druge strane danas je pošta, a nekada je također bila ljekarna i tu je urbano središte mjesta s trgovinama, kafićima, dvije, tri banke i mjenjačnicom.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

PADAJU S NEBA BIJELE ZVIJEZDE...

JUUUUPIIIII, SNIJEG!!!

Pročitala sam da je jedna nova studija pokazala da učenici mogu poboljšati svoj rezultat u školi ukoliko provode više vremena igrajući se vani. Istraživanje je dokazalo da fizička aktivnost može poboljšati školski uspjeh kod djece i tinejdžera. Dobra vijest za sve, posebice profesore kad krenu s provjerama nakon ovog malog prinudnog raspusta jer ovih dana smo svi dosta boravili vani.

Snijeg je oborina u čvrstom stanju koju posebice vole djeca i oni koji se tako osjećaju.

Ovih je dana u našim krajevima bilo više nego dovoljno snijega, te bijele tvari oko koje ljudi imaju podijeljena mišljenja. Jedni ga vole, bolje rečeno obožavaju, a drugi ga ne mogu smisliti. Malo je onih koji su suzdržani i nemaju stav. Snijeg ili voliš ili ne voliš.

Ja uvijek glasujem za njega, naravno ukoliko nije travanj ili neki drugi mjesec kada mu baš i nije vrijeme. Boravak na snijegu može biti i veoma koristan. Osim što se možeš dobro smrznuti pa ćeš brže i bolje zaspati navečer, on širi i zajedništvo. Veoma rijetko ćete vidjeti nekoga da sam uživa u snijegu. Evo, primjerice ja... Neki dan sam čisteći snijeg ispred kuće prvi put upoznala susjede iz susjedne zgrade, za što nikada nisam imala vremena. Najviše što smo dosad uspjeli jest uljudno se pozdraviti kada se sretnemo, a sada smo čisteći snijeg čak i razgovarali. Da, znam, to bi trebalo biti normalno, ali u današnje vrijeme kada je tempo života prilično ubrzan, razgovor s nepoznatim susjedom se često čini luksuz.

Šalu na stranu, snijeg ima i blagotvorna dejstva, jača naš imunitet, ubija razne bakterije i klice te čisti našu sredinu. Nakon igre u snijegu, djeca će imati bolji tek i bolje će spavati, a provest će vrijeme na svježem zraku što je jako bitno.

ma nakon ovog malog prinudnog raspusta jer ovih dana smo svi dosta boravili vani.

Vidjela sam na nekim sajtozima da promoviraju kompjutorske igrice na snijegu. Tko bi se još igrao na računalu sa snijegom kada ga sada ima u izobilju na ulici, u dvorištu, svugdje?! Potrebna je samo topla i suha odjeća, par dobrih prijatelja i igre iz mašte mogu početi.

Izbor je velik, od postojećih poznatih igrica na snijegu tipa grudanja, pravljenja Snjegovića (pod uvjetom da je dobar snijeg), smučanja, sankanja, preko uobičajenih graditeljskih igrica tipa »sagradi zamak« ili »sagradi iglo«, do nekih novih koje tek treba osmisliti i gdje je potrebna samo mašta. Uvijek možete napraviti natjecanje u izradi skulptura od snijega ili napravite otisak anđela u snijegu.

Ukoliko vam je slučajno ponestalo ideja čega se igrati na snijegu, u što sumnjam, evo nekoliko. Nije to ništa novo, vjerujem da ste već neke i sami isprobali, ali možda će vam ovi prijedlozi samo zagolicati maštu.

SKAKAČA UTRKA S PREPONAMA

Napravite od snijega prepreke visine do koljena i utabajte stazu za trčanje na kojoj ćete praviti prepreke.

Najbolje je da ih napravite u krugu, odnosno da »trkaća staza« ima kružni oblik. I to je to, utrka može početi! Sudjelovati mogu svi od najmlađeg člana obitelji, do baka i djedova, jer pad preko meke prepreke neće biti opasan ni za koga.

POVLAČENJE KONOPCA

Formirajte ekipe ako vas je troje, tata može biti »jedna ekipa«. Doista ćete uživati, a igra se može prekinuti i nastaviti bilo kada. Naravno, ne zaboravite debele rukavice.

PRONAĐI ZASTAVU!

Za ovu igru potrebno je nekoliko igrača. Svaki igrač treba dobiti štap (slamka, kuhača...) na kojemu je zavezana bijela zastava (komad odjeće, stare pelene ili nešto slično). Svaki natjecatelj treba postaviti svoju zastavu u snijeg (u okviru nekog zadanog prostora), tako da se u snijegu kamuflira što je bolje moguće, a opet da bude iznad površine. Cilj je da ostali natjecatelji traže zastave svojih suigrača. Pobjednik je onaj čiju zastavicu posljednju pronađu!

GAĐANJE

Napravite malo uzvišenje od snijega koje zapravo treba predstavljati stalak za metu. Dalje, poredajte prazne konzerve i limenke i to u nekoliko redova dok ne postavite samo jednu na vrh (u obliku piramide). Neka svatko od vas dobi je po pet gruda snijega kojima će gađati limenke. Pobjednik je onaj tko obori najviše limenki.

ŠEŠIR I SNJEŠKO

Uzmite stari šešir (ili nešto što sliči šeširu) i napravite natjecanje u bacanju šešira na glavu Snješka Bijelića. Kako bi igra bila interesantnija, označite obvezatnu udaljenost od Snješka.

TKO ĆE VEĆU!

Podijelite se u timove, a svaki tim ima zadatak napraviti što veću grudu snijega. Igra će postati neizmjereno zanimljiva kada gruda postane preteška za igrače.

Koju god igru izaberete, nećete pogriješiti. U hladnim zimskim danima, potrebno je boraviti što više na svježem zraku, a ako uz to ima i snijega onda za nas nema granica. Stoga, uživajte u snijegu dok ga još ima!

»HRCKOV MASKENBAL U SNIJEGU«

Zbog lošeg vremena Hrckov maskenbal 17. veljače

Danas je trebao biti TAJ dan, ali snijeg kojeg smo toliko čekali poremetio je planove. Padao je i padao i ponovno padao, te su organizatori NIU »Hrvatska riječ« odlučili pomaknuti datum održavanja Hrckovog maskenbala za **petak, 17. veljače**.

Stoga, imate još nešto dodatnog vremena za popraviti ili unaprijediti svoj kostim ili nastup. Hrckov maskenbal će biti održan tjedan dana kasnije, u petak 17. veljače, u velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« s početkom u 16 sati.

Dragi moji mali i veliki ljubitelji Hrckovih stranica, želim vam da onu poveću količinu doooobrog raspoloženja koju ste pripremili za danas, svakako iskoristite u druženju s vašim najbližima na snijegu. A mi se vidimo, nadam se da će nas tada vrijeme poslužiti, na Hrckovom maskenbalu.

Uživajte u danima koji su pred vama. Pozdravlja vas vaš »Hrcko«!

Dječji pokladni maskenbal u Sonti

Dječji pokladni maskenbal u Sonti održat će se u subotu, 18. veljače. Manifestaciju će organizirati KPZH »Šokadija« u suradnji s DV »Pčelica« i OŠ »Ivan Goran Kovačić«. Vesela maskenbalska povorka proći će glavnom ulicom Sonte, a završna svečanost će se održati u školskoj blagovaonici. Kao i svake godine, najoriginalnijim maskama će biti dodijeljene prikladne nagrade.

I. A.

KALENDAR ZA NAREDNI TJEDAN

- 11. veljače - Svjetski dan bolesnika
- 12. veljače - Svjetski dan braka
- 12. veljače - Darwinov dan
- 14. veljače - Valentinovo, Dan zaljubljenih
- 15. veljače - Dan državnosti Republike Srbije

PETAK
10.2.2012.

06:07 Najava programa
 06:12 Trenutak spoznaje
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:02 Ludi od ljubavi 2, serija
 10:00 Vijesti
 10:10 Krašić: Stepinčevo, prijenos
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:10 Drugo mišljenje
 14:40 Šokački disko, emisija pučke i predajne kulture
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:00 Alisa, slušaj svoje srce
 16:50 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 18:05 Iza ekrana
 18:35 Putem europskih fondova
 18:50 Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
 19:30 Dnevnik
 20:02 Odabrao Đelo H.: Čudovišni krokodili iz prapovijesti, dokumentarni film
 20:55 Ciklus hrvatskog filma: Armin
 22:25 Dnevnik 3
 22:50 Vijesti iz kulture
 23:00 Peti dan, talk show
 23:50 Na rubu znanosti: Znanstvena konferencija o bosanskim piramidama, 2. dio
 00:40 Filmski maraton: Surfer, Dude - američki film
 02:10 Filmski maraton: Svadbena slavlje, tajvansko-američki film
 03:55 Skica za portret
 04:10 Peti dan, talk show
 05:00 Ludi od ljubavi 2, serija

04:55 Najava programa
 05:00 Tenis, Davis Cup: Japan - Hrvatska, prijenos
 12:00 Tudinci u Americi, humoristična serija
 12:20 Pola ure kulture
 12:45 Reprizni program
 13:30 Tommy i mudra mula, američki film
 15:00 Tenis, Davis Cup: Japan - Hrvatska, snimka
 16:25 Degraši Novi naraštaj

2, serija za mlade
 16:50 Obična klinka, serija za mlade
 17:15 Briljantean
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama (Zadar)
 18:30 Glee 2, serija za mlade
 19:15 Simpsoni 19, crtana serija
 19:40 Glazba, glazba...klape
 20:00 Ubojice, američki film
 21:45 Ponoćna utrka, američki film
 23:50 Buđenje mrtvih 8, serija
 00:40 Buđenje mrtvih 8, serija
 01:30 Vjeruj mi, serija
 02:15 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
 02:40 Retrovizor: Lovci na natprirodno 4, serija
 03:20 Noćni glazbeni program

06:40 Nate Berkus Show
 07:30 Jumanji, crtana serija
 07:55 Beba Felix, crtana serija
 08:15 TV izlog
 08:30 Oluja u raju, serija R
 09:30 TV izlog
 09:45 Kad lišće pada, serija R
 10:45 Izgubljena čast, serija R
 11:40 Inspektor Rex, serija R
 12:40 IN magazin R
 13:30 Larin izbor, serija R
 14:30 Oluja u raju, serija
 15:25 Inspektor Rex, serija
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast, serija
 21:00 Moji problematični praznici, igrani film
 22:50 Potraga za zmajem, igrani film
 00:30 Magla, igrani film
 02:10 Batman zauvijek, igrani film R
 04:10 Nad lipom 35, humoristično-glazbeni show R
 05:10 Ezo TV, tarot show
 06:30 Kraj programa

06:50 RTL Danas, informativna emisija (R)
 07:25 Vatreno nebo, telenovela (R)
 08:20 Dragon Ball Z, animirani film (R)
 08:45 PopPixie, crtani film
 09:00 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 09:40 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
 11:35 Večera za 5, lifestyle

emisija (R)
 12:25 Vatreno nebo, telenovela (dvije epizode)
 14:10 Krv nije voda, serija (R)
 15:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 16:55 RTL 5 do 5, informativna emisija
 17:05 Večera za 5, lifestyle emisija
 18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Sam protiv svih, igrani film, akcijski triler
 22:00 TV premijera: Ubrzanje 2: Visoki napon, igrani film, akcijski
 23:35 Andeo pravde, igrani film, akcijski
 01:20 Astro show, emisija uživo
 02:20 RTL Danas, informativna emisija (R)
 02:55 CSI, kriminalistička serija (dvije epizode)

SUBOTA
11.2.2012.

05:55 Najava programa
 06:00 Drugo mišljenje
 06:45 Iza ekrana
 07:15 Šokački disko, emisija pučke i predajne kulture
 07:45 Hrvatska kronika BiH
 08:00 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Rare Breed, američki film
 09:35 Više volim pse, dokumentarni film
 09:55 Vijesti iz kulture
 10:13 Kućni ljubimci
 10:45 Bombay-Mumbai, dokumentarni film
 11:15 Normalan život, emisija o obitelji
 12:00 Dnevnik
 12:30 Veterani mira, emisija za branitelje
 13:15 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
 13:45 Prizma, multinacionalni magazin
 14:30 manjinski Mozaik: To naše selo češko
 14:45 Jelovnici izgubljenog vremena
 15:10 Eko zona
 15:35 Shetlandski zapisi Simona Kinga, dokumentarna serija
 16:30 Euromagazin
 17:00 Vijesti
 17:20 Reporter
 18:20 Potrošački kod

18:50 Globalno sijelo
 19:20 Loto 7/39
 19:25 Najava programa
 19:30 Dnevnik
 20:01 Zvijezde pjevaju
 21:50 Najmoćnije žene svijeta: Indira Gandhi, dokumentarna serija
 22:45 Dnevnik 3
 23:05 Vijesti iz kulture
 23:10 Killshot, američki film
 00:45 Filmski maraton: Pijani borac, hongkonški film
 02:20 Filmski maraton: Usamljeni Jim, američki film
 03:50 Reporter
 04:50 Najmoćnije žene svijeta: Indira Gandhi, dokumentarna serija
 05:40 Eko zona

04:55 Najava programa
 05:00 Tenis, Davis Cup: Japan - Hrvatska
 08:55 Soči: Svjetski skijaški kup - spust (M), prijenos
 10:00 Patak Frka, crtana serija (R)
 10:25 Djevojčica iz budućnosti 2, crtana serija
 10:50 Mala TV
 --:-- Baltazar: Lavlje nevolje
 --:-- Danica i crvendač
 --:-- Čarobna ploča - 2. razred
 11:20 Trolovi, crtana serija
 11:45 Poruka s mobitela, američki film za djecu
 13:05 Tenis, Davis Cup: Japan - Hrvatska, snimka
 14:30 KS Automagazin
 15:30 Direkt: Nemam posao, ali imam hobi
 16:00 Odabrao Đelo H.: Čudovišni krokodili iz prapovijesti, dokumentarni film
 16:50 4 zida
 17:20 Ubojice, američki film
 19:05 Simpsoni 20, crtana serija
 19:30 Glazba, glazba... evergreen
 20:00 Susret za oprost, dokumentarni film
 20:45 Zagreb: Futsal, EP - finale, emisija
 20:55 Zagreb: Futsal, EP - finale, prijenos
 22:20 Zagreb: Futsal, EP - finale, emisija
 22:35 Kraljevstvo nebesko, američki film
 00:55 Ljubavnice 2, serija
 01:50 Fringe - na rubu 1, serija
 02:45 Noćni glazbeni program

06:30 TV Izlog
 06:45 I tako to..., serija
 07:15 Dodir s neba, serija
 08:10 Bakugan II - New Vestroia, crtana serija
 08:35 Winx, crtana serija
 09:00 Gormiti, crtana serija R
 09:25 Smallville, serija
 10:25 Frikovi, serija
 11:25 Zauvijek susjedi, serija R
 13:05 Larin izbor, serija R
 15:05 Moji problematični praznici, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Provjereno, informativni magazin R
 18:05 Nad lipom 35, humoristično-glazbeni show
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Zlatni kompas, igrani film
 22:10 Ultraviolet, igrani film
 23:50 Prljavi Harry, igrani film
 01:50 Carnera, igrani film
 03:50 Nad lipom 35, humoristično-glazbeni show R
 04:50 Ezo TV, tarot show
 06:10 Kraj programa

06:00 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:35 X-Men, animirani film (R)
 07:00 Dragon Ball Z, animirani film (R)
 07:45 PopPixie, animirani film (R)
 09:00 Učilica, kviz za djecu
 09:35 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
 11:30 Ružno pače i ja, igrani film, animirana komedija
 13:10 Sjeverna obala, igrani film, avanturistički/romantična drama
 15:00 Što je gore?, igrani film, komedija
 16:45 Čovjek koji je premalo znao, igrani film, komedija
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20:00 Madagaskar 2, igrani film, animirana obiteljska komedija (R)
 21:30 Pink Panther 2, igrani film, komedija
 23:10 Povratak na bojište, igrani film, ratna drama
 01:00 Astro show, emisija uživo
 02:00 RTL Danas, informativna emisija (R)
 02:35 Studio 45, talk show (tri emisije) (R)

NEDJELJA
12.2.2012.

06:10 Najava programa
 06:15 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
 07:00 Normalan život, emisija o obitelji
 07:40 Globalno sijelo
 08:05 Zlatna kinoteka: Sve je počelo u Napulju, američki film
 09:52 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 ni DA ni NE
 11:00 Poirot 2, serija
 12:00 Dnevnik
 12:25 Plodovi zemlje
 13:20 Split: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Big, američki film
 17:00 Vijesti
 17:15 Mir i dobro
 17:45 Vrtlarica
 18:15 Lijepom našom
 19:20 Loto 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:01 Sve u 7!, kviz
 20:55 Downton Abbey, serija
 21:55 Dnevnik 3
 22:15 Vijesti iz kulture
 22:20 Hotel Babylon 4, serija
 23:20 Nedjeljom u dva
 01:35 Poirot 2, serija
 02:30 Hotel Babylon 4, serija
 03:20 Vrtlarica
 03:50 Lijepom našom
 04:50 Plodovi zemlje

04:55 Najava programa
 05:00 Tenis, Davis Cup: Japan - Hrvatska
 07:55 Soči: Svjetski skijaški kup, superkombinacija (M) - spust, prijenos
 09:00 Mala TV
 ---: TV vrtić: Škare
 ---: Brlog: Noj
 ---: Tajni dnevnik patke
 Matilde: Roza u gipsu (R)
 09:30 Crtani film
 09:48 Biblija
 09:58 Lug Samoborski: Misa, prijenos
 10:55 Soči: Svjetski skijaški kup, superkombinacija (M) - slalom, prijenos
 11:50 Filmska matineja: Dobra vještica, kanadski film
 13:15 Ciklus nostalgija: Pink Panther ponovno napada, britansko-američki film
 15:25 Tenis, Davis Cup: Japan - Hrvatska, snimka
 16:05 Magazin Lige prvaka
 16:30 Olimp - sportska emisija

17:15 Hokej, Ebel liga: KHL Medveščak Zagreb - Red Bull, prijenos
 18:05 Velux rukometna LP: Savehov - Zagreb CO, prijenos
 19:40 Hokej, Ebel liga: KHL Medveščak Zagreb - Red Bull, prijenos
 20:00 Krik za slobodom, britanski film
 22:35 Filmski boutique: Nedodirljivi, američki film
 00:30 Posebni dodaci: Michael Glawogger, emisija o filmu
 00:45 Garaža
 01:10 Noćni glazbeni program

06:10 TV Izlog
 06:25 I tako to..., serija
 06:50 Dodir s neba, serija
 07:45 Bakugan, crtana serija
 08:10 Winx, crtana serija
 08:35 Gormiti, crtana serija
 09:00 Braća, serija
 09:30 Televizijska posla, serija
 10:30 Magazin Lige prvaka
 11:00 Zauvijek susjedi, R
 12:10 Larin izbor, serija R
 14:10 Zbrka u sudnici, film
 16:05 Ultraviolet, film R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Ultraviolet, igrani film R - nastavak
 18:05 Nad lipom 35, show
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Blijedi jahač, igrani film
 22:20 Red Carpet
 23:35 Anaconda, igrani film
 01:05 Zbrka u sudnici, film R
 02:45 Gospodari iluzija, show
 03:30 Red Carpet, R
 04:35 Televizijska posla, R
 05:20 Braća, serija R
 05:45 Dodir s neba, serija R
 06:30 Kraj programa

06:00 RTL Danas, (R)
 06:35 X - Men, animirani film (R)
 07:00 Dragon Ball Z, (R)
 08:05 PopPixie, crtani film (R)
 09:20 Ruža vjetrova, serija (dvije epizode) (R)
 11:10 Kralj lavova 3: Hakuna matata, animirani (R)
 12:35 Madagaskar 2, film, animirana obiteljska komedija (R)
 14:05 Pink Panther 2, igrani film, komedija (R)
 15:45 Otok, dramska serija
 16:45 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica (R)
 17:40 Ekkluziv Vikend
 18:30 RTL Danas

HRTV1 11.2.2012. 21:50, 04:50
NAJMOĆNIJE ŽENE SVIJETA,
dokumentarna serija
(EXTRAORDINARY WOMEN)
Naslov epizode:
INDIRA GANDHI
Epizoda: 5

Indiri Gandhi (1917.-1984.) uspjeh je oduvijek bio suđen. Kao prva čelnica najveće demokratske države svijeta naslijedila je zemlju obilježenu siromaštvom, gladu i socijalnom nepravdom. No Indira je usutkala kritičare, preobrazila Indiju u samouvjerenu i neovisnu demokratsku državu i gotovo 20 godina dominirala indijskom političkom scenom. Za siromašne ona je bila Majka Indija, za druge Durga, božica rata. No

Indira je bila sklona krajnostima. Bila je demokratkinja koja je postala diktatorica. Bila je žena i majka koja je pretpostavila politiku i moć svojoj obitelji. I naposljetku je platila cijenu svojih javnih nedostataka. Indira je bila podjednako omiljena i omražena, a njezina život epska je priča o zavadama, manama i izdaji - provela je život služeći domovini, nasilno su ga prekinuli oni u čije ga je ruke stavljala. No samouvjerenost koju je Indija stekla za njezina vladanja opstala je i dan-danas. Indija je postala jedna od najuspješnijih zemalja u razvoju unatoč podijeljenim mišljenjima o osobnim zaslugama Idire Gandhi. Trajanje: 51 min. Odabrao: Đelo Hadžiselimović Producent: Matthew Barrett, Johanna Gibbon Produkcija: BBC

19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20:00 Šakal, film, akcijski
 22:10 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
 23:05 CSI: Miami, serija (tri epizode)
 01:40 Astro show, emisija uživo
 02:40 RTL Danas, (R)
 03:15 Studio 45, talk show (tri emisije) (R)

PONEDJELJAK
13.2.2012.

05:37 Najava programa
 05:42 Split: More
 06:12 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Ludi od ljubavi 2, serija
 10:00 Vijesti
 10:15 Vijesti iz kulture
 10:20 Putovanja željeznicom 3: Vlakom kroz Škotsko visočje, dokumentarna serija
 11:10 Sve će biti dobro, serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:09 Vrijeme sutra
 14:40 Glas domovine
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:00 Alisa, slušaj svoje srce
 17:00 Vijesti

18:00 8. kat, talk-show
 18:50 Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
 19:30 Dnevnik
 20:05 TV Bingo
 20:25 Tito - posljednji svjedoci testamenta, dokumentarna serija
 21:25 Puls Hrvatske
 22:25 Rekonstrukcija
 23:00 Dnevnik 3
 23:35 Svijet profita
 00:05 Portreti: Nikola Bašić, dokumentarni film
 00:55 In medias res
 01:40 Dr. House 7, serija
 02:25 TračERICA 2, serija
 03:10 CSI: Miami 8, serija
 03:55 Skica za portret
 04:05 Svijet profita
 04:35 Ludi od ljubavi 2, serija
 05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
 06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 07:25 Teletubbies, animirana serija
 ---: TV vrtić: Jež
 07:50 Mala Tv:
 ---: Brlog: Rakovi
 ---: Čarobna ploča - 2. razred
 08:20 Amika, serija za djecu
 08:32 Amika, serija za djecu
 08:45 Serija za mlade
 09:10 Školski sat: Početak i kraj svemira
 ---: Inkubator: Nastavnik
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce
 10:45 Degrassi Novi naraštaj 2, serija za mlade
 11:05 Hotel Zombi, crtana serija

11:30 Ružiona
 12:00 Glazba, glazba... (R)
 12:15 Tuđinci u Americi, humoristična serija
 12:40 KS Automagazin
 13:10 4 zida
 13:40 Fire and Ice, rumunjski film
 15:05 Degrassi Novi naraštaj 2, serija za mlade
 15:30 Obična klinka, serija za mlade
 15:55 Školski sat: Početak i kraj svemira
 16:40 Mala Tv:
 ---: TV vrtić: Jež
 ---: Brlog: Rakovi
 ---: Čarobna ploča - 2. razred (8. epizoda)
 17:10 Doktor Who 2, serija
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Glee 2, serija za mlade
 19:15 Simpsoni 20
 19:40 Glazba, glazba...pop
 20:00 In medias res
 20:50 Top Gear 9
 21:40 Dr. House 7, serija
 22:25 TračERICA 2, serija
 23:10 CSI: Miami 8, serija
 23:55 Kalifornikacija 3, serija
 00:25 Vjeruj mi, serija
 01:10 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
 01:30 Retrovizor: Lovci na natprirodno 4, serija
 02:10 Noćni glazbeni program

06:20 Nate Berkus Show
 07:10 Jumanji, crtana serija
 07:35 Beba Felix, crtana serija

08:00 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Oluja u raju, serija R
09:30 TV izlog
09:45 Kad lišće pada, serija R
10:45 Izgubljena čast, serija R
11:40 Inspektor Rex, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Oluja u raju, serija
15:25 Inspektor Rex, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Pravednik, igrani film
00:15 Blijedi jahač, film R
02:15 Zvijer, serija
03:00 Seinfeld
03:45 CSI Prag, serija
04:40 Ezo TV, tarot show
05:40 Dnevnik Nove TV R
06:20 Kraj programa

05:35 RTL Danas, (R)
06:15 Dragon Ball Z, film (R)
07:00 PopPixie, crtani film (R)
07:30 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
09:35 Ekkluziv Vikend, (R)
10:15 Večera za 5, (R)
11:20 Vatrorebo, telenovela (dvije epizode)
13:20 Ruža vjetrova, serija (R)
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5, lifestyle emisija
18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, dramska serija
21:00 Terminator 2: Sudnji dan, igrani film, znanstveno-fantastični
23:15 Odbrojanje, igrani film, triler
01:20 RTL Vijesti
01:35 CSI: Miami, serija (dvije epizode)
02:20 Astro show, emisija uživo
03:20 RTL Danas, informativna emisija (R)
03:55 Studio 45, talk show (dvije emisije) (R)

**UTORAK
14.2.2012.**

06:07 Najava programa
06:12 Treća dob, emisija
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:57 Ludi od ljubavi 2, serija
10:00 Vijesti
10:10 Vijesti iz kulture
10:15 Skica za portret
10:20 Putovanja željeznicom 3: Vlakom kroz Središnji masiv, dokumentarna serija
11:10 Sve će biti dobro, serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Među nama
14:40 Znanstvena petica
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:00 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
18:00 8. kat, talk-show
18:50 Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
19:30 Dnevnik
20:02 Sve u 7!, kviz
20:55 U Europi, dokumentarna serija
21:30 24 (8), serija
22:20 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Vijesti iz kulture
23:30 Cetinom do Trilja, dokumentarni film
00:15 Ciklus europskog filma: Orkestar u gostima, izraelsko-francusko-američki film
01:40 In medias res
02:25 Tračica 2, serija
03:10 CSI: Miami 8, serija
03:55 Znanstvena petica
04:25 Ludi od ljubavi 2, serija
05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies, animirana serija
07:50 Mala Tv:
--- TV vrtić: Valentinovo
--- Ninin kutak: Magija u kuhinji (R)
--- Neli i Cezar: Mrlja - Prljavo ili čisto
--- Danica i puh
08:20 Amika, serija za djecu
08:32 Amika, serija za djecu
08:45 Serija za mlade
09:10 Školski sat: Valentinovo
--- Navrh jezika
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:40 Degrassi Novi naraštaj

2, serija za mlade
11:05 Hotel Zombi, crtana serija
11:30 Rekonstrukcija
12:15 Top Gear 9, dokumentarna serija
13:35 Prince and Me: Elephant Adventure, američki film
15:05 Degrassi Novi naraštaj 2, serija za mlade
15:30 Obična klinka, serija
15:55 Školski sat: Valentinovo
16:40 Mala Tv:
17:10 Doktor Who 2, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Glee 2, serija za mlade
19:15 Simpsoni 20
19:40 Glazba, glazba...rock
20:00 In medias res
20:50 Gradski kauboj, američki film
23:00 Tračica 2, serija
23:45 CSI: Miami 8, serija
00:30 Ružiona
01:00 Bez oduševljenja, molim! 7 - serija
01:30 Vjeruj mi, serija
02:15 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
02:35 Retrovizor: Lovci na natprirodno 4, serija
03:15 Noćni glazbeni program

06:20 Nate Berkus Show
07:10 Jumanji, crtana serija
07:35 Beba Felix, crtana serija
08:00 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Oluja u raju, serija R
09:30 TV izlog
09:45 Kad lišće pada, serija R
10:45 Izgubljena čast, serija R
11:40 Inspektor Rex, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Oluja u raju, serija
15:25 Inspektor Rex, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
20:45 Liga prvaka: Bayer 04 Leverkusen - FC Barcelona, prijenos
22:40 Večernje vijesti
23:00 Mr. Bean, serija
23:30 Sažeci Lige prvaka
00:00 Pravednik, film R
01:45 Zvijer, serija
02:30 Seinfeld, serija
03:15 CSI Prag, serija
04:10 Ezo TV, tarot show
05:10 Dnevnik Nove TV R
05:40 Kraj programa

05:45 RTL Danas, (R)
06:20 Dragon Ball Z, animirani film (R)
07:05 PopPixie, crtani film (R)
07:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
09:40 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
10:10 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11:15 Vatrorebo, telenovela (dvije epizode)
13:25 Ruža vjetrova, serija (R)
14:20 Krv nije voda, serija (R)
15:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 TV premijera: Mrzim Valentinovo, igrani film, romantična komedija
22:25 Oficir i gentlemen, igrani film, drama
00:35 RTL Vijesti
00:50 Terminator 2: Sudnji dan, film, znanstveno-fantastični (R)
03:05 Astro show, emisija uživo
04:05 RTL Danas, (R)
04:40 Studio 45, talk show (R)

**SRIJEDA
15.2.2012.**

06:07 Najava programa
06:12 Među nama
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
08:57 Ludi od ljubavi 2, serija
10:00 Vijesti
10:15 Skica za portret
10:25 Putovanja željeznicom 3: Vlakom kroz Graubünden, dokumentarna serija
11:15 Sve će biti dobro, serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Riječ i život, religijska emisija
14:40 Indeks, emisija
15:10 Ponos Ratkajevih, serija
16:00 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
18:00 8. kat, talk-show
18:45 Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:02 Misija: Zajedno
20:55 Paralele

21:25 24 (8), serija
22:15 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:35 Drugi format
00:35 Vrijeme je za jazz
01:35 In medias res
02:20 CSI: Miami 8, serija
03:05 Dr. Oz, talk show
03:45 Drugi format
04:30 Ludi od ljubavi 2, serija
05:25 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies, animirana serija
--- TV vrtić: Igračka
07:50 Mala Tv:
08:20 Amika, serija za djecu
08:32 Amika, serija za djecu
08:45 Serija za mlade
09:30 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:30 Narednik u obitelji, američki film (R)
14:50 Crtani film
15:05 Degrassi Novi naraštaj 2, serija za mlade
15:30 Obična klinka, serija
15:55 Školski sat: Maska kroz povijest
16:40 Mala Tv:
17:10 Doktor Who 2, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Glee 2, serija za mlade
19:15 Simpsoni 20
19:40 Glazba, glazba...šansone
20:00 In medias res
20:25 Nogometna Liga prvaka - emisija
20:35 Nogometna Liga prvaka: Milan - Arsenal, 1. poluvrijeme
21:40 Nogometna Liga prvaka: Milan - Arsenal, 2. poluvrijeme
22:35 Nogometna Liga prvaka - emisija
23:20 CSI: Miami 8, serija
00:05 Kath i Kim 1, humoristična serija
00:30 Vjeruj mi, serija
01:15 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
01:40 Retrovizor: Monk 7
02:25 Noćni glazbeni program

05:40 Nate Berkus Show
06:30 Jumanji, crtana serija
06:55 Beba Felix
07:20 Bumba, crtana serija
07:35 TV izlog
07:50 Oluja u raju, serija R
08:50 TV izlog
09:05 Kad lišće pada, serija R

10:05 Izgubljena čast, serija R
 10:55 Inspektor Rex, serija R
 11:55 IN magazin R
 12:45 Majmunska posla, film
 14:30 Oluja u raju, serija
 15:25 Inspektor Rex, serija
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Povratak u Plavu lagunu, igrani film
 00:10 Najslade stvorenje, film
 01:45 Zvijer, serija
 02:30 Seinfeld, serija
 03:15 CSI Prag, serija
 04:10 Ezo TV, tarot show
 05:10 Dnevnik Nove TV R
 06:00 IN magazin R
 06:20 Kraj programa

05:45 RTL Danas, (R)
 06:20 Dragon Ball Z, (R)
 07:05 PopPixie, crtani film (R)
 07:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
 09:40 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:10 Večera za 5, (R)
 11:15 Vatro nebo, telenovela (dvije epizode)
 13:25 Ruža vjetrova, serija (R)
 14:20 Krv nije voda, serija (R)
 15:10 Cobra 11, (dvije epizode)
 16:55 RTL 5 do 5
 17:05 Večera za 5
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas

19:05 Krv nije voda, serija (R)
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 20:50 Mentalist, dramska serija (dvije epizode)
 22:25 CSI: NY, (dvije epizode) (R)
 00:00 RTL Vijesti
 00:15 Mrzim Valentinovo, film, romantična komedija (R)
 01:45 Astro show, emisija uživo
 02:45 RTL Danas, (R)
 03:20 Studio 45, talk show (tri emisije) (R)

ČETVRTAK 16.2.2012.

06:07 Najava programa
 06:12 Riječ i život
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Ludi od ljubavi 2, serija
 10:00 Vijesti
 10:15 Skica za portret
 10:25 Putovanja željeznicom 3: ... durch Erzgebirge, dokumentarna serija
 11:15 Sve će biti dobro, serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:10 Trenutak spoznaje
 14:40 Hrvatska kronika BiH
 14:55 Kulturna baština
 15:10 Ponos Ratkajevih, serija
 16:00 Alisa, slušaj svoje srce
 18:00 8. kat, talk-show
 18:50 Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
 19:30 Dnevnik

20:02 Sve u 71, kviz
 20:55 Pola ure kulture
 21:25 Ciklus dobitnika Oscara: Kišni čovjek, američki film (R)
 23:40 Dnevnik 3
 00:05 Vijesti iz kulture
 00:15 Glenn Miller Orchestra: Večer swinga i elegancije, snimka koncerta
 01:10 In medias res
 01:55 CSI: Miami 8, serija
 02:40 Dr. Oz, talk show
 03:25 Skica za portret
 03:45 Kulturna baština
 04:00 Pola ure kulture
 04:25 Ludi od ljubavi 2, serija
 05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
 06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 07:25 Teletubbies
 07:50 Mala Tv:
 08:20 Amika, serija za djecu
 08:32 Amika, serija za djecu
 08:45 Serija za mlade
 09:10 Školski sat: Maska i poezija
 10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:20 Treasure Hunt: The Legend of Tillamook Gold (Potraga za blagom: Legenda o zlatu Tillamooka), američki film
 15:10 Degraši Novi naraštaj 2, serija za mlade
 15:30 Obična klinka, serija
 15:55 Školski sat: Maska i

poezija
 16:40 Mala Tv:
 17:10 Doktor Who 2, serija
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:40 Nogomet: Europska liga, emisija
 18:55 Nogomet: Europska liga: Ajax - Manchester UTD, prijenos 1. utakmice
 20:50 Nogomet: Europska liga, emisija
 21:00 Nogomet: Europska liga: Porto - Manchester City, prijenos 2. utakmice
 22:55 Nogomet: Europska liga, emisija
 23:20 CSI: Miami 8, serija
 00:05 Uvijek je sunčano u Philadelphiji 5, serija
 00:30 Vjeruj mi, serija
 01:15 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
 01:40 Retrovizor: Monk 7
 02:25 Noćni glazbeni program

06:20 Nate Berkus Show
 07:10 Jumanji, crtana serija
 07:35 Beba Felix
 08:00 Bumba, crtana serija
 08:15 TV izlog
 08:30 Oluja u raju, serija R
 09:30 TV izlog
 09:45 Kad lišće pada, serija R
 10:45 Izgubljena čast, serija R
 11:40 Inspektor Rex, serija R
 12:40 IN magazin R
 13:30 Larin izbor, serija R
 14:30 Oluja u raju, serija
 15:25 Inspektor Rex, serija

16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Provjereno
 23:25 Batman i Robin, film
 01:40 Povratak u Plavu lagunu, igrani film, R
 03:20 Heroji, serija
 04:50 Ezo TV, tarot show
 05:50 Dnevnik Nove TV R
 06:20 Kraj programa

05:45 RTL Danas, (R)
 06:20 Dragon Ball Z, (R)
 07:05 PopPixie, crtani film (R)
 07:35 Cobra 11, (dvije epizode) (R)
 09:40 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:10 Večera za 5, (R)
 11:15 Vatro nebo, (dvije epizode)
 13:25 Ruža vjetrova, serija (R)
 14:20 Krv nije voda, serija (R)
 15:10 Cobra 11, (dvije epizode)
 16:55 RTL 5 do 5
 17:05 Večera za 5
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Kost, (dvije epizode)
 22:30 CSI, (dvije epizode)
 00:05 RTL Vijesti
 00:20 Mentalist, (dvije epizode)
 01:50 Astro show
 02:50 RTL Danas, (R)
 03:25 Studio 45, talk show (dvije emisije) (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

DUNJA PRČIĆ, KOŠARKAŠICA ŽKK PARTIZAN IZ BEOGRADA

Košarka je san koji živim

Sretna sam, jer radim ono što volim

Rodena Subotičanka *Dunja Prčić* jedna je od standardnih prvotimki beogradskog Partizana, ekipe koja ove sezone pruža odlične partije i nalazi se na korak do plasmana među četiri prvoplasirana kluba koja će se za naslov prvaka Regionalne lige boriti na završnom turniru. U razgovoru za naš tjednik dotakli smo se nekoliko tema u vezi košarke i svega drugoga što čini njezin sportski život u ovom trenutku.

Kako gledate na aktualni rezultatski trenutak vašeg kluba?

U tijeku je završnica Regionalne lige, ostale su još četiri utakmice do kraja, a potom slijedi završni turnir četiri najbolje plasirane ekipe, Final four. Pred nama je jedno važno razdoblje, jer je došlo vrijeme borbe za trofeje i epitet najboljeg. Svojim prvim sudjelovanjem na F4, Partizan bi napravio veliki uspjeh. Svjesni smo svojih nedostataka, ali i kvalitete. Hoćemo li se okriti titulom, prije svega ovisi u kolikoj mjeri ćemo iskoristiti iskustva koja smo stekli igrajući ovu ligu, ali i u FIBA Kup. Svi smo spremni za veliki korak, naporno radimo, svaka djevojka ulaže maksimum u svakom pogledu, ali ćemo ići korak po korak.

Jeste li prije početka sezone očekivali plasman Partizana na F4 ili je ovo iznenađenje?

U svemu što radim, a prije svega u košarci, neostvareni snovi i zacrtani ciljevi me motiviraju da se borim, da ih ostvarim i dosegнем. U početku sve djeluje daleko i nedostižno, ali vrlo brzo shvatimo kako je sve moguće. Smatram da ovako razmišlja većina djevojaka u mojoj ekipi i zato ne mislim da je plasman Partizana na F4 iznenađenje. Od samog

starta vjerovala sam u svoju ekipu i potajno se nadala da ukoliko se sve kockice poklope, imamo šansu daleko dogurati. **U čemu se ogleda dominacija Partizana na domaćim prostorima?**

Smatram da je jedan od najvažnijih faktora i preduvjeta da jedan tim bude uspješan – zdrava i normalna atmosfera. Bez međusobnog razumijevanja, potpore, komunikacije, ne može se izgraditi pravi tim dostojan velikih rezultata. Već treću godinu zaredom atmosfera u mojoj ekipi je na zavidnoj razini i svakako da je to vrijednost koja nas krasi. Trener je od početka postavio principe naše igre u napadu i obrani kojih se igračice pridržavaju, tako da se naša igra ne mijenja bitno iz utakmice u utakmicu. Tendencija naše igre je na kontranapadu, i na agresivnoj obrani. Partizanov recept za pobjedu je kolektivna igra, visok tempo i raznovrsna rješenja u napadu. Svaka igračica u timu ispunjava svoje zadatke i svaki put se netko drugi istakne. Prisebnost, hladnokrvnost i upornost su karakteristike koje nas predstavljaju na terenu.

Koliko si zadovoljna svojim igrama?

Samim tim što sam dio ove mašinerije zvane Partizan, meni je iznimna čast. Trener (*Marina Maljković*) ima veliko povjerenje u mene, što mi i te kako imponira i ja se trudim to opravdati. Imam punu slobodu u igri i to mi je olakotna okolnost. U prvom dijelu sezone sam imala manju minutažu, ali igrom slučaja i ozljedom naše najbolje igračice, otvorila se veća mogućnost za mene i trudim se pokazati se u najboljem svjetlu. Stječem veliko iskustvo igrajući FIBA Kup i vodeći borbu s najboljim igračicama Europe. Uživam igrajući ovu igru pod

obručima, jer je to svakako moj san koji živim radeći ono što volim. Najsretnija sam kada pridonosim pobjedi mog tima i kada se nađemo na pobjedničkom postolju. U utakmicu ulazim s borbenošću, a motivacijska energija mi nikada ne nedostaje. Imam dobre suigra-

čice i trener nam na leđa ne stavlja nikakvu obvezu, izuzev da dostojno branimo boje kluba za koji igramo i smatram da me ta rasterećenost obveza može učiniti još jačom. Svaka utakmica nosi određenu važnost, ali preda mnom su tek pravi ispiti u prvenstvu i glavni cilj mi je pokazati koje su moje maksimalne granice i da mi je mjesto među najboljima.

Kakvo je vaše viđenje razlika između ženske košarke u Srbiji i Hrvatskoj, te u odnosu prema kvalitetnijim europskim ligama?

Svakako da ima vrhunskih ekipa koje su vrijedne spomena

i analiziranja. Imala sam priliku igrati protiv njih ovih godina. Te ekipe su sastavljene od izuzetnih individualaca i to je ono što čini jednu ligu kvalitetnom. S obzirom na krizu koja se odrazilo i na sport, sve je manje liga za koje se može reći da su kvalitetne. Obično su to dva ili tri tima koji predvode i bore se za odličja. Treba izdvojiti

Euroligu i Eurokup koje spektak timova iz raznih država čine najmoćnijim i najkvalitetnijim ligama. Cilj Srbije, prvenstveno Partizana je i ove godine bio odmjeriti snage u jednom

takvom natjecanju. Ono što treba istaći kako je proračun klubova iz Hrvatske i Srbije mnogo manji u odnosu na ekipe koje tamo sudjeluju, a naravno i šanse za neki veliki uspjeh su male. Istakla bih, da ima iznimki i da nisu uvijek najbogatiji s najboljim igračima favoriti. Partizan je prošle godine imao priliku ući u polufinale, ali jednostavno nismo imali sreće i koš je odlučio da ne nastavimo natjecanje. Velika je čast, ali i obveza igrati tako nešto, jer je to iskustvo koje ne možeš kupiti. **U kojoj bi inozemnoj ligi željela zaigrati?**

Trenutačno su sve moje ambi-

cije i želje vezane za Partizan, klub za koji igram. U njemu sam dobila šansu oprobati se i u jakim ligama i vidjeti što treba posjedovati vrhunska igračica, željna uspjeha. Na meni je dokazivati se, usavršavati, pokazivati dobre partije, a verujem da poziv za nastup neke takve ekipe neće izostati. Nisam razmišljala koja bi to zemlja bila, važno mi je dobiti svoje mjesto i šansu pokazati što umijem. Ništa me još ne pritišće da promijenim sredinu. Ovdje sam zadovoljna i svu svoju pažnju, energiju i želju sam usmjerila

na završnicu natjecanja, jer su u igri tri trofeja, koja bih voljela imati kao dio karijere.

Kako izgleda život jedne košarkašice u Beogradu?

Sportski život ima puno bliskog s životom isposnika. Sportisti se vrlo često ponašaju asketski – lišavaju se brojnih zadovoljstava, neprekidno vode borbu sa samim sobom, pomjeraju vlastite granice. Tako je i moj pogled usmjeren ka naprijed, ka sutrašnjem danu i sljedećem koraku. Bez obzira koliko sam se i koliko ću se stvari odreći zarad sporta, trudim se organizirati svoj dan kako bih imala vremena za stvari koje me ispunjavaju

ju. Pored treninga prijedpodne i poslijepodne od dva sata, obroka i odmora, u slobodno vrijeme volim čitati zabavnik, ili knjigu, slušati glazbu ili pogledati neki dobar film. Volim šetati i uživati u otkrivanju i degustaciji raznih specijaliteta europske i svjetske kuhinje. Ponekad znam sjesti za klavir i odsvirati po koju pjesmu za svoju dušu, ili po želji prijatelja. Sve svoje radosti i uspjehe volim podijeliti s obitelji i dragim ljudima, te uživati u svakom trenutku provedenom u njihovom okruženju. Interesi su mi vezani za košarku i imam želju ostati u njoj što dulje.

Je li vam žao što je vaša sestra Iva prestala igrati?

Mogli ste primijetiti koju ulogu košarka kao sport ima u mom životu. Kakvu je tek u njezinom životu imala! Nikada neću zaboraviti dan kada je moja sestra Iva odlučila prestati igrati košarku, kada ju je ozljeda na to primorala. Kakvo razočaranje, kakav gubitak. Vrlo mlade smo otišle u Beograd, jer nam je pružao više mogućnosti za razvoj i napredak. Na taj način odvojile smo se od roditelja, obitelji i bile prepuštene jedna drugoj, kako nas veliki i strašan grad ne bi progutao. Ona je moja najveća potpora i snaga da preguram dan. Danas ona redovito prati moje utakmice, u prvim je redovima na tribinama na čemu sam joj zahvalna. Uz sestru Ivu zahvalila bih se još mami, tati, bratu i mom dečku *Nikoli* koji su mi također velika potpora i bez kojih ne bih mogla opstati u ovom surovom svijetu.

Koliko često stignete do rod-noga grada i obitelji?

Ne mogu se pohvaliti da često dolazim u Suboticu, jer mi to obveze ne dozvoljavaju. Koristim svaku priliku da ih posjetim, a to mi se ukaže jednom ili dva puta u dva mjeseca. No, kada do toga dođe, svi smo nasmijani i tako punim baterije za sve što me čeka u Beogradu. Ljeto koristim da sve nadoknam i ljeta uglavnom provodim u Subotici.

Nova godina je tek počela, kakvi su vam planovi...

Ono što je ova dva mjeseca najoptimalnije jest da želim osvojiti sva tri trofeja s Partizanom. Tomu sam najviše posvećena. O planovima na dulje staze trenutno ne razmišljam, jer se uglavnom tiču moje karijere – gdje će se nastaviti i koliko će trajati. Sretno sam zaljubljen, radim ono što volim, imam ljude oko sebe do kojih mi je

stalo i koje volim. Mislim da je to najvažnije. Ništa veliko ne tražim u životu, sitnice su te koje me ispunjavaju i za koje živim. Korak po korak grabim ka svojim ciljevima. Ne zadam si ih puno da se ne bih izgubila. A nijedna želja mi nije data bez snage da je ostvarim, zato se i borim.

Dražen Prčić

ŠAH

Memorijalni turnir u šahu

SOMBOR – U Hrvatskom kulturno-umjetničkom društvu »Vladimir Nazor« u Somboru u tijeku je tradicionalni šahovski turnir koji nosi ime poznatog somborskog magistra književnosti, profesora Franje Matarića, nekadašnjeg člana i uzornog aktiviste ovoga društva. Na ovom, dvadesetom po redu, šahovskom memorijalu, sudjeluje dvadeset natjecatelja. Branitelj titule, prošlogodišnji pobjednik Zolika Šefer, imat će tešku zadaću u obrani trofeja, jer naspram šahovske ploče ima provjerene šahovske majstore poput Čote, Smolića, Stankovića, Baste, Vujevića, Benje i ostalih. Turnir se igra samo srijedom, a sudac je Radomir Kovačić iz Sombora. Organizator turnira osigurao je nagrade za tri prvoplasirana natjecatelja. Završetak ove šahovske manifestacije očekuje se početkom ožujka.

Z. V.

ODBOJKA

Neočekivani poraz

SUBOTICA - Odbojkašice NIS »Spartak« poražene se prošloga petka na domaćem parketu od gosujuće ekipe Radničkog iz Beograda (2-3). Unatoč porazu »golubice« se i dalje nalaze na drugom mjestu Super lige, s pet bodova manje od prvoplasirane Crvene zvezde. U 16. kolu slijedi gostovanje kod ekipe TENT-a iz Obrenovca.

Uvjerljivi »Spartak«

SUBOTICA – Sigurnom igrom protiv gostujuće momčadi Niša, odbojkaši Spartaka stigli su do nove prvenstvene pobjede i opavdali ulogu lidera tablice Prve lige. Subotičani imaju četiri boda prednosti ispred drugoplasiranog Obilića, a u sljedećem 15. kolu gostuju u Novom Pazaru.

NOGOMET

Zoran Milinković ponovno šef struke

SUBOTICA – Nakon ostavke dosadašnjeg trenera Zorana Njeguša, njegovo mjesto zauzeo je Zoran Milinković, uspješni nogometni starteg koji je sa svojim novim – starim klubom »Spartak Zlatibor vode« ostvario najveći rezultat u povijesti kluba, plasman u Europu. Nakon predstavljanja javnosti, novi šef struke se priključio momčadi koja se nalazi na pripremama u Budvi.

POGLED S TRIBINA

Futsal Hrvatska

Protekla dva tjedna Hrvatska je domaćin europskog prvenstva u Futsal, specifičnoj verziji maloga nogometa koji se igra u formaciji 4+1 (četiri igrača u polju plus vratar) s nešto drukčijom loptom i veličinom terena. Širem gledateljstvu i nešto slabijim poznavateljima ovoga sporta u početku je vjerojatno bilo pomalo čudno gledati jedan posve neafirmirani sport na ovim prostorima, ali već nakon

prve utakmice hrvatske reprezentacije protiv neugodne Rumunjske, u pristojno popunjenoj splitskoj Spaladium areni, dileme nije bilo. Otkriven je »novi sport«, a Hrvatska je pronašla nove junake u majstorima »sitnog veza« nogometne vještine. Nakon dvije pobjede protiv Rumunjske (2-1) i Češke (5-4) u razigravanju po skupinama, uslijedila je velika četvrtfinalna pobjeda protiv Ukrajine (1-1, 3-1) izborna nakon dva produžetka, boljim izvođenjem kaznenih udaraca. Plasmanom Hrvatske reprezentacije u polufinale Europskog prvenstva (protivnik Rusija) hrvatski futsal je stigao do najvećeg rezultatskog dometa u povijesti i zasigurno će nakon završetka natjecanja biti »regrutiranja« novih, mladih snaga željnih oprobati se u tehnički mnogo zahtjevnijoj verziji maloga nogometa. Organizacijom EP-a Hrvatska je u potpunosti opravdala svoju kandidaturu, troškovi su minimalni jer UEFA podmiruje proračun u nastojanju promoviranja ovoga sporta diljem Europe. Nakon pune Spaladium Arene u Splitu, slijedi i »punjenje« zagrebačke Arene, što je iznimno velika stvar za sve futsal nogometaše koji su svoje »obične« susrete navikli igrati pred manjim brojem najvjernijih navijača. Odličnim igrama i zalaganjem, Jukić, Marinović, Grcić, Novak i ostali hrvatski futsal reprezentativci su to u potpunosti zaslužili. Još ukoliko uspiju »preskočiti« i Ruse i izboriti veliko finale protiv neprikosnovanih Španjolaca...

D. P.

KOŠARKA

Tri pobjede

Sva tri hrvatska predstavnika u ABA ligi zabilježila su pobjede u 19. kolu regionalnog košarkaškog natjecanja. Drugoplasirana momčad prvenstva Cedevita u gostima je svladala Krku (74-63),

sedmoplasirana Cibona je doma bila bolja od Budućnosti (80-74), dok je osmoplasirani Zagreb zabilježio tijesnu gostujuću pobjedu protiv Domžala (82-81).

TENIS

Japan – Hrvatska

Hrvatska Davis cup reprezentacija igrat će ovog vikenda (10. – 12. veljače) u Kobeu protiv Japana susret prvoga kola Svjetske skupine. Momčad po prvi put predvodi Željko Krajan koji će na raspolaganju imati Ivu Karlovića, Ivana Dodiga, Antonija Veića i Lovru Zovka. Zbog ozljede, najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić je bio primoran otkazati nastup, pa slijedi velika borba protiv domaće selekcije koju predvode Key Nishikori i Go Soeda. Susreti se igraju od 13 sati po lokalnom vremenu, odnosno 5 sati po srednjoeuropskom vremenu.

RUKOMET

Nastavak Regionalne lige

Nakon gotovo dvomjesečne stanke zbog Europskog prvenstva, susretima 15. kola nastavljeno je natjecanje u rukometnoj regionalnoj ligi. Hrvatski predstavnici su zabilježili nove pobjede, Zagreb CO je svladao Borac iz Banja Luke (37-32), dok je Nexa bio uspješniji od skopskog Metalurga (29-27). Pobjedom protiv izravnog konkurenta, momčad iz Našica je uhvatila bodovni priključak s makedonskom momčadi koja se nalazi na četvrtom mjestu s istim brojem bodova (27). Prve četiri momčadi nakon ligaškog dijela natjecanja izborit će plasman u doigravanje za naslov prvaka.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodaje se kombajn 780 Zmaj sa adaptacijom za sun-
cokret 142 ili 141. Tel.: 024/532570

Prodajem sveže vrcani med: suncokretov (400 din/kg)
i bagremov (450 din/kg). Tel.: 065/ 505 1957.

Izdajem namješteni jednosobni stan na Proizivci, Nade
Dimić 40. Tel.: 783 209, zvati od 17 do 20 sati.

Slobodan muškarac (45) upoznao bi slobodnu žensku
ozbiljnu osobu bez obveza. Tel.: 063/8533015.

Čamci od bijelog slavonskog hrasta po vašim ili mojim
dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić,
Morović. Tel.: 064-3467056 ; www.okrugic-camci.co.rs

Izdajem dvosoban namješteni stan u centru Subotice.
Tel.: 064-9699933.

Prodajem prirodne rakije od dunje, šljive i miješanog
voća. Tel.: 024-532-179; 0628170152.

Prodajem stan 42 m² u Kerskom naselju. Može
zamjena za poljoprivredno zemljište (okolica Starog
Žednika, Đurđin, Mala Bosna, Verušić). Cijena: 20.500
eura. Tel.: 069 2355039.

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisa-
ma« iz Subotice moli ljude dobre volje da im daru-
ju polovni pianino ili bolju klavijaturu (sintisajzer)
potrebnu za aktivnosti udruge. Predstavnik udruge
možete kontaktirati na telefon: 060/016-1167.

Kupujem: plinske boce, plaćam 1000 dinara, kru-
njač krupač Odžaci do 70 eura, a Lifam do 50 eura i
kupujem traktor IMT ili Rakovica, priključne strojeve,

motokultivator. Tel.: 063-8131246.

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u
Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395;
060 6331 910; 00 385 21 617 909.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u
Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškovo križa, u
blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban
namješteni stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150
eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m²
(radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne
prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana
Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namje-
štenu sobu s upotrebom kupaoice, CG CATV, za
učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili
061-1979116.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban
namješteni stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150
eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m²
(radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne
prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana
Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499
i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana
Čorka. Slika je stara 50-60 godina Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s:
bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavo-
bolje. Tel.: 064-29-42-338.

Jeftino se prodaje sljedeća dječja oprema: dječji kreve-
tac, dječja kolica, ljetna kolica, hodalica, hranilica, igra-
ka Kengur, ruksak za nošenje bebe. Tel.: 24-525-232

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od
Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60
m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-
8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V.=750W. Može nekom-
pletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevet-
nu namještenu sobu s upotrebom kupaoice, CG,
CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača.
Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješteni stan u Zagrebu
(Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje,
blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.:
00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i
00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne matu-
re za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i
biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mladu žensku osobu koja nije u radnom odnosu
za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.:
024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stolje-
ća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša,
može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgrađena
1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, par-
ket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim
dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Mo-
rović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri
osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje
po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,
I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih
oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve
ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili
darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog
oglasa je priloženi kupon kojega objavljuje-
mo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan
poslani kupon važit će za četiri broja.**
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više
od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu
na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje

* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22

VOJVOĐANSKA BANKA

AD MS FIL. SUBOTICA

IBAN: RS3535500000200292421

NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite
na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

PRIMIJEJENA UMJETNOST GORANA KUZELJEVIĆA

Nadahnuće ne presušuje

slike i motive iz školskih udžbenika. Kasnije se to razvilo u slikanje različitim tehnikama, kiparstvo, stvaranje dekorativnih predmeta od metala, žice, drveta i sl. Iako samouk, dobio je različita priznanja za svoja djela, a iza njega je jedna samostalna izložba radova od drveta, te dvije grupne izložbe. Pored slika rađenih u različitim tehnikama, značajan dio opusa ovog umjetnika predstavlja i slikanje ikona akrilnim i uljanim bojama. Njegove ikone danas krase mnoge domove diljem Srbije.

Specifično za ovog umjetnika je njegova, možemo reći, navika da što god uzme u ruke nesvjesno pretvori u interesantan predmet koji ima svoju ljepotu. Ipak, bez napornoga rada, truda i mnogo sati provedenih u radu nema ni umjetnosti. Za neke od radova, posebice slike i ikone, potrebno je i nekoliko dana da bi nastale. Baveći se stvaralaš-

tvom kao sporednom djelatnošću, više kao hobbijem, često je teško pronaći vremena za zamišljene projekte.

Od 2007. godine Goran počinje s izradom suvenira, dekorativnih ili uporabnih predmeta s akcentom na motive iz Bačkog Monoštora. U izradi ovih predmeta koristi prirodne materijale, sklapajući ih na unikatan način. Tako nastaju jedinstvene dekorativne boce, kompleti za piće, držači za ključeve različitih vrsta sa slikanim ili motivima sela rađenim tehnikom pirografije. Izlaganjem na lokalnim, kao i regionalnim izložbama i sajmovima potvrdila se atraktivnost ovih predmeta, pa je djelokrug rada proširen. Suvenire naručuju i druga turistička mjesta iz zemlje i okolice, a svaki od njih je specifičan i unikatan.

Novo poglavlje otvara izrada dekorativnih lampi koje su uvelike pronašle svoju primjenu. Goran ih izrađuje od drveta – dijelova grana ili stabala, u kombinaciji s piljevinom i jutom. Ove lampe stvaraju toplo i ugodno osvjetljenje, a pokazale su se idealne kao darovi.

Od prošle godine ovaj stvaralac se i profesionalno bavi izradom predmeta od drveta i prirodnih materijala. Naime, osnovao je trgovinu koja osim lampi, suvenira i drvenih igračaka izrađuje i unikadne dijelove pokućstva kao što su stolčice, stolice, ormarići i dr.

Mještani Monoštora u velikoj mjeri priznaju stvaralaštvo ovoga umjetnika, pa često odlaze u trgovinu kupiti unikatni dar za svoje bližnje ili naručiti neki specifični dio pokućstva koji će se razlikovati od onih iz standardnih trgovina svojom jedinstvenošću i dodatnom vrijednošću koju im daje epitet »ručni rad«.

Zdenka Mitić

10. veljače 2012.

Dva-tri hobija u jednom

Sončanin *Stanko Klecin* je živa potvrda teze da su ljudi, srcem i dušom odani nekom od neobičnih hobija, u pravilu pomalo i osobenjaci. Ulaskom u njegovu kuću posjetitelj ostaje zatečen i ne zna na kojoj bi strani zadržao pogled. Već u dvorištu »u oko« prvo upada Stankovom rukom zidana peć, u kojoj se može ispeći i veće janje ili prase. Na drugoj strani je improvizirana radionica za obradu drvenarije, a pod nadstrešnicom ljetne kuhinje vise svežnji više vrsta osušenih trava. Ulaskom u Stankovu dnevnu sobu, koja podsjeća na luksuzniju radionicu, prvo se stvara osjećaj topline, kako od domaćinova razoružavajućeg osmijeha, tako i od štedljive peći za grijanje ovoga prostora, njegovom rukom izgrađene. Na zidu visi tamburica između dva goblena, a na radnom stolu je raspoređeno desetak drvenih piramida. »Bez obzira na najavu i naš dogovor, jednostavno ne znam o kojem hobiju bismo razgovarali. Imam ih u životu puno. Jedno vrijeme bilo je to kulinarsstvo, ali ne ovo moderno, nego kulinarsstvo naših prabaka. Dosta sam istraživao i bilježio, pa tako danas znam pripremiti većinu jela koje su pripremali naši preci. Upravo zbog toga sam i napravio ovu, doduše malo osuvremenjenu, dvorišnu krušnu peć. Privlači me i obrada drveta, pa i tom hobiju posvećujem dosta vremena. Jedno vrijeme sam, kako bih dokazao supruzi da su i muški prsti stvoreni za izradu 'ženskih' rukotvorina, radio i goblene. Od malih nogu opčinjen sam i glazbom, pa ne samo da sviram, nego sam i izradio popriličan broj glazbala. Jedan od mojih hobija je i alternativna medicina i travarstvo«, priča Stanko, uz domaću rakiju oplemenjenu aromom samo njemu znanom mješavinom trava. Kako smo zbog ovolikog izbora u velikoj nedoumici, opredijelili smo se za posljednji hobi, izradu piramida koje vidimo na radnom stolu. Ustvari, to je spoj dva Stankova hobija, a iz njegove priče doznajemo kako je presudnu ulogu u realizaciji imao i treći. »Alternativna medicina me je, što sam više literature čitao, sve više privlačila. Jako su me zaintrigirala tumačenja mlađih učenjaka na temu gradnje i namjene piramida. Prema njihovim tvrdnjama to nisu obične grobnice, kako se ranije pretpostavljalo. U Kairu je od 13. do 18. prosinca 2011. godine, u organizaciji pet ruskih instituta za fiziku, matematiku i geometriju, održana Međunarodna znanstvena konferencija 'Potraga za visokotehnološkim tragovima drevnih civilizacija'. Ne bih prepričavao dalje, te informacije su svima dostupne na internetu, pa će možda još nekoga poput mene zaintrigirati. Uz izračunavanja stručnog savjetnika *Danijela Sudarevića* iz Subotice izradio sam proporcionalno umanjenu Keopsovu piramidu, koja svojim pozitivnim zračenjem na određenom prostoru i u određenom položaju, suzbija sva okolna negativna zračenja. U izradi same piramide pojavio mi se problem spajanja rubova. Kako god bih pokušavao, dolazilo bi do iskrzavanja. Onda mi je na pamet pala jedna ideja. Rastavio sam jednu violinu koja mi je donijeta na generalnu reparaciju i način izrade spojeva primijenio na spoju stranica piramide. Dobio sam idealno ravne i neiskrzane rubove, pa tako mogu reći da mi je u spajanju ova dva hobija treći bio na neki način presudan«, završava priču Stanko.

10. veljače 2012.

- * Čovjek se mora disciplinirati dobrim mislima, dobrim riječima i dobrim djelima.
- * Sreća koju tražimo neprestano nam izmiče, sreća koju pružamo uvijek se vraća.
- * Ne odgađaj: zlatni trenuci samo jure pokraj tebe, odugovlačenje ti krađe vrijeme koje nepovratno teče.

Odmor u snijegu!

Vjekoslav Klaić

- Koje godine i gdje se rodio hrvatski povjesničar Vjekoslav Klaić?
- Gdje se školovao i znanstveno usavršavao?
- Koliko godina je službovao kao profesor?
- Što je predavao na Zagrebačkom sveučilištu?
- Koje godine je postao pravim članom JAZU?
- Kojeg sveučilišta je bio počasni doktor?
- Kako se zove njegovo monumentalno djelo?
- Koje godine i gdje je umro Vjekoslav Klaić?

Umrro je 1. srpnja 1928. godine u Zagrebu.
Povijest Hrvata.
Praškog sveučilišta i vanjski član Češke akademije znanosti.
1896. godine.
Opću povijest.
Više od pedeset godina.
U Varaždinu, Zagrebu i Beču.
Rodio se 28. srpnja 1849. godine u Garčinu.

- Tetura pijanac po ulici i naiđe na malog Pericu.
- Mali, gdje se nalazi druga strana ulice?
- Preko puta, odgovori Perica.
- Nemoguće, tamo su mi rekli da je ovdje!

- Iznervirana supruga zove muža i viče na njega:
- Pa dobro, gdje si ti?
- Draga, znaš onu zlatarnu u kojoj ti se jako svidjela ona ogrlica?
- Daaa!, zaneseno će žena
- E pa ja sam u kavani preko puta.

- Gleda zet punicu pa kaže:
- Vi biste bila idealan model nekom kineskom slikaru.
- Kako to misliš?
- Lijepo, oni vole slikati zmajevе i aždaje.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

VIKEND AKCIJA

10.2-
13.2.2012.

U UTORAK 14.02.2012.
za kupnju preko
5.000,00 din

kupac dobije 5 kg
LUKA GRATIS!

Jabuka 1kg

29.90din ~~36.90din~~

Plazma mljevena 300g

1 kg 541,66 din

162.50din ~~183.90din~~

Brašno T500 1Kg

38.90din ~~44.90din~~

Multi sola 1.5L
+ čaša gratis

3 litra 73,27 din

109.90din ~~116.90din~~

Deterdžent za rublje
Fax Exotic Dream 3kg

1 kg 113,97 din

341.90din ~~649.90din~~

Čajna kobasica 1 kg

625.90din ~~659.90din~~

Jogurt light 0.9 %
mlječne masti
1L

65.90din ~~69.90din~~

Papučice sobne za djecu i odrasle
više boja

249.90din ~~299.90din~~

NOVO RADNO VRIJEME KTC MARKETA SUBOTICA, SOMBOR, BEČEJ, APATIN
PON-SUB : 9-20 h NEDJELJOM 8-12, KTC SENTA PON-SUB : 9-19 h NEDJELJOM 8-12

NOVI BROJ

klasije 11-12.
naših ravni 2011.

klasije 11-12.
naših ravni 2011.
1935.

11-12.
2011.

ISSN 1451-2521

ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST, UMJETNOST I ZNANOST

Portreti Rudera Boskovića

JOSEPH ROGER BOSCOVICH
Célèbre Astronome et Géomètre, né le 19 Mai 1791, à
Naples, mort le 14 Février 1877, à Milan, âgé de 85 ans 9 mois.
Après avoir été le plus jeune Jésuite, jusqu'à la suppression de l'Ordre.
Il fut encore à Milan, avec distinction, le plus jeune
Léon. Capatacci très-estimé, devenu par lui, à Agnoscini, l'un des
jeunes gens les plus distingués de la Province de Naples.

U PRODAJI